

Årsredovisning **2021**

Foto: Johan Gustafsson

Innehållsförteckning

Ordföranden har ordet	4
Förvaltningsberättelse	6
Fullmäktiges mål	7
Redovisning av fullmäktiges uppdrag	20
Nämndernas verksamhetsberättelser	24
Översikt över verksamhetens utveckling	44
Den kommunala koncernen	46
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	52
Händelser av väsentlig betydelse	59
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	60
God ekonomisk hushållning	62
Balanskravsresultat	75
Väsentliga personalförhållanden	76
Förväntad utveckling	80
Räkenskaper	81
Resultaträkning (Belopp i mnkr)	81
Balansräkning (Belopp i mnkr)	82
Kassaflödesanalys (Belopp i mnkr)	83
Noter	84
Resultaträkning Vatten och avlopp	101
Balansräkning Vatten och avlopp	101
Revisionsberättelse för år 2021	106
Kvalitet och verksamhetsutveckling	108
Ordlista	112
Förkortningar	114

Ordföranden har ordet

Kommunledningen i Haninge består av Socialdemokraterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna. När vi lägger 2021 bakom oss kan vi konstatera att Haninges utveckling går starkt framåt.

Coronapandemin har fortsatt satt sin prägel på det mesta under året som gått. Det har krävt ett stort arbete med att säkra bemanningen, särskilt i kommunens mest prioriterade verksamheter. En enig kommunstyrelse fattade beslut om ett krav på vaccination mot covid-19 vid samtliga nyanställningar i kommunens verksamheter. Detta för att öka tryggheten för Haningebor som kommer i kontakt med kommunen och för våra medarbetare.

I september besökte arbetsmarknadsminister Eva Nordmark Haninge för att se hur kommunen arbetar tillsammans med Arbetsförmedlingen och arbetsgivare för att få fler människor i arbete genom lokala jobbspår. Jobbspåren leder till effektivare matchning och bättre kompetensförsörjning för lokala företag. Sedan januari 2021 har nio separata jobbspår startats inom olika branscher för att arbetssökande ska komma till arbete eller utbildning så snabbt som möjligt. I mars hölls slutkonferensen för projektet Etableringscentrum där drygt 800 nyanlända kvinnor och män har rustats för arbetsmarknaden och hamnat i arbete eller studier. I år erbjöd kommunen för första gången feriepraktik för ungdomar även på höstlovet. Totalt har cirka 560 ungdomar fått feriepraktik i Haninge kommun och ett första steg ut i arbetslivet under 2021, drygt 360 under sommarlovet och cirka 200 under höstlovet.

Haninge växer och utvecklas! Vid Haningeterrassen i Handens stadskärna invigdes i maj en ny modern bussterminal för att underlätta resandet med kollektivtrafik. I början av juni invigdes även Terrassens vård- och omsorgboende vid Handenterminalen. Det nya äldreboendet ligger i centrala Handen, i närhet till kommunikationer, natur och service och kommer drivas i kommunal regi. Därtill har vi gjort en överenskommelse med Region Stockholm om byggandet av en ny väntsal vid Årsta brygga – ett efterlängtat besked för många av våra Utöbor och besökare. I oktober togs det första spadtaget för byggnation av den första etappen i Jordbro – en milstolpe i utvecklingen av Jordbro till en attraktiv, levande och hållbar stadsdel. I den första etappen byggs 367 hyreslägenheter varav 12 LSS-lägenheter samt en förskola. Tillsammans möjliggör projekten att fler kan bo i Jordbro i nära anslutning till service, skolor, kultur och vacker parkmiljö.

Under hösten har Trafikverket presenterat åtgärdsplaneringen som ligger till grund för regeringens framtida beslut om nationell plan. Det viktigaste beskedet för Stockholmsregionen är att Tvärförbindelse Södertörn nu är fullt finansierad. Det här är en fantastisk nyhet för alla Haningebor. Genom att bygga Tvärförbindelse Södertörn så snart som möjligt och med stöd för elektrifierad gods- och kollektivtrafik kan vi lösa kapacitets- och trängselproblem i regionen samtidigt som fler kan resa hållbart i vardagen. Trafikverket planerar att påbörja byggnationen 2023. Det är ett bra och viktigt besked till alla som bor och verkar i Haninge!

Haninge kommun redovisar ett preliminärt resultat på 623,2 miljoner kronor för 2021, ett resultat som motsvarar 11,3 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnning. Noteras att det i resultatet ingår engångsintäkter för försäljning av exploateringsmark och gatu-kostnadsersättningar med 338,8 mnkr. Sammantaget innebär resultatet att vi fortsätter att föra en ansvarsfull ekonomisk politik med en god ekonomisk hushållning och att Haninge förbättrar sin finansiella styrka.

Haninge växer och utvecklas, och med det följer stora investeringsbehov vilket kräver en god ekonomisk hushållning. Kommunens ekonomiska överskott är en förutsättning för att hantera stora och nödvändiga investeringar på ett ansvarsfullt sätt. När vi växer är det vårt ansvar är att ta vara på de möjligheter detta medför men också se till att alla kan följa med på resan och får chans att bidra till en hållbar samhällsutveckling. Med satsningar på nya arbetstillfällen, utbildning, bostadsbyggande och en jämlik välfärd bygger vi ett Haninge som håller ihop.

Meeri Wasberg (S)
Kommunstyrelsens ordförande

"När vi växer är det vårt ansvar är att ta vara på de möjligheter detta medför men också att se till att alla kan följa med på resan och får chans att bidra till en hållbar samhällsutveckling."

Foto: Olof Holdar

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen syftar till att ge en övergripande och tydlig bild av kommunens verksamhet och ekonomi för det gångna året. Informationen i såväl förvaltningsberättelsen som årsredovisningen i sin helhet är ett viktigt underlag för att bedöma hur kommunens och medborgarnas resurser förvaltas. Förvaltningsberättelsen i årsredovisningen är uppbyggd i enlighet med RKR R15 som normerar vad förvaltningsberättelsen ska innehålla.

I kommunens förvaltningsberättelse ingår följande delar:

- fullmäktiges mål
- uppföljning av fullmäktiges mål
- redovisning av fullmäktiges uppdrag
- nämndernas verksamhetsberättelser
- översikt över verksamhetens utveckling
- den kommunala koncernen
- viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- händelser av väsentlig betydelse
- styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten
- god ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning
- balanskravsresultat
- väsentliga personalförhållanden
- förväntad utveckling.

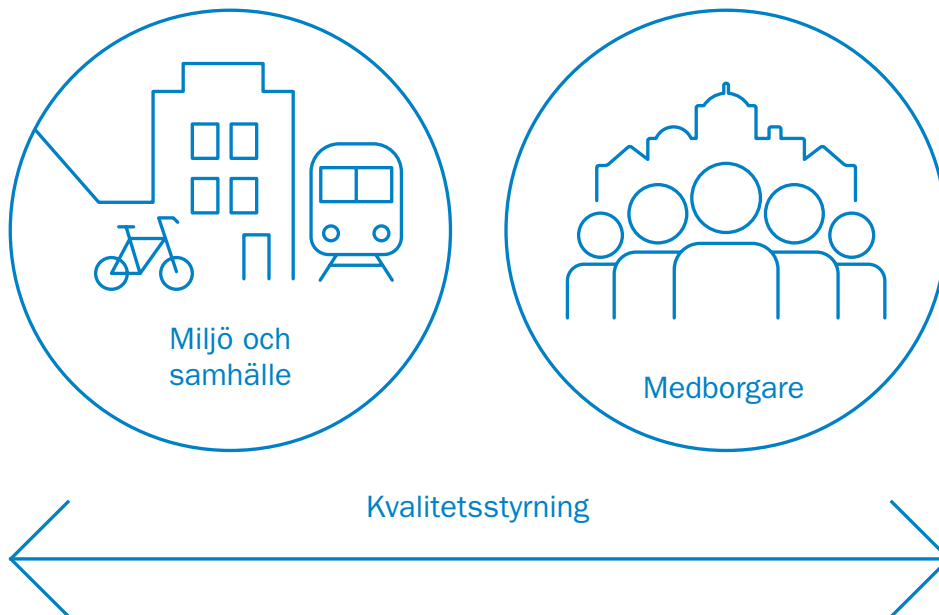
Fullmäktiges mål

Haninge kommun tillämpar målstyrning. Kommunen har två målområden med sammanlagt fem mål för att nå visionen om ett gott liv i Haninge: målområde Miljö och samhälle och målområde Medborgare.

Miljö och samhälle handlar om att skapa ett ekologiskt och socialt hållbart samhälle för medborgare, besökare, näringsliv och föreningsliv – både idag och under kommande generationer.

Medborgare handlar om medborgarnas intressen – att de upplever fördelar med att bo, växa upp, utbilda sig och åldras i Haninge. Kommunen levererar välfärd och service, och det är viktigt att medborgarna får ett gott bemötande.

De två målområdena innehåller två respektive tre strategiska förändringsmål. För varje förändringsmål anges vilka nämnder och bolag som ansvarar för eller medverkar till målet. Till varje mål finns också indikatorer med de årliga målvärden som ska uppnås. 2021 års resultat är inte färdiga för några av indikatorerna och redovisas därför 2022. För varje indikator där det är möjligt görs en bedömning om målvärdet har uppfyllts, delvis uppfyllts eller inte uppfyllts jämfört med målvärdet. Kommunfullmäktige gör en samlad bedömning av arbetet för att nå målen utifrån resultaten och verksamheternas arbete.

Uppföljning av fullmäktiges mål

Kommunfullmäktiges mål har följts upp, analyserats och bedömts med stöd av kommunkoncernens samlade resultat och indikatorernas utveckling. Kommunens mål är ambitiösa och omfattar många av kommunens verksamheter. Kommunen kan inte alltid påverka hela målet utan är beroende av och behöver samarbeta med andra aktörer i samhället.

För att ett mål ska bedömas som uppfyllt ska kommunens resultat motsvara ambitionen i målets beskrivning och indikatorerna ska ha uppnått fullmäktiges målvärde. En generell slutsats är att verksamhetsresultaten har bidragit till målpåfyllelse, men att detta inte alltid har påverkat indikatorernas utfall ännu. Kommunen har därför kompletterat analyserna med annan relevant statistik som påverkat målen. Det finns också målbeskrivningar som ger visst utrymme för tolkningar av vad som är ett ”godkänt” årsresultat, vilket inte ska ses som en avvikelse eller felaktighet. Det beror på att det är övergripande mål som ska leda till långsiktiga effekter i samhället eller nytta för medborgarna.

Två av fem mål bedöms som uppfyllda och övriga tre mål bedöms som delvis uppfyllda.

Kommunfullmäktiges mål nr 1: I Haninge ska miljö- och klimatarbetet vara i framkant

Haninge bidrar till renare luft, marker, vatten och giftfria miljöer. Fossilfria resor och transporter i kommunen ska öka. På längre sikt (år 2025) ska kommunens resor och transporter vara fossilfria enligt det klimat- och miljöpolitiska programmet. Alla resor i Haninge som geografiskt område ska vara fossilfria år 2030. År 2030 ska även energianvändningen i kommunala lokaler och bostäder ha reducerats med 20 procent jämfört med år 2020. Naturvärden, biologisk mångfald och ekologiska spridningssamband ska skyddas och utvecklas. Kommunens verksamheter ska utgå ifrån ett tydligt ekologiskt hållbarhetsperspektiv.

Kommunfullmäktiges mål nr 1: I Haninge ska miljö- och klimatarbetet vara i framkant

Indikatorer	Utfall				Mål	Bedömning	Trend**
	2018	2019	2020	2021	2021		
Utsläpp av växthusgaser fr kommunens resor och transporter		936	379	288	624	●	↓
Energianvändning i kommunala lokaler (% minskning)*	168	163	158	-5,2%	-2,0%	●	↓
Energianvändning i kommunala bostäder (% minskning)*	117	114	120	-10,4%	-1,0%	●	↓
Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning (%)**	31	31	30		38%	●	↓

* För lokaler anges målvärdet utifrån referensåret 2019 medan målvärdet för bostäder jämför med föregående års utfall.

Målvärdet beräknas som procentuell minskning från och med 2021.

** Inkl biologisk behandling. Målvärde för 2020 var 36 %. Värden 2021 klara i oktober 2022.

*** trenden baseras på senaste två års värden

Målpåfyllelse: Målet är uppfyllt

Bedömningen av målpåfyllelsen bygger på utvecklingen av kommunfullmäktiges indikatorer och resultaten från kommunens samlade klimat- och miljöarbete.

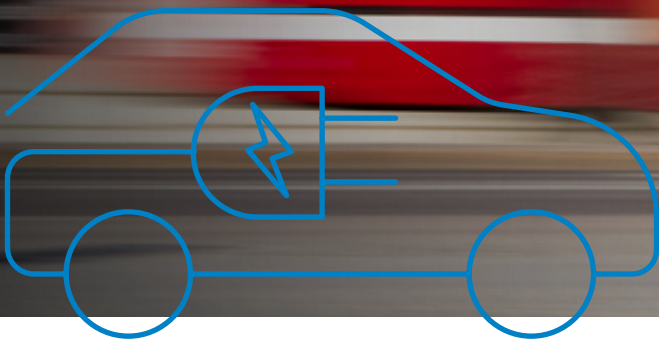
Ett aktivt arbete pågår för att kommunens resor och transporter ska vara fossilfria år 2025. Utsläpp av växthusgaser från kommunens resor och transporter minskade med 24 procent jämfört med föregående år och kommunen når därmed målvärdet med mycket god marginal. Energi-användningen i kommunala lokaler och bostäder minskade och fullmäktiges målvärden uppnåddes. Indikatorn om hushållsavfall som samlades in för materialåtervinning bedöms ge en missvisande bild av utvecklingen, eftersom en positiv samhällsutveckling i form av minskad pappersanvändning leder till minskad mängd insamlat material, vilket i sin tur ger en negativ bild utifrån indikatorn.

Kommunens samlade klimat- och miljöarbete följer intentionerna i fullmäktiges mål och det klimat- och miljöpolitiska programmet. Målet att alla resor i Haninge ska vara fossilfria år 2030 bedöms svårare att uppnå. Det finns faktorer som påverkar utvecklingen som kommunen har mindre möjlighet att påverka.

Kommentar

Kommunens arbete med mål 1 omfattar genomförandet av kommunens klimat- och miljöpolitiska program som fastställdes 2017 av kommunfullmäktige. Programmet beskriver en gemensam och hållbar riktning för kommunens klimat- och miljöarbete. Programmet är indelat i fyra fokusområden: fossilfria resor och transporter, hållbar stadsutveckling, rent vatten och naturens mångfald samt hållbar konsumtion och resurseffektiva kretslopp.

Fossilfria resor och transporter

Kommunens resor och transporter ska vara fossilfria år 2025. Utsläppen minskade sammantaget med 24 procent sedan föregående år och med knappt 70 procent sedan 2019. Den största utsläppsminskningen beror på att kommunens tunga fordon ställt om från diesel till förnybart bränsle. Minskningen beror även på minskad mängd inköpt bränsle eftersom en högre andel fordon går på eldrift. Sammantaget har utsläppen från inköpt bränsle minskat med 27 procent sedan 2020. Även utsläppen från användningen av privat bil i tjänst minskade något. Utsläppen från tjänsteresor ökade däremot under året med drygt 20 procent. Detta beror främst på att antalet flygresor ökade kraftigt, främst korta flygresor under 500 km. Tågresorna minskade i stället med en tredjedel. Det innebär att det skedde en överflyttning från tåg till flyg vilket påverkade utsläppen negativt.

Samtliga tjänstefordon som köptes 2021 drivs av fossilfritt bränsle, vilket innebär att 78 procent av tjänstefordonen kördes fossilfritt i slutet av december jämfört med 48 procent året innan. Kommunen har också elcyklar och Vässla bikes (cykel, scooter och moped i ett och samma fordon) som gör det möjligt att resa hållbart. Även kommunens bolag ställer om sin fordonsflotta och bytte under året ut flera fossildrivna fordon till elfordon. Kommunens maskinpark byts successivt mot nya mer miljömarta maskiner. Under året levererades bland annat två nya eldrivna isbanemaskiner och en ny traktor till Torvalla idrottsplats.

Kommunen fortsätter att öka andelen fossilfria upphandlade transporter. Skolskjuttransporterna uppnådde avtalskravet att 75 procent av fordonen som används i uppdraget ska ha fossilfria drivmedel. Haninge kommun använder även skolbussar som körs med fossilfritt bränsle.

Alla resor i det geografiska området Haninge ska vara fossilfria år 2030. Pandemin bidrog till att öka digitaliserings-takten och allt fler av kommunens möten blev digitala vilket ledde till färre resor och därmed lägre utsläpp för kunder, klienter, medborgare och egen personal. Dessutom utvecklade kommunen en mer flexibel och individanpassad service genom digitala tjänster, till exempel e-ansökan, digital behandling och digitala föräldrakurser, vilket också bidrar till minskat behov av resande och lägre utsläpp.

Kommunens sopsaltning på gång- och cykelvägar ökade till totalt cirka 50 km för att förbättra möjlighet till vintercykling. Kommunen beviljades statligt stöd för att främja hållbara stadsmiljöer, så kallat stadsmiljöavtal, vilket innebär statlig medfinansiering för infrastruktursatsningar på cykel – bland annat cykelgarage vid Vega station, regionalt cykelstråk samt gång- och cykelbanor.

Kommunen samarbetar med Södertörnskommunerna kring infrastruktur för laddning av elfordon samt kring klimat- och miljökrav i upphandling av transport- och entreprenadtjänster.

Hållbar stadsutveckling

Kommunen arbetar på många olika sätt för en hållbar stadsutveckling. Detta redovisas både under mål 1 och mål 2. Under denna rubrik redovisas arbetet i kommunala bostäder och lokaler.

Energianvändningen i kommunens lokaler minskade med 5,2 procent 2021 jämfört med 2019. Därmed når kommunen indikatorns målvärde – en minskning med 2 procent – med marginal. Det beror bland annat på att ventilationsaggregat byttes ut till nya med bättre energieffektivitet. En del av minskningen beror troligen också på att exempelvis skollokalerna användes i mindre utsträckning under pandemin.

Energianvändningen i kommunala bostäder minskade med 10,4 procent 2021 jämfört med 2020, vilket ligger väl under målvärdet på 1 procent. Under 2020 pågick större reparationsarbeten som ledde till högre energiförbrukning än för ett normalår. Under 2021 genomfördes flera energieffektiviseringsåtgärder, bland annat byttes fläktar och äldre cirkulationspumpar och driften optimerades.

Kommunen arbetar aktivt för hållbara lösningar i kommunala lokaler. All nyproduktion inom kommunens verksamhet ansluts till fjärrvärme där det är möjligt och förbereds även för framtida säkra och kostnadseffektiva installationer av solceller. Dessutom genomfördes en utredning av vilka av kommunens befintliga byggnader som kan vara lämpliga för installation av solceller. Ändrade skatteregler förbättrade de ekonomiska förutsättningarna för egen produktion av förnyelsebar el.

När Haninge kommun bygger nya förskolor följer de ett särskilt koncept som gör att de ligger i framkant vad gäller klimat- och miljöprestanda. En femte konceptförskola färdigställdes under året. Fokus var på resurseffektivt samnyttjande när kommunens nya lokaler för bibliotekets, kulturens och fritidsgårdens verksamheter i Jordbro byggdes om.

Flera utvecklingsarbeten pågår för att fortsätta arbetet med hållbara lösningar för kommunala lokaler. Under 2021 tog kommunen fram en mall för livscykelkostnadskalkyler som ska användas i beslutsunderlag för ny-, om- och tillbyggnationer.

Kommunens eget byggande ska bli så klimatneutralt som möjligt. Därför gjordes en analys av att bygga stommar i trä i stället för i betong eller stål, för att bidra till att minska klimatpåverkan från byggandet.

Rent vatten och naturens mångfald

För att skydda och utveckla naturvärden och biologisk mångfald återställdes ett tidigare utdikat våtmarksområde i Tornbergets naturreservat. Åtgärden innebär att mer vatten blir kvar i landskapet vilket motverkar torka, gynnar grundvattenbildning, fördröjer avrinningen,

minskar utsläpp av växthusgaser, förbättrar livsmiljöer för växter och djur samt ökar upplevelsevärdena. Dessutom utökades skötseln av naturområden i syfte att främja biologisk mångfald inom den värdefulla våtmarken Forsla kärr, söder om Brandbergen. Skötseln utökades också på flera platser för att öppna upp eklandskapet – en värdefull miljö för flera hotade arter. Den invasiva växten jätteloka bekämpades också enligt kommunens bekämpningsplan.

Arbetet fortsätter även för att skapa hållbara gräsytor och hållbara skötselmetoder som bidrar till ökad biologisk mångfald och minskat koldioxidutsläpp. Vid Torvalla idrottsplats genomfördes en satsning för ökad biologisk mångfald bland växter och pollinerare i form av ett nytt insekts hotell och två blomsterängar.

Kommunen arbetade även intensivt för att säkerställa kompensation för det intrång i Rudans naturreservat som Tvärförbindelse Södertörn väntas leda till.

Arbetet med en hållbar miljö bedrevs dessutom i olika skeden av stadsbyggnadsprocessen. Ett verktyg för grönytefaktor testades med gott resultat i detaljplaner för bostäder inom stadskärnan i syfte att maximera stadsgrönskan eller utveckla attraktiva ytor med multifunktionell nytta för rekreation och hantering av dagvatten när det regnar mycket.

På lång sikt ska samtliga vatten i kommunen uppnå god status. Lokala åtgärdsprogram planeras på sikt för varje avrinningsområde i kommunen, cirka 15 områden. Åtgärdsprogrammet för Vitsåns avrinningsområde är i slutskedet och ska beslutas i början av 2022. Ett lokalt åtgärdsprogram för Husbyån påbörjades, och ett lokalt åtgärdsprogram för att förbättra Drevvikens vattenkvalitet beslutades av samtliga berörda kommuner, däribland Haninge.

Flera utmaningar i form av snabbt växande bebyggelsemiljöer, behov av vatten av god kvalitet och pågående klimatförändringar med bland annat ökad nederbörd ställer ökade krav på hur dagvattnet ska hanteras. Kommunen har börjat bygga ut och förnya Dalarö och Fors reningsverk för att kunna ge positiva effekter för miljön och möjliggöra ytterligare befolkningsökning enligt kommunens ambitioner. Utredningar av vatten- och avloppsledningsnät genomfördes för att ta reda på befintligt tillstånd och kapacitet inför stadsutveckling och behov av reinvesteringar.

Hållbar konsumtion och resurseffektiva kretslopp

Kommunens verksamheter arbetar kontinuerligt med att minska sin klimat- och miljöpåverkan. Förändringar i upphandlingsprocessen med tydligare stöd för hållbarhetskrav resulterade i fler upphandlingar med relevanta hållbarhetskrav.

Klimat- och miljöpåverkan från kommunens livsmedelsinköp visar en långsiktig minskande trend. Under 2021 bröts den positiva trenden med minskad klimat- och miljöpåverkan från den offentliga måltiden på grund av varubrister orsakade av pandemin, som resulterade i att ersättningsprodukter levererades. Andelen ekologiska inköp per kilo blev 48 procent, vilket är lika mycket som 2020. Däremot fortsatte den positiva trenden när det gäller svenskt kött. Andelen inköpt köttråvara med svenskt ursprung ökade till 94 procent 2021 jämfört med 88 procent 2020 och 41 procent 2018.

Haninge kommun arbetar aktivt med att minska individers exponering för skadliga ämnen, med fokus på barn och unga eftersom de är särskilt känsliga. Kommunen ställer tydliga kemikaliekraiv vid upphandling i kommunens fastigheter, med målet att få bort de mest skadliga ämnena. Hela 95 procent av kommunens förskolor har tagit bort material som kan misstänkas innehålla skadliga ämnen i enlighet med kommunens kemikalieplan. Resterande förskolor bedöms vara klara år 2022.

Ett gott exempel på arbetet med resurseffektiva kretslopp och hållbar konsumtion är återanvändning av byggnadsmaterial och inventarier från en fjärrvärmecentral som togs om hand vid en rivning för att sedan installeras i en nybyggd konceptförskola.

Kommunfullmäktige har antagit en ny renhållningsordning som innehåller avfallsplan med mål för avfallsområdet samt renhållningsföreskrifter. I nya ägardirektiv till SRV ges ett tydligt ansvar att bland annat uppfylla ägarkommunernas miljöpolitik inom avfallsområdet och genomföra ägarkommunernas avfallsplaner.

Sent under våren kommer 2021 års uppgifter för kommunfullmäktiges indikator om andel hushållsavfall som samlats för biologisk återvinning. Utfallet för 2020 visade en minskning jämfört med föregående års resultat och andelen låg på 30 procent jämfört med målvärdet på 36 procent. Huvudorsaken bedöms vara minskad användning av tidningar. Därför bedöms resultatet som tillräckligt även om målvärdet inte uppfyllts helt.

I kommunens bostäder kan fler hyresgäster sortera matavfall. Bolagets eget mål att 45 procent av de boende ska ha möjlighet att sortera matavfall i slutet av 2021 uppnåddes.

Kommunfullmäktiges mål nr 2: I Haninge ska tillväxten ske på ett hållbart sätt

Bostadsområden ska omfatta olika boendeformer och infrastruktur, parker och tillgång till kommunens service ska utvecklas i samma takt som bostäder byggs i närhet till kollektivtrafiken. En fungerande arbetsmarknad ska ge fler i arbete. Företag ska utvecklas och vara nöjda med kommunens service.

Mål 2. I Haninge ska tillväxten ske på ett hållbart sätt

Indikator	Utfall				Mål 2021	Bedömning	Trend****
	2018	2019	2020	2021			
Nybyggda och ombyggda bostäder (antal)*	541	342	825	-	750	●	↑
Företagsklimat, total NKI enligt Öppna Jämförelser (index)*	75	75	76	-	76	●	↑
Förvärvsarbetande invånare 20-64 år (%)**	80,9	80,5	79,3	-	82	●	↓

*Värden 2021 klara i april-maj 2022

** Värden 2021 klara i november 2022

****trenden baseras på senaste två års värden

Måluppfyllelse: Målet är delvis uppfyllt

Bedömningen bygger på att kommunens tillväxt fortsatte med fler nybyggnationer och planbesked, och beviljade bygglov ökade kraftigt jämfört med föregående år. Kommunen som helhet har relativt jämn fördelning av olika boendeformer och de bygglov som beviljades omfattar olika former. Antalet nybyggda och ombyggda bostäder uppnådde målvärdet 2020 och utfall för 2021 redovisas senare.

Företagarnas nöjdhet ligger på en hög nivå som ökade i den senaste mätningen, och nöjd kund-index för företagare uppfyllde därmed målvärdet.

Pandemin fick stora effekter för näringsliv, arbetsmarknad och sysselsättning. Kommunen anpassade verksamheterna snabbt för att få fler i arbete och underlätta för företagare. Andelen förvärvsarbetande invånare redovisas med eftersläpning och 2020 års målvärde uppnåddes inte. Precis som i andra kommuner ökade arbetslösheten i Haninge sedan pandemin startade. Den öppna arbetslösheten minskade 2021 vilket också följer utvecklingen i länet.

Kommunen driver fram detaljplaner för verksamhetsmark och bostadsbyggande i linje med översiktsplanen. Bostäder planeras och byggs nära pendeltåg och annan kollektivtrafik. Parker och torg prioriterades i områden med

nybyggda bostäder. Kommunens service i nya bostadsområden utvecklades, exempelvis genom fler platser i förskolan.

Kommunen har färdiga detaljplaner och infrastruktur som gör det möjligt att färdigställa minst 750 lägenheter per år. Under 2020 växte kommunens bostadsbestånd med 825 nya bostäder. Kommunen har begränsade möjligheter att påverka om det blir hyres- eller bostadsrätter om inte kommunen bygger i egen regi. Markanvisningen till privata byggföretag ska bidra till att kommunens utveckling följer översiktsplanen och andra relevanta strategiska dokument. Det ska finnas ett varierat utbud av bostäder när det gäller hus typer, upplåtelseformer, lägenhetsstorlek med mera. Markanvisning för nybyggnation i Jordbro ställde krav på att minst 30 procent av lägenheterna ska upplåtas med hyresrätt.

Under året tog kommunen fram en bostadsanalys som underlag för förnyelse av kommunens bostadsriktlinjer. Haninge kommun har en någorlunda jämn fördelning mellan olika upplåtelseformer, däremot skiljer det sig mellan kommundelarna. I Norrby, Dalarö och Haninge glesbygd är en dominerande andel äganderätter medan det i Handen, Jordbro och Brandbergen framför allt är hyresrätter. Analysen visar bland annat att kommunen har ett behov av prisrimliga mindre och medelstora bostäder. Genom att titta på hur inflyttningar, utflyttningar och

flyttar inom Haninge sker så går det att se olika kommundelar fyller olika roller i vart man väljer att flytta.

En majoritet av inrikes flyttningar (netto) skedde till Vega och Västerhaninge. En majoritet av utrikes flyttningar (netto) gick till Jordbro, Handen och Brandbergen. Flyttar inom kommunen skedde främst mellan närliggande områden, medan Handen hade utbyte av samtliga kommundelar.

Kommunens bostadsbolag bidrar till hållbar stadsutveckling och god livsmiljö genom att bygga nytt i anslutning till befintlig bebyggelse i tätorter och nära kollektivtrafik. Mark i kommunen som är lämplig för byggrätt inventerades och prioriterades inbördes.

Antalet bygglovsansökningar ökade med 27 procent jämfört med 2020. Sammanlagt inkom 1 457 ansökningar. Ökningen påverkade inte handläggningstiden eftersom ökad rådgivning resulterade i minskat behov av kompletteringar. Beviljade bygglovsansökningar omfattade olika boendeformer och bidrog till kommunens mål om mångfald av boendeformer.

Kommunens tjänster i samhällsbygget utvecklades, främst genom ökad digitalisering av processer och flera e-tjänster för tomtkartor, nybyggnadskartor med mera. Utvecklingen är nödvändig och mottogs väl av både medborgare och företagare.

Foto: Olof Holdar

Haninge ska ha en fungerande arbetsmarknad för fler i arbete. Kommunens insatser för att få fler i arbete riktades till personer som har funktionsvariationer och behov av stöd samt långtidsarbetslösa och unga vuxna. Resultatet visade att 51 procent fick arbete eller studerade efter insatsen. Utöver det fick ytterligare 14 procent stöd hos annan myndighet. Flera olika projektinsatser genomfördes, både i kommunens regi och med Samordningsförbundet östra Södertörn. Implementeringsplaner tas fram tidigt och insatser med goda resultat införs i den ordinarie verksamheten.

Kommunen, arbetsförmedlingen och företag samarbetar med lokala jobbspår. Jobbspåren går ut på att arbets-sökande ska komma till arbete eller utbildning så snabbt som möjligt och även att motverka långtidsarbetslöshet. Jobbspåren var lyckade och en stor andel av deltagarna fick arbete efteråt. Resultaten uppmärksammades av arbetsmarknadsdepartementet och lokalradion.

Andel förvärsarbetande i åldern 20–64 år redovisas med eftersläpning. Andel förvärsarbetande minskade 2020 och kommunens målsättning uppnåddes inte.

Precis som i andra kommuner ökade arbetslösheten i Haninge sedan pandemin startade och fler personer har behov av stöd och tjänster från myndigheter. Aktuella prognoser visar att arbetslösheten sjunker generellt i riket och de som blir kvar i arbetslöshet står långt ifrån arbetsmarknaden. Den öppna arbetslösheten i Haninge var i oktober 8 procent vilket är 1,1 procentenheter lägre än ett år tidigare, men något högre än genomsnittet i länet.

Kommunens kostnader för försörjningsstöd var lägre än budget för 2021. Fler personer med ekonomiskt bistånd kom vidare till egen försörjning.

Kommunen erbjuder feriepraktik till ungdomar. Syftet med insatsen är att ge ungdomar och unga vuxna meningsfull sysselsättning, vägledning inför framtida yrkesval och arbetslivserfarenhet. Pandemin innebar utmaningar med platser inom förskola och äldreomsorg. Trots det fick 566 ungdomar feriepraktik vilket är flest hittills. Ungdomarna i

Jordbro lyfte sitt eget bostadsområde genom feriepraktiken, vilket uppmärksammades som ett gott exempel av Sveriges Allmännyttan.

Tillsammans med arbetsförmedlingen inrättades ungdomsjobb för unga vuxna mellan 18 och 29 år. Det är ett lokalt jobbspår som ungdomshandledare på arbetsplatser i kommunens organisation. Totalt har 28 unga vuxna haft ungdomsansättning.

Nöjd kund-index (NKI) för företagare var 76 av 100 för Haninge, vilket var högst hittills för kommunen. Alla myndighetsområden i undersökningen utvecklades positivt och alla låg över 70. Jämfört med andra kommuner i riket har Haninge ett högt index. Det koncerngemensamma förbättringsarbetet fokuserade på effektivitet och kundbemötande.

Kommunen fortsätter att driva på utvecklingen av verksamhetsmarker i Albyberg och Fors. Albyberg blev försenat på grund av utmaningar kopplade till marken i området. Kommunen arbetar systematiskt med denna utmaning. För Fors pågår detaljplanearbete. Intresseanmälan för förvärv av mark kan göras digitalt på hemsidan.

Det lokala näringslivet i Haninge är diversifierat och fördelat mellan olika branscher, vilket skiljer Haninge från andra kommuner. Kommunen hade tätare kontakter med företagare i krisbranscher, exempelvis besöksnäringen under 2021 till följd av covid-19-pandemin. Det finns även företag som inte påverkas lika negativt av pandemin. Företagsbesök och frukostmöte genomfördes digitalt eller fysiskt.

Kommunfullmäktiges mål nr 3: I Haninge ska medborgarna vara trygga oavsett skede av livet

Medborgaren ska känna sig trygg i Haninge oavsett var i kommunen man bor, bakgrund och ålder. För att skapa trygghet ska kommunal omsorg erbjudas när behov uppstår. Insatser utformas utifrån medborgarens egna förutsättningar. Äldre har tillgång till god omsorg med bibehållit oberoende. Multisjuka, ofta äldre personer, ställer höga krav på fungerande samverkan inom kommunen och med regionen.

Mål 3. I Haninge ska medborgarna vara trygga oavsett skede av livet

Indikator	Utfall				Mål 2021	Bedömning	Trend***
	2018	2019	2020	2021			
Anmälda brott om skadegörelse per 1 000 invånare*	25,5	28,4	33,8		24,0	●	↑
Trygghetsindex, lokal mätning (index)**	1,6	-	1,9		1,6		↓
Elever i åk 5; jag känner mig trygg i skolan (%)**	82,8	-	80,0		88,0		↓

* Värden 2021 klara i oktober 2022

**Mätning sker vartannat år

***Trenden baseras på senaste två års värden

Status: Målet är delvis uppfyllt

Fullmäktiges indikatorer publiceras med eftersläpning eller mäts jämna år och inga års-aktuella utfall är med i denna årsredovisning. Anmälda brott om skadegörelse per 1000 invånare ökade 2019 till 2020 vilket inte var den önskade riktningen. Viss statistik och resultat från kommunens insatser kan eventuellt påverka 2021 års brottsstatistik positivt.

Kommunen prioriterade trygghetsinsatser som bygger på forskning som har verifierat att insatserna kan leda till att den upplevda tryggheten ökar långsiktigt. Flera insatser som följdes upp har redan lett till resultat. Trygghetsmätningar för olika åldersgrupper genomfördes och dessa visar bättre eller likvärdiga resultat jämfört med föregående mätning. En mer utvecklad samverkan och samordning mellan kommunen, myndigheter och föreningar har visat sig vara en framgångsfaktor.

I kommunens äldreomsorg gjordes satsningar på god personalkontinuitet och kompetensutveckling. Under pandemin utvecklades ny välfärdsteknik och denna användes för att erbjuda god omsorg.

Kommentar

Trygghetsinsatsningen är en förstärkning som består av både trygghetskapande och brottsförebyggande insatser. Insatserna utgår från forskning och evidensbaserade metoder, och verkar på samhälls-, grupp- och individnivå. Det är för tidigt att göra en samlad utvärdering, däremot finns resultat från flera insatser.

Föräldraskapsstöd anpassades till målgrupp och bakgrund, och deltagarna uppskattade kommunens stöd. Föreningsdrivna trygghetsvandringar ledde till att ungdomar träffade vuxna på tider då vuxennärvaron vanligtvis är låg. Kommunen erbjöd ett stort antal lovaktiviteter med ett varierat innehåll som lockade barn och unga med olika bakgrund och från olika delar av kommunen. Fältassistenter fängade upp ungdomar och lotsade in dem i lokala föreningar. Fältassistenter fungerar även som länk mellan myndigheter, föreningar och polis.

Kommunen arbetar för att motverka gängrekrytering i yngre åldrar och tystnadskultur. Arbetsmetodiken är att samla barn som varit en del av en kriminell miljö, deras föräldrar och andra viktiga vuxna för rådslag för att försöka förändra situationen. Rådslagen bidrog till att man pratade med varandra där det fanns oro.

Socialtjänst, skolor, fältverksamhet och polisen har ett fungerande samarbete direkt riktat till ungdomar. Samarbetet är nödvändigt för att förebygga kriminalitet för unga i riskmiljöer och ett intensivt arbete genomfördes för att stoppa nyrekrytering och minska ungdomsrån. Statistik visar att ungdomsrånen i Haninge minskade med cirka 21 procent jämfört med 2020.

Nattfotboll i Jordbro och Brandbergen genomfördes i samverkan med lokala föreningar. Utvärderingar visar att meningsfulla aktiviteter på kvällar och helger gör att unga väljer idrott i stället för normbrytande beteenden. Satsningen pågick från juli till december. Varje tränings-tillfälle lockade många ungdomar och uppskattades av deltagarna. Satsningar riktade till barn och unga minskade deras riskmiljöer.

En framgångsfaktor för kommunens trygghetsarbete är att öka samverkan och samarbete med polisen, lokala företag och fastighetsbolag, föreningar med flera. Flera parter upplever att samarbetet har utvecklats. Arbetsmetodik utsättningar innebär veckovisa möten där kommunen, polis, väktare, bostadsbolag med flera skapar en gemensam lägesbild för att samordna insatser för att förebygga händelser och upplevd otrygghet.

Väktarresurserna har ökat och blivit synligare. Kamera-bevakning ökade på strategiska platser för att också bidra till ökad upplevd trygghet och minskad brottslighet.

Indikatorn andel elever som känner sig trygga i skolan (årskurs 5) mäts vartannat år. Kommunens egen enkät visade att upplevd trygghet för elever i årskurs 4 ökade jämfört med året innan. Kommunens trygghetsenkät till gymnasieelever visade att 96 procent känner sig trygga i skolan, däremot upplevs vägen till och från skolan som otrygg. Andelen gymnasieelever som upplever skolvägen som otrygg minskade jämfört med förra året.

Kommunens trygghetsmätning som riktas till befolkningen görs jämna år. Polisen gjorde motsvarande mätning i våras, då 3 123 personer tillfrågades och drygt hälften svarade. Jämfört med förra mätningen var det inga större förändringar. Områden med sämre belysning, nedskräpning och skadegörelse samt ungdomar som uppträder störande på vissa platser pekades ut som mindre trygga. Därefter genomfördes insatser som resulterade i att de som deltog kände sig mer delaktiga och trygga.

Kommunens hyreshus och utemiljöer kring hyreshusen har trygghetsbesiktigats och hyresgästernas upplevda trygghet i bostadsområdet mäts regelbundet. Den senaste mätningen visade att den upplevda tryggheten är på ungefär samma nivå som 2020. Haninge Bostäders ambition att öka tryggheten uppnåddes inte och arbetet fortsätter 2022.

Kommunen har tilldelats Guldtriangeln av Nationalföreningen för trafiksäkerhet för arbetet med säkra skolvägar. Priset ges till kommuner som har gjort något extra för att öka trafiksäkerheten för sina invånare.

Anmälda brott om skadegörelse per 1 000 invånare ökade 2020 jämfört med 2019. Polisens statistik för januari till juni 2021 över brott som riktats mot hushållen (bil- och cykelstöld, bostadsinbrott, stöld ur fordon) minskade från 2017 till 2021. I trygghetsmätningen uppgav en lägre andel att de varit utsatta för någon form av skadegörelse

under 2021 jämfört med 2020. Om brottsstatistiken följer samma mönster så borde anmälda brott om skadegörelse ha minskat 2021. Utfall för indikator redovisas i oktober 2022. Kommunens kostnader för skadegörelse och glaskross i lokaler minskade. De händelser som inträffar åtgärdas snabbt för att den upplevda tryggheten inte ska påverkas negativt.

Kommunen erbjuder god omsorg när behov uppstår med bibehållet oberoende för äldre. Personalkontinuitet är viktigt för att bidra till ökad trygghet i omsorgen. Färre vikarier användes på vård- och omsorgsboenden jämfört med tidigare år. Antal personer som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar är fortsatt lågt (12 personer), vilket är färre än genomsnittet i länets kommuner och riket.

Kommunen satsade på att fler ska ha vård- och omsorgsutbildning från gymnasiet och att fler ska delta i äldreomsorgslyftet på eftergymnasial nivå. Legitimerade deltar i specialistutbildningar inom sitt område. Kunskapen inom palliativ vård (vård i livets slutskede) ökade hos personalen på kommunens vård- och omsorgsboenden. Satsningen möjliggjordes genom kommunens medlemskap i Palliativ kunskapscentrum.

Ny välfärdsteknik nyttjas för att bidra till ökad trygghet. Digital signering och digital delegering av medicin minskar risk för felaktigheter, vilket kan leda till att kunden känner sig tryggare. Uppsökande hembesök har prioriterats för att bryta isolering.

Samverkan med Region Stockholm utvecklades i och med den pågående pandemin eftersom det finns ett ökat behov av samordnad planering av vård och omsorg. Haninge hade inga försenade utskrivningar från slutna sjukvård som ledde till viten. Detta ingår i omställningen till god och nära vård som kommuner och regioner gör tillsammans.

Kommunfullmäktiges mål nr 4: Haninge ska erbjuda en innovativ skola med höga förväntningar som skapar konkurrensfördelar i livet

Det är viktigt att fler elever blir behöriga till gymnasiet och därefter klarar en gymnasieexamen. Risken för att hamna i utanförskap och psykisk ohälsa minskar i en likvärdig och tillgänglig skola. Svenska för invandrare (SFI) är en viktig aspekt av integration och för att komma in på arbetsmarknaden.

Mål 4. Haninge ska erbjuda en innovativ skola med höga förväntningar som skapar konkurrensfördelar i livet

Indikator	Utfall				Mål 2021	Bedömning	Trend**
	2018	2019	2020	2021			
Elever åk 9 behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor (%)	83,0	86,0	87,4	88,5	86,0	●	↑
Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor (%)	51,7	48,2	48,1	52,5	53,0	●	↑
Lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera (%)*	42,0	47,0	46,0		48,0	●	↓

* Status efter 90 dagar. Värdet 2021 klara i maj 2022. Målvärde 2020 var 46,0 %

** trenden baseras på senaste två års värden

Bedömning: Målet är uppfyllt

Bedömningen bygger på att andelen behöriga elever till gymnasiet och andelen gymnasieelever som tar examen inom tre år uppfyllde eller överträffade indikatorernas målvärde.

Kommunen arbetar långsiktigt för en likvärdig och tillgänglig skola, och uppföljningar visar på de resultat som behövs för det långsiktiga arbetet.

Indikatorn för andelen som lämnat etableringsuppdrag och börjat arbeta eller studera redovisas med eftersläpning. Utfallet för 2020 tangerade målvärdet för samma år. Indikatorn påverkas av faktorer som kommunen har mindre möjlighet att påverka.

Haninge kommun samarbetar med arbetsförmedlingen och andra kommuner i frågor kring etablering och nyanlända för att nå bättre resultat. En av insatserna för att få nyanlända i arbete eller studier ledde till att nära hälften fick arbete eller studerade efteråt. Svenska för invandrare hade särskilda utmaningar med distansundervisning under pandemin.

Kommentar:

Andelen elever som är behöriga till gymnasiet ökade och uppgick till 88,5 procent, vilket innebär att målvärdet uppnåddes. Behörigheten har ökat sedan 2018. Motsvarande siffra i Stockholms län och riket ökade också, men i Haninge kommun ökade den i en snabbare takt. År 2021 låg Haninge kommun på samma nivå som länet, vilket var första gången under den redovisade perioden. Kommunen har en högre andel behöriga elever än riket sedan 2018.

Kommunens nya ledningssystem för utbildningsverksamheterna ska ge en stabil grund för goda skolresultat. Införandet av ledningssystemet fortsatte under 2021 med utveckling av ledarskap och medarbetarskap samt förbättrat samarbete mellan skolformer och processer. De goda resultaten kan vara ett tidigt tecken på framgången med den strategiska verksamhetsutvecklingen.

Andelen gymnasieelever som tog examen på tre år var 52,5 procent under 2021, vilket var en viss ökning jämfört med de två senaste åren. Trots pandemins effekter uppnåddes målvärdet nästan. Gymnasiets ändrade struktur, innehåll och upplägg för program påverkade positivt, och en högre lärarkontinuitet ökade lärandet. De elever som byter till annat program eller inriktning riskerar att gymnasietiden förlängs. Därför satsade kommunen på ökad rådgivning av studie- och yrkesvägledare inför gymnasievalet.

Kommunfullmäktige beslutade att Rudan center ska bli ett stöd i att utforska innovation kring undervisning, lärmiljö och hållbar utveckling samt en funktion för kvalitetsutveckling, förmåga och lärande. Därefter byggdes byggnaden om och den fysiska lärmiljön utvecklades mot olika åldersgrupper. Barnateljén i Rudan center besöktes av skolklasser inom ämnet naturvetenskap. En e-tjänst som är anpassad för elever med särskilda stödbehov finns. En grundskola visade goda resultat för elevernas lärande och utveckling, och elevernas upplevda trygghet och studiero ökade.

Alla barn oavsett förutsättningar ska ges möjligheten att utvecklas och uppnå skolans mål. Kommunens nya centrum för lärande och hälsa har fokus på barn med funktionsvariationer och stödjer skolor med fler verktyg och nya perspektiv för att möta barns individuella behov. Förskolan har tydligare strukturer för de barn som behöver specialavdelning.

Kommunen har lärstudios med mindre undervisningsgrupper för elever med stödbehov. Under 2021 förstärktes dessa lärstudios resursmässigt och antalet platser ökade. På längre sikt ger det förutsättningar för ökad likvärdighet och tillgänglighet.

Antalet elever som läser svenska för invandrare (SFI) var färre än tidigare år. Pandemin med distansundervisning var utmanande för eleverna. Andelen elever som klarade minst två SFI-kurser låg strax under 40 procent såväl 2019 som 2020, vilket är samma nivå som för andra Södertörnskommuner. Generellt är det vanligt att elever avbryter SFI för att de får arbete eller för studier.

Det är flera parter som är inblandade i frågor som rör nyanlända. Arbetsförmedlingens etableringsprogram syftar till att den som är ny i Sverige snabbt ska komma in i arbete eller studier. Stockholmskommunernas kurser i samhällsorientering samordnas av Stockholms stad.

Andelen av eleverna från Haninge som lämnade etableringsuppdraget och började arbeta eller studera var 46 procent år 2020, vilket var ungefär på samma nivå som året före. Målvärdet uppnåddes för 2020. Haninge låg i mitten jämfört med andra kommuner i länet.

Haninge genomförde insatsen Etableringscentrum tillsammans med arbetsförmedlingen och andra kommuner. Målet var att fler nyanlända som står långt ifrån arbetsmarknaden snabbare skulle kunna börja arbeta eller studera. Totalt deltog 800 personer varav 420 från Haninge. Av deltagarna från Haninge var det 180 som arbetar eller studerar efteråt.

Kommunfullmäktige mål 5: I Haninge ska ett attraktivt kultur- och fritidsutbud finnas

Barn och unga ska ha rätt att uppleva och utöva konst och kultur. Demokrati ska värnas och utvecklas för att långsiktigt skapa trygghet och sammanhållning. Fler möjligheter för människor att mötas spontant ska skapas.

Mål 5. I Haninge ska ett attraktivt kultur- och fritidsutbud finnas

Indikator	Utfall				Mål 2021	Bedömning	Trend**
	2018	2019	2020	2021			
Ungdomar som upplever att tillgången till kulturaktiviteter är god (%)*	-	-	60,0	62,5	66,0	●	↑
Ungdomar som upplever att tillgången till idrottsaktiviteter är god (%)*	-	-	78,0	79,0	79,0	●	↑

* Indikatorn är ny och har ej mätts innan 2020

** trend baseras på två år

Foto: Thomas Hultgren

Bedömning: Målet är delvis uppfyllt

Andelen ungdomar som upplever att tillgången är god till kultur- respektive idrottsaktiviteter följs upp sedan år 2020. Indikatorn för kulturaktiviteter utvecklades positivt men nådde inte fullmäktiges målvärde för 2021. Indikatorn för idrottsaktiviteter förbättrades och målvärdet uppnåddes för 2021.

Kommunens möjligheter att erbjuda ett attraktivt utbud inom kultur och fritid påverkades av pandemin. Därför anpassade kommunen utbudet till mer digitalt och fler utomhusevenemang. Pop up-verksamhet och lovaktiviteter uppskattades och biblioteket utvecklade digitala kanaler. Kulturaktiviteter som bygger på personliga möten kunde dock inte genomföras som tidigare. Sammantaget bedöms att kommunen kunde erbjuda ett attraktivt kultur- och fritidsutbud utifrån omständigheterna, vilket visar sig bland annat i förbättrade resultat för indikatorerna.

Kommentar

Andelen ungdomar som upplever att tillgången till kulturaktiviteter och idrottsaktiviteter är god mättes för första gången 2020 genom Haninges skolenkät. I enkäten fick elever i årskurs 4 och 8 bland annat svara på ett antal frågor om sin fritid. 1 604 elever besvarade enkäten vilket gav en svarsfrekvens på 80,2 procent. På frågan om eleven upplever att tillgången till kulturaktiviteter är god svarade 62,5 procent att det stämmer ganska bra eller helt och hållet, och 79 procent svarade att de upplever en god

tillgång till idrottsaktiviteter. Däremot uppgav 26 procent av eleverna att de inte deltar i idrottsaktiviteter alls på sin fritid eller endast ett fåtal gånger per år. Uppgifterna ser kommunen som oroväckande då målet med det idrottspolitiska programmet är att få fler Haningebor i rörelse och framför allt barn och unga.

Den pågående pandemin hade en omfattande påverkan på föreningslivet i kommunen. Vissa föreningar kunde ställa om sina verksamheter medan andra var tvungna att ställa in aktiviteter. Detta medförde en stor nedgång av bokade tider i kommunens anläggningar under året. Däremot ökade intresset för naturupplevelser och friluftsidrottande explosionsartat. För att möta den stora efterfrågan valde kommunen under 2021 att satsa extra på att utveckla och tillgängliggöra kommunens friluftsområden och badplatser.

Under höstlovet arrangerade fritidsgårdarna i Haninge ett gemensamt evenemang i samarbete med Kulturhuset. Det blev ett lyckat event som lockade många besökare – även dem som inte går på fritidsgård i vanliga fall. Minst 60 procent var tjejer vilket skiljer sig från fritidsgårdarnas vanliga besökare.

Under pandemin ändrades även kulturvanorna mycket och såväl deltagande i kulturaktiviteter som eget skapande minskade. Pandemin skapade inte rätt förutsättningar för att driva ett utåtriktat arbete i syfte att locka unga besökare till kommunens kulturaktiviteter.

Pandemin fick stora konsekvenser även för kulturskolan eftersom verksamheten helt bygger på möten med barn och unga. Utåtriktade verksamheter som konserter, event och den årliga musikteaterföreställning som ges för alla barn i årskurs 2 ställdes in. Däremot utvecklade kulturskolan på kort tid bra metoder för undervisning på distans, vilket är positivt. På grund av pandemin kunde kulturskolan inte fylla alla kursplatser under året, vilket ledde till minskade intäkter för kursavgifter.

Under våren 2021 fattade kultur- och demokratinämnden beslut om utvecklingsarbete av kulturskolan. Syftet är att skapa förutsättningar för att bedriva en verksamhet som är mer flexibel och möjlig att anpassa efter barn och ungas intressen och önskemål, samt att nå flera barn och unga. Genom detta kan kulturskolan bättre bidra till målen i det kulturpolitiska programmet.

Biblioteken är centrala i kommunens arbete med att värna och utveckla demokrati för att långsiktigt skapa trygghet och sammanhållning. För att stärka detta arbete började kommunen revidera biblioteksplanen som omfattar folkbiblioteken och skolbiblioteken. Syftet med den nya planen är att – genom stärkt demokrati, ökad delaktighet för alla, bildning och kultur, läsning och litteratur, digital transformation samt medie- och informationskunnighet – stödja medborgarnas möjligheter till ett livslångt lärande.

Pandemin påverkade även biblioteken, vilket resulterade i att de utvecklade nya digitala format för att kunna bedriva verksamhet på ett smittsäkert sätt. Alla digitala satsningar föll inte väl ut och det var därför viktigt att anpassa verksamhetsformaten efter målgrupp, tidpunkt och antal deltagare. Att kunna växla mellan digitala och fysiska format kommer att vara viktigt framöver.

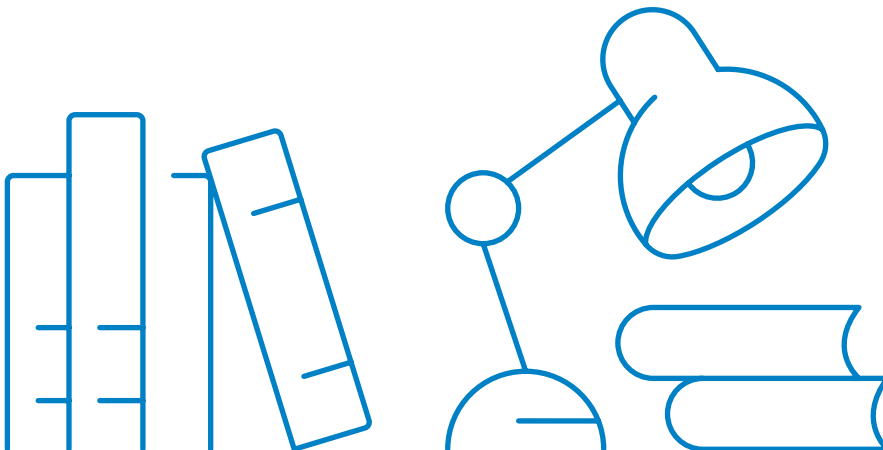
Haninges värdefulla kulturmiljöer är uppskattade besöksmål som är tillgängliga för medborgarna. Under 2021 hade exempelvis Årsta slott stor efterfrågan på guidade visningar. Kommunen tog dessutom fram en konstkarta – både fysisk och digital – som gjorde den offentliga konsten tillgängligare. Målet var att få Haningeborna att upptäcka kommunens konstkollektion.

Kommunen satsade också på pop up-kultur för andra året i rad. Konceptet innebär att erbjuda konst och kultur i människors vardag i offentliga utomhusmiljöer runt om i kommunen. Satsningen pågick 24 augusti–2 oktober med 62 uppträdanden för publik. Totalt uppgick publiksiffran till cirka 4 100 personer, varav cirka 1 500 barn och unga upp till 17 år och cirka 2 600 18 år och äldre. Trots restriktionerna kunde Haninge kommun erbjuda medborgarna konstnärliga och kulturella upplevelser samtidigt som kommunen upprätthöll arrangörsledet för att stötta de professionella utövarna.

Slutsatserna är att utåtriktade och uppsökande kulturarrangemang i hela kommunen är ett framgångskoncept för att nå nya publikgrupper. På så sätt bidrar det till en demokratisering av kulturutbudet och kan ingå som en del av det ordinarie utbudet framöver.

Under sommaren 2021 besökte många Rudans friluftsområde när kommunen, civilsamhället, företag med flera arrangerade olika kultur och idrottsaktiviteter, exempelvis konserter, utomhusbio, scenframträdanden och möjlighet att prova på olika sporter. Matsservering och fika fanns i området genom tillfälliga snabbmatbilar. Evenemangen lockade många besökare i olika åldrar. Slutsatsen är att området Rudan upplevdes som tryggare med ökad service under denna period.

Fler möjligheter för spontana möten utöver pop up-kulturen skapades under året. Genom att samla idrottsanläggningar och idrottsverksamheter nära varandra får medborgarna en naturlig samlingsplats för rörelse och träning. I Vendelsö-malm finns ett varierat utbud – fotbollsplan, utegym, tennisplan, skatepark, basket, fritidsgård och skola – vilket skapar möjligheter till social gemenskap och varierad träning. Dessutom bidrar det till en ökad trygghet eftersom många rör sig i samma område.

Redovisning av fullmäktiges uppdrag

Fullmäktige gav kommunstyrelsen och nämnderna uppdrag i Mål och budget 2021–2022 eller i tidigare års Mål och budget. Kommunstyrelsen och nämnderna ska genomföra dessa uppdrag och återrapportera. Rapporteringen ska ange om uppdraget är avslutat eller fortfarande pågår.

Översyn av kostnader för att bygga verksamhetslokaler – avslutat

Kommunstyrelseförvaltningen och Tornberget genomförde en översyn som utmynnade i en rapport samt ett ekonomiskt nuläge avseende byggkostnader för konceptförskolor. Den tidigare versionen av konceptförskola sågs över och flera åtgärder genomfördes för att sänka investeringskostnaderna men ändå bevara funktionaliteten, både för verksamheterna och förvaltningen av fastigheten. Investeringsnivån för dagens konceptförskola bedöms som skälig utifrån de förutsättningar som är kända idag. För att behålla denna investeringsnivå framöver krävs ändamålsenliga tomter att bygga på. Uppdraget är avslutat.

Gemensam registratur och nämndsekreterare – avslutat

Under våren beslutade kommunstyrelsen att arkiv-, registrators- och nämndsekreterarfunktioner från samtliga förvaltningar ska samordnas till en ny enhet inom kommunstyrelseförvaltningen. Den nya organisationen trädde i kraft den 1 maj 2021 och uppdraget är bland annat att genomföra ett utvecklingsarbete för att ta fram gemensamma rutiner och processbeskrivningar inom enhetens ansvarsområde. Under hösten 2022 implementeras ett nytt ärende- och dokumenthanteringsystem som ska stötta utvecklingsarbetet genom att öka möjligheterna till digitalisering och automatisering. Uppdraget är avslutat.

Kostnadseffektivisering vid upphandling och inköp samt prioritering av större inköp och investeringar – pågår

Dessa två uppdrag sker parallellt och arbetet har påbörjats.

Kommunens upphandlingar och inköp kommer att utvecklas strategiskt när styrdokument för upphandling revideras. Detta är ett led i den översyn som Södertörns upphandlingsnämnd (SUN 2.0) genomför. Kommunledningen har beslutat om ett nyckeltal som mäter köp från avtal. Detta gäller för alla förvaltningar och bolag, och nyckeltalet kommer att följas över tid. Kommunledningen har även initierat en pilotmätning av avtalstrohet som innebär att ett eller flera avtalsområden specialgranskas för att undersöka hur kommunens inköpsmönster ser ut och hur verksamheten tillämpar ingångna avtal.

Det pågår också ett internt arbete för prioritering av större inköp och investeringar. Arbetet går ut på att skapa en process och/eller ett forum som kan stödja att rätt prioriteringar genomförs samtidigt som verksamheten kan fortlöpa i vardagen. Uppdraget pågår.

Fortsatt trygghetsinsatsning – pågår

Kommunstyrelsen arbetar aktivt med trygghetsinsatsningen Trygghetskommissionen. Trygghetskommissionen gör det möjligt för kommunens nämnder att söka ytterligare medel för fler och större trygghetsinsatser. Ansökan ska gälla insatser som stärker eller utvecklar kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete. Ansökningstiden pågår 7 december 2021–10 januari 2022. Kommande insatser redovisas i samband med kommunens ordinarie uppföljningar under kommunfullmäktiges mål 3 och Trygghetskommissionen. Uppdraget pågår.

Inventering av kulturhistoriskt intressanta byggnader – avslutat

Kommunstyrelsen inventerade kulturhistoriska byggnader i kommunen. Efter inventeringen sammanställde kommunstyrelsen en översyn av kostnader och hyresintäkter för befintliga objekt, samt kostnadskalkyler för att bibehålla byggnader och genomföra åtgärder som möjliggör uthyrning. Kartläggningen analyserades och förslag för vidare arbete togs fram. Uppdraget är avslutat.

Ta fram skolstrukturplan – pågår

Kommunstyrelsen arbetar med analys av befolkningsutveckling samt demografiska och geografiska förändringar. Det pågår även en översyn av den totala kapaciteten av skollokalerna kopplat till respektive geografiskt område. Analys och prognos av planerad tillväxt sker löpande. Arbetet förväntas vara klart under första kvartalet 2022. Skolstrukturplanen är en del av den årliga kommun-gemensamma lokalresursplanen. Uppdraget pågår.

Ta fram plan för investeringar i och underhåll av idrottsplatser och idrottshallar – avslutat

Kultur- och fritidsförvaltningen, kommunstyrelseförvaltningen och Tornberget tog fram en plan för investeringar och underhåll av kommunens idrottsplatser och idrottshallar. Planen fastställdes av förvaltningschefen och används som underlag i budgetprocessen. Uppdraget är avslutat.

Utveckla kulturstråk mellan kulturparken och Rudans friluftsområde – pågår

Kommunstyrelseförvaltningen gjorde en genomlysning av insatser för kulturstråk, Rudans friluftsområde och kulturpark. Resultaten visade att det finns många intressenter inom kultur- och fritidsförvaltningen samt stadsbyggnadsförvaltningen. Uppdraget kommer att drivas av stadsbyggnadsförvaltningen på uppdrag av kommundirektören. Ett projekt startades och en förstudie påbörjades under 2021. Underlaget från förstudien ska samordnas och processas i samverkan med berörda förvaltningar för att utforma tre förslag till utveckling med kostnadsuppskattning för respektive förslag. Förslagen ska utgöra beslutsunderlag för politiska beslut som kan läggas fram under andra kvartalet 2022. Uppdraget pågår.

Lösningar för vikarier inom grund- och förskola – pågår

Grund- och förskolenämnden fick i uppdrag att utreda alternativa lösningar för att hantera vikariefrågan vid frånvaro, för att på sikt minska kostnaderna och öka kvaliteten. Nämnden gjorde en utredning av frågan, och resultatet är ett förslag på hur förvaltningen kan arbeta med detta genom en kombination av gemensamma rutiner, en vikariepool och ett digitalt stödsystem. Förvaltningen har börjat utreda om det är möjligt att samarbeta med social- och äldreomsorgens bemanningscenter. Utredningen visar att eventuellt samarbete med social- och äldreomsorgen leder till en rad olika fördelar, som minskade kostnader, tidsbesparing, bättre arbetsmiljö, ökad kvalitet i verksamheten och bättre kompetensförsörjning. Beslut om gemensamt stödsystem och samarbete med social- och äldreomsorgen fattas efter årsskiftet och kan implementeras under år 2022. Uppdraget pågår.

Elvamannanplan i Vega – pågår

Det behövs en elvaspelsplan i Vega. Att hitta placering är ett problem eftersom elvaspel kräver en stor och relativt platt yta, vilket är svårt att finna i området. Det är också viktigt att andra möjligheter för rörelse och rekreation byggs och utvecklas i området för att möjliggöra rörelse och fysisk aktivitet. Uppdraget pågår.

Foto: Peter Malmrup

Öka kulturhusets funktion som mötesplats – pågår

Uppdraget med att öka kulturhusets funktion som attraktiv mötesplats mellan människor har resulterat i ett omfattande arbete sedan 2018. I september fattade nämnden beslut om att godkänna lokalprogrammet och genomföra en arkitekttävling för utbyggnationen. Lokalprogrammet innebär att huset öppnar upp mot Poseidons torg med fler publika och lättillgängliga lokaler. Utbyggnaden innebär att lokalerna utökas från dagens 3 400 kvadratmeter till 4 500 kvadratmeter. Kultur- och fritidsförvaltningen tog fram kostnadsberäkningar utifrån de ytor och funktioner som föreslogs i programmet. Nästa steg är att avvakta beslut i kommunfullmäktige om ytterligare investeringsmedel för genomförandet. Uppdraget pågår.

Visstidsanställning till personer med försörjningsstöd – pågår

Arbetsmarknadsenheten tog fram möjlighet till visstidsanställningar för personer med ekonomiskt bistånd. Dessa visstidsanställningar finns inom såväl kommunal verksamhet som näringsliv och omfattar tjänster som vårdbiträde inom äldreomsorg och hemtjänst, resursassistenter inom grundskola, ungdomsjobbare, serviceassistenter inom vård och omsorg, housekeeping på turistanläggningar samt byggtjänster som rivning/logistik och marina näringar/båtvarv. Uppdraget pågår.

Digitalisering genom exempelvis robotisering – pågår

Social- och äldreförvaltningen har under en längre tid arbetat för att höja kvaliteten i manuella processer. Förvaltningen arbetar även med en modell som ska ge förutsättningar för att digitalisera verksamhetsprocesser, arbetsflöden och arbetsuppgifter och på så sätt skapa nytta för kommunens medborgare och medarbetare. Under 2020 upphandlades ett nytt verksamhetssystem som införs 2021–2022. Det nya verksamhetssystemet, Lifecare, erbjuder e-tjänster och automatisering som tilläggstjänster. Projekt för att införa e-tjänst och automatisk beräkning inom ekonomiskt bistånd påbörjades i september 2021.

I slutet av 2021 fanns en teknisk lösning på plats. Därefter ska den tekniska lösningen och verksamhetens arbetssätt sammanfogas i en hel process. Uppdraget beräknas vara klart första halvåret 2022. Uppdraget pågår.

Sammanlagning av socialförvaltningen och äldreförvaltningen – avslutat

Den 1 januari 2020 ersattes tidigare socialförvaltningen och äldreförvaltningen av social- och äldreförvaltningen. Sammanlagningen innebär ökade möjligheter till samverkan och samnyttjande av resurser, och skapar förutsättningar för effektivare kommunikationsvägar i ärenden som berör olika verksamhetsområden. Sammanlagningen gör det också enklare att ha ett enhetligt arbetssätt, både i verksamhetens kvalitetsutveckling och i det löpande arbetet. Uppdraget är avslutat.

Utvärdering av struktur för kommunens tjänstemannaorganisation – pågår

Kommunstyrelsen fick i uppdrag att genomföra en förstudie som utvärderar om strukturen på dagens tjänstemannaorganisation är optimal för kommunens fortsatta utveckling. Kommunstyrelsen ska återkomma med förslag som bidrar till att öka tjänstemannaorganisationens effektivitet och skapa en framtidssäkrad organisation. Utredningen påbörjades och ambitionen var att presentera ett förslag på eventuella förändringar under november 2021. Delar av detta skedde till kommunstyrelsen i december. Rapporten som presenterades i december ligger nu till grund för fortsatt arbete under 2022.

Målet är att presentera ett förslag på ny delegationsordning till kommunstyrelsen inför beslut i kommunfullmäktige. Syftet med det nya förslaget är att arbeta mer koncernövergripande, med ökat samarbete och samverkan över förvaltningsgränserna.

Som del i uppdraget genomförde kommunstyrelsen även en centralisering av ett antal funktioner. Syftet var främst att öka kvaliteten inom funktionerna arkiv, registratur och nämndsekreterare genom att skapa gemensamma processer och rutiner samt minska personberoende. En liknande centralisering och samordning genomfördes även inom trygghet och säkerhet. Uppdraget pågår.

Utredning av hur seniorbostadskön kan framtids-säkras och organiseras – pågår

Kommunstyrelsen fick i uppdrag att utreda tillsammans med äldrenämnden hur seniorbostadskön kan framtids-säkras och organiseras på ett mer effektivt och rättssäkert sätt än idag. Utredningen samordnades av kommunstyrelseförvaltningen i samarbete med Haninge Bostäder och social- och äldreförvaltningen. Arbetet pågick under hösten 2021 och förväntas vara klart för återrapportering i början av 2022. Uppdraget pågår.

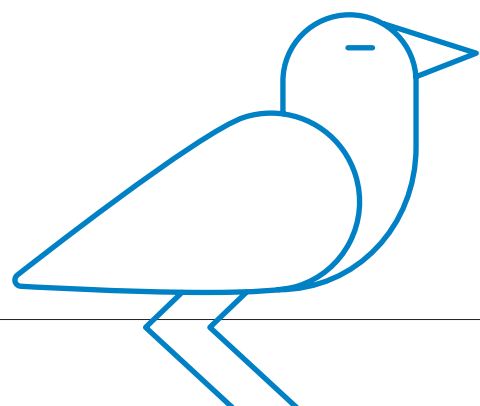

Foto: Johan Gustafsson

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens ansvarsområde

Kommunstyrelsen leder och samordnar arbetet med kommunens verksamhet och ekonomi, följer upp och rapporterar till kommunfullmäktige och samordnar verksamheten mellan kommunens nämnder. Kommunstyrelsen har även uppsiktsplikt över övriga nämnders verksamhet, inklusive de gemensamma nämndernas och de kommunala bolagens verksamhet. Kommunstyrelsen bereder ärenden inför kommunfullmäktige och ansvarar för att fullmäktiges beslut genomförs.

Kommunstyrelsen leder planering och utveckling samt följer upp och analyserar strategiskt viktiga politiska områden, exempelvis social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Dessutom har kommunstyrelsen ett särskilt ansvar för kommunens ekonomi, IT, arbetsgivarfrågor, lokalförsörjning, mark och exploatering, landsbygdsfrågor samt kris och beredskap. Som kommunens arkivmyndighet har kommunstyrelsen ett övergripande ansvar för kommunens arkivfrågor.

Viktiga händelser

Covid-19-pandemin fortsatte att vara en av de största händelserna och påverkade kommunstyrelsens verksamheter även 2021. Kommunstyrelsens kostnader relaterade till pandemin under 2021 var 1,4 mnkr.

Kommunstyrelsen leder samplaneringen av kommunens stadsutveckling. För att säkerställa att stadsutvecklingsprojekten sker resurseffektivt och välplanerat ledde kommunstyrelseförvaltningen införandet av portföljstyrning. Det resulterade i ett antal tillväxtprojekt, främst i geografiskt avgränsade program. Programmen ska möjliggöra en koncerngemensam styrning och öka förutsättningarna för att skapa en helhetsbild av utvecklingen inom ett område. Genom samplanering inom program ska det bli lättare att förutse, planera och möta behovet av exempelvis samhällsservice inom ett område, även när planeringen genomförs i olika projekt.

Tillsammans med näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden har kommunstyrelsen samordnat arbetet med olika insatser mot det lokala näringslivet.

Kommunstyrelsen leder och samordnar kommunens trygghetsinsatser. Under 2021 fördelades bland annat extra medel för trygghetskommissionens insatser till kommunens förvaltningar. Kommunstyrelsen arbetar fokuserat tillsammans med externa parter för ökad trygghet i kommunen.

Ekonomi

Kommunstyrelsens budget för 2021 var 288,9 mnkr. Nettokostnaden för 2021 var 32,0 mnkr, vilket är 256,9 mnkr lägre än budget. Utfallet motsvarar 11,1 procent av budgeten och är en positiv avvikelse med 88,9 procent. I förtroendemannaoorganisationen finns ett överskott på 19,1 mnkr, som beror på att kommunstyrelsens reserv inte har förbrukats. Kommungemensamma kostnader, bland annat kostnader för brandförsvaret, andra kommunägda förbund och försäkringar, har ett underskott på 1,5 mnkr. Kommunstyrelseförvaltningen har ett överskott på 239,3 mnkr. Överskottet beror på exploateringsvinster som är 296,5 mnkr högre än budgeterat. Lokalförsörjning har ett underskott med 60,1 mnkr. Av medel för trygghetskapande åtgärder har 14,9 av 17,0 mnkr förbrukats. Årsresultatet för kommunstyrelsen är ett överskott på 256,9 mnkr.

Investeringar

Kommunstyrelsens totala investeringsbudget är 96,9 mnkr. Det sammanlagda utfallet på investeringarna är 44,6 mnkr. Utfallet innebär att 46 procent av budgeten har förbrukats. Förklaringen till att investeringsbudgeten inte förbrukats är att kommunstyrelsen inte hunnit sätta igång eller precis har startat flera budgetposter.

Personal

Kommunstyrelseförvaltningen har tidigare år haft en genomgående en låg sjukfrånvaro, men covid-19 påverkade såväl den korta som långa sjukfrånvaron. En stor del medarbetare insjuknade under året och något enstaka fall av post-covid registrerades. Trots detta kunde kommunstyrelseförvaltningen upprätthålla sina verksamheter även om vissa utvecklingsfrågor var tvungna att skjutas på framtiden.

Personalomsättningen inom kommunstyrelseförvaltningen var på en normal nivå. En viss personalomsättning är alltid bra för en organisation, förutsatt att den inte är för hög. Under tio procent är ett normalt nyckeltal att jämföra med. Vissa avdelningar på kommunstyrelsen hade högre personalomsättning, vilket berodde på omstrukturering av arbetsuppgifter och ansvarsfördelning.

I samband med avgångar har kommunstyrelseförvaltningen rekryterat nya medarbetare till ett antal strategiska funktioner inom förvaltningen. Det var flera kvalificerade sökande till dessa tjänster, vilket tolkas som att kommunen inte längre är okänd i dessa sammanhang.

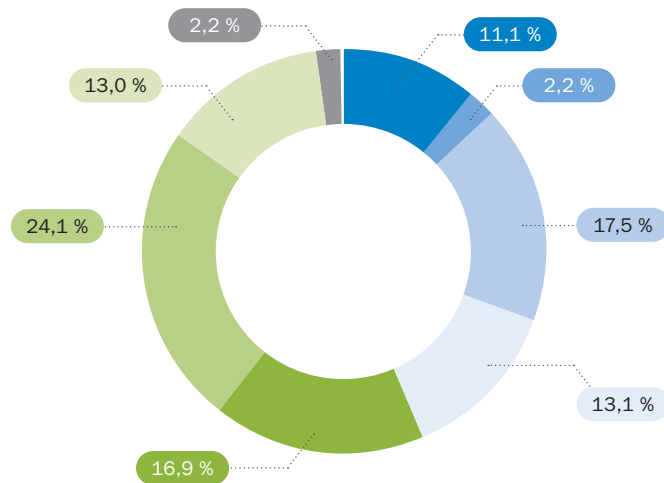

Ekonomi (mnr)	Bokslut 2020	Budget 2021	Bokslut 2021
Verksamhetens intäkter	962,2	942,6	817,0
Verksamhetens kostnader	1 183,8	1 231,5	849,0
Nettokostnader*	-221,6	288,9	-32,0
Resultat	8,4		256,9

* Budgeterad nettokostnad motsvarar ram enligt fullmäktige

Bruttokostnad, fördelad per verksamhet 2021

● Förtroendemannaorganisation	11,1 %
● Kommundirektören	2,2 %
● Samhällsplanering och ledning	17,5 %
● Personal	13,1 %
● Ekonomi	16,9 %
● Omvärld och utveckling	24,1 %
● Avgifter kommunalförbund m m	13,0 %
● Övriga gemensamma kostnader	2,2 %

Intern kontroll

I uppföljningen av 2021 års internkontrollplan kontrollerade kommunstyrelsen tio moment. I fem av dessa gjordes samma kontroller för alla nämnder. Där det var möjligt redovisades resultatet per nämnd.

Kommunstyrelsens resultat för de ekonomiadministrativa momenten visade att ingen förbättring skett jämfört med tidigare undersökningar. Problemen gällde att underlag och syften saknades vid inköp, moms redovisades felaktigt och attesteringar skedde felaktigt. Kommunstyrelsen arbetar löpande för att komma till rätta med felaktigheterna, bland annat genom utbildning och genom att ta fram lättillgängliga anvisningar. Eftersom ingen förbättring noterades, trots att ekonomiadministrativa moment har funnits i internkontrollplanen under en längre period, ska ytterligare åtgärder genomföras för att åstadkomma en

förändring. Under 2022 sker förändringar och kvalitets-säkrande åtgärder, exempelvis ytterligare kontroller samt personliga, riktade utbildningsinsatser. En översyn av inköpsorganisationen ska också genomföras i syfte att minska antalet personer som hanterar denna typ av frågor och på så sätt öka kvaliteten vid inköp och fakturahantering.

Tillgänglighet på webben och öppen data i systemen kunde inte kontrolleras tillfredställande enligt beslutade kontrollmoment.

Kommunstyrelsens egna kontrollpunkter för diarieföring, avtalshantering och ärendeberedning visade att förbättringsarbete pågår och kommer att fortsätta under 2022.

Övriga kontroller visade inga avvikelser.

Grund- och förskolenämnden

Nämndens ansvarsområde

Grund- och förskolenämnden genomför kommunens uppgifter inom skolväsendet som omfattar förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem, öppen fritidsverksamhet 10–13 år, pedagogisk omsorg samt annan pedagogisk verksamhet som bedrivs i stället för utbildning inom skolväsendet.

Viktiga händelser

Pandemin var utmanande för barn, elever och personal. Mycket av arbetet fortsatte att präglas av konsekvenserna av covid-19. Huvudinriktningen var att erbjuda barn och elever den utbildning de har rätt till och samtidigt säkerställa en trygghet och säker arbetsmiljö. Undervisningen i grundskolan skedde i perioder på distans. Kvalitetsarbetet visar goda tecken på framgång. Andelen elever i årskurs 9 som är behöriga till gymnasiet ökade och var den högsta på 20 år. Även meritvärdet ökade.

Ekonomi

Grund- och förskolenämndens budgetram för år 2021 uppgick ursprungligen till 2080,0 mnkr men utökades med 2,1 mnkr i mars när grund- och förskolenämnden tog över ansvaret för Miljöverkstan från Idrotts- och fritidsnämnden. I oktober reviderades budgetramen med 20,0 mnkr samt med 13,9 mnkr i överföring av driftmedel från 2019–2020. Nämndens budget totalt till 2 116,0 mnkr, en nettoökning med 36,0 mnkr jämfört med den ursprungliga budgeten.

Nämndens nettoutfall uppgår till 2 053,2 mnkr för helåret 2021, vilket motsvarar en positiv avvikelse med 62,8 mnkr eller 3,0 procent i förhållande till årsbudget. I resultatet ingår ett överskott inom elevpengsystemet med 57,7 mnkr, vilket är resultatneutralt för nämnden via fullmäktiges reserv. Om resultatet i elevpengsystemet exkluderas redovisar nämnden ett överskott med 5,1 mnkr.

Den centrala förvaltningen och nämnden redovisar ett samlat överskott med 21,1 mnkr. Centrum för lärande och hälsa redovisar ett underskott med –9,3 mnkr.

Förskolans resultatenheter redovisade ett samlat överskott med 4,3 mnkr. Resultatenheterna inom grundskolans årskurs F–6 redovisade ett underskott med –11,5 mnkr, medan resultatenheterna inom årskurs F–9 och 7–9 redovisade ett överskott med 0,4 mnkr.

Under 2021 kunde grund- och förskolenämnden disponera 13,9 mnkr av tidigare års oförbrukade överskott. De samlade överskotten vid utgången av 2021 uppgick till totalt 5,7 mnkr för de egna kommunala resultatenheterna. De samlade underskotten uppgick till totalt –19,3 mnkr. Dessa summor utgör i sin tur underlag för resultatöverföring till 2022. Under året återbetalades även 2,4 mnkr av tidigare års ackumulerade underskott, som vid början av 2021 uppgick till –5,0 mnkr.

Investeringar

I kommunfullmäktiges mål och budget för 2021 tilldelades grund- och förskolenämnden 6,0 mnkr i ej fördelade investeringsmedel för tillkommande verksamhetsanpassningar under året.

Nämndens totala investeringsbudget uppgick till 71,2 mnkr efter beslut om att oförbrukade investeringsmedel på 65,2 mnkr överfördes från 2020 till 2021.

Det sammanlagda nettoutfallet under 2021 uppgår till 19,0 mnkr vilket motsvarar 26,7 procent av tilldelad investeringsbudget. Totalt återstår 52,1 mnkr i för nämnden att begära om att föra över till 2022 års investeringsbudget.

Personal

Sjukfrånvaron inom grund- och förskolenämndens verksamheter var fortsatt hög: 9,4 procent under 2021, jämfört med 10,8 procent 2020. Högst var sjukfrånvaron under februari då den uppgick till 12,1 procent. Korttids-sjukfrånvaron var klart högre (62,9 procent) än långtids-sjukfrånvaron (37,1 procent). Förskolan hade även 2021 högre sjukfrånvaro än grundskolan. Kvinnor hade högre sjukfrånvaro än män och yngre hade högre sjukfrånvaro än äldre. Nämnden bedömer att detta främst beror på gällande rekommendationer och restriktioner till följd av covid-19 samt den ökade belastningen detta medfört för berörda instanser och funktioner i kommunen.

Intern kontroll

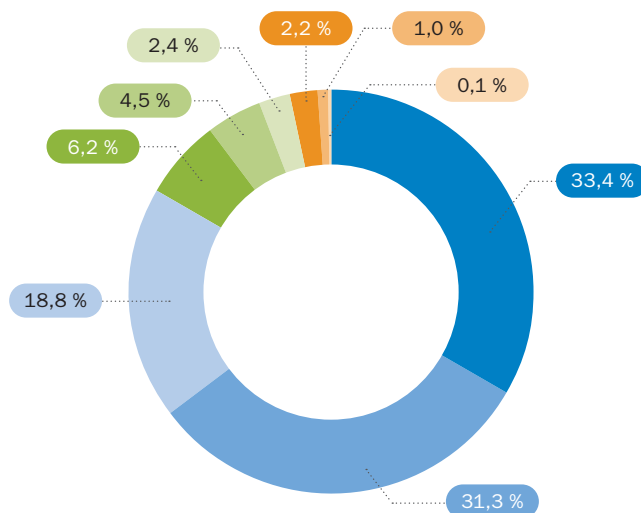
Nämnden kontrollerade om det finns en tillfredsställande tillsyn av fristående enheter. Resultatet visade att tillsynsansvaret organiserats om och delas av fyra handläggare i stället för en, vilket lett till minskad sårbarhet och större möjligheter till utbyte mellan handläggare. Nämnden tog även fram nya rutiner för tillsyn med större fokus på nya regler om ägar- och ledningsprövning för fristående förskolor. Nämnden tog även fram en plan för regelbunden tillsyn under de närmaste tre åren. Med anledning av detta bedömer nämnden att det finns en tillfredsställande tillsyn.

Ekonomi (mnr)	Bokslut 2020	Budget 2021	Bokslut 2021
Verksamhetens intäkter	304,4	286,9	338,7
Verksamhetens kostnader	2 281,4	2 402,9	2 392,0
Nettokostnad*	1 977,0	2 116,0	2 053,2
Resultat	39,6		62,8

* Budgeterad nettokostnad motsvarar ram enligt fullmäktige.

Bruttokostnad, fördelad per verksamhet 2021

● Grundskola 1–6	33,4 %
● Förskola	31,3 %
● Grundskola 7–9	18,8 %
● Fritidshem	6,2 %
● Gemensam verksamhet	4,5 %
● Förskoleklass	2,4 %
● Grundsärskola	2,2 %
● Familjedaghem	1,0 %
● Miljöverkstan	0,1 %

Nämnden kontrollerade att beslut återrapporterats enligt givna delegationer och gjorde en jämförelse med 2020. Resultatet visade en förbättring inom delegationsbeslut för anställning och fler beslutstyper anmäldes. För att säkerställa att resultatet fortsätter att förbättras kommer delegationsanmälningarna att följas upp regelbundet varje år genom stickprov.

Förvaltningen kontrollerade att rutiner för skyddade personuppgifter följs. Resultatet visade att alla enheter har eller har haft barn eller elever med skyddade personuppgifter i verksamheten under de senaste tre åren. Kännedom om rutinerna är god och rutinerna följs. Behov av förtydliganden uppmärksammades och dessa kommer att ses över.

Vidare kontrollerade nämnden om det finns fungerande rutiner för att uppmärksamma och arbeta med frånvaro i skolan. Resultatet visade att det finns fungerande rutiner för detta. Ett utvecklingsarbete pågår både inom närvaroteamet och på skolorna för att vidareutveckla arbetet.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Nämndens ansvarsområde

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden genomför kommunens uppgifter inom skolväsendet som omfattar gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare samt kommunens aktivitetsansvar för ungdomar 16–20 år. Nämnden har även kommunens uppföljningsansvar som innebär att kommunen är skyldig att hålla sig informerad om sysselsättningen hos ungdomar mellan 16 och 19 år som inte går i gymnasieskolan.

Viktiga händelser

Covid-19-pandemin var utmanande för elever och personal. Undervisningen bedrevs till stora delar genom digitala lösningar vilket samtidigt bidrog till att verksamheten utvecklades. Inom gymnasieskolan visar kvalitetsarbetet goda tecken på framgång. Andelen elever med gymnasieexamen ökade till 80,9 procent vilket är ett av de bästa resultaten de senaste tio åren. Samtidigt minskade intresset för vissa gymnasieprogram. Därför utformades 16 nya utbildningsprofiler, som elever kan börja läsa i augusti 2022.

Ekonomi

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ursprungliga budgetram enligt Mål och budget 2021–2022 uppgick till 484,0 mnkr. I maj 2021 beslutade kommunfullmäktige om överföring av driftmedel. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beviljades avskrivning av 2020 års volymrelaterade underskott. Ett underskott på 2,4 mnkr som avser gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens justerade resultat 2019 överfördes till 2021. I maj beslutade kommunfullmäktige också om reviderad Mål och budget 2021–2022. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden tilldelades 5,0 mnkr eftersom kommunfullmäktige bedömde att det behövdes ytterligare förstärkningar kopplat till pandemins utmaningar. Nämndens driftfram uppgår efter justeringarna till total 486,6 mnkr.

Det ackumulerade utfallet är 480,4 mnkr, vilket är 6,2 mnkr eller 1,3 procent lägre jämfört med budget. Utfallets andel av den totala helårsramen motsvarar 98,7 procent.

Eleversättningar till gymnasieskolor kostade 362,7 mnkr och utgör nämndens största kostnadspost. Tillsammans med tilläggsbelopp, som också betalas ut till skolor, kostade det 5,1 mnkr mindre än budgeterat. Gymnasieenheterna inom nämnden redovisar ett sammantaget negativt resultat med 6,4 mnkr. Den främsta förklaringen är färre inskrivna

elever under höstterminen vilket medfört lägre elevintäkter för skolorna. Vuxenutbildning redovisar ett överskott med 2,8 mnkr. Inom den centrala förvaltningen blev kostnaderna lägre, med 3,1 mnkr. Nämndens reserv på 1,5 mnkr förbrukades inte.

Investeringar

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens investeringsram enligt Mål och Budget 2021–2022 uppgår till 8,0 mnkr. Det ackumulerade utfallet är 1,6 mnkr och motsvarar 19,4 procent av den totala årsbudgeten. Under året skedde löpande investeringar i framför allt möbler, inventarier och lokalanpassningar.

Personal

Sjukfrånvaron inom gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamheter under 2021 var 4,6 procent jämfört med 4,7 procent 2020. Högst var sjukfrånvaron under september då den uppgick till 6,6 procent. Orsaker till den relativt låga sjukfrånvaron kan vara att undervisningen delvis skedde på distans och att elever kunde vaccinera sig. Den totala sjukfrånvaron för nämnden har legat under 5 procent de senaste åren och är med god marginal under fullmäktiges tidigare mål på 6,5 procent. Kvinnor hade högre sjukfrånvaro än män och yngre hade högre sjukfrånvaro än äldre. Korttidsjukfrånvaron minskade till 36,7 procent och långtidsjukfrånvaron ökade till 63,3 procent.

Intern kontroll

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens kontrollerade att beslut återrapporterats enligt givna delegationer. Det skedde genom manuell genomgång av anmälda delegationsbeslut under 2021. Resultatet visade att antalet anmälda beslut borde omfatta både fler beslutstyper och fler delegater när det gäller gymnasieskolorna. Bland annat uppmärksammades att gymnasieskolorna inte anmält beslut om anställning. Detta ska åtgärdas genom informationsinsatser och en utvärdering som ska kontrollera om givna delegationer ligger på rätt nivå. Området kommer även att tas med i internkontrollplanen för år 2022.

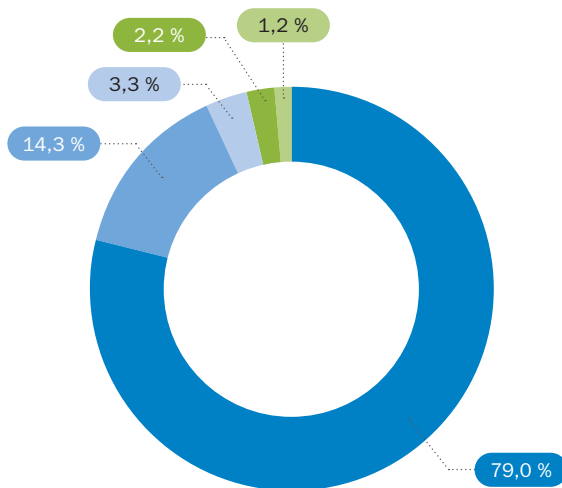
Nämnden kontrollerade även om förvaltningens rutiner för skyddade personuppgifter följs. Det skedde genom en enkät till rektorerna. Resultatet visade att gymnasieskolorna och vuxenutbildningen har eller har haft elever med skyddade personuppgifter i verksamheten. Inom gymnasieskolan finns god kännedom om rutinerna och att de följs. Inom vuxenutbildningen fanns inte kännedom

Ekonomi (mnr)	Bokslut 2020	Budget 2021	Bokslut 2021
Verksamhetens intäkter	187,8	181,4	178,0
Verksamhetens kostnader	666,4	668,0	658,4
Nettokostnad*	478,6	486,6	480,4
Resultat	-7,6		6,2

* Budgeterad nettokostnad motsvarar ram enligt fullmäktige.

Bruttokostnad, fördelad per verksamhet 2021

● Gymnasieskolan	79,0 %
● Vuxenutbildningen	14,3 %
● Gymnasiesärskolan	3,3 %
● Gemensam verksamhet	2,2 %
● Korttidstillsyn	1,2 %

om förvaltningens rutiner eftersom vuxenutbildningen följer egna rutiner. Detta ska åtgärdas genom att se över de befintliga rutinerna för att säkerställa att de är anpassade även till vuxenutbildningen.

Vidare kontrollerade nämnden om det finns fungerande rutiner för att uppmärksamma och arbeta med frånvaro i gymnasieskolan. Det skedde genom kontroll av rutiner och en enkät till rektorer. Resultatet visade att båda skolorna har skriftliga rutiner både för att rapportera frånvaro och för att arbeta med att öka närvaron. Rutinerna utvärderas och ses över med jämna mellanrum.

Idrotts- och fritidsnämnden

Nämndens ansvarsområde

Idrotts- och fritidsnämnden har till uppgift att främja idrotts- och friluftslivet samt folkhälsoarbetet i kommunen. Nämnden ansvarar för idrotts- och friluftsmiljöer, vilket innefattar anläggningar som sporthallar, idrottsplatser, simhall och utomhusbassäng samt spontanidrottsytor, badplatser och motionsspår. Nämnden ansvarar även för verksamheten vid simhallen och utomhusbassängen. Dessutom ansvarar nämnden för viss skötsel i skärgården samt för kommunens camping- och vandrarhemsverksamhet. I nämndens ansvar ingår även stöd till föreningslivet, lokalbokning, föreningsbidrag, registrering av lotterier och utnämnannde av lotterikontrollanter samt fritidsgårdar och Jordbro parklek.

Viktiga händelser

Coronapandemin hade en fortsatt stor påverkan på kultur- och fritidsförvaltningens verksamheter och föreningslivet i kommunen under 2021. Vissa föreningar kunde ställa om sina verksamheter medan andra var tvungna att ställa in sina aktiviteter. Pandemin medförde en stor nedgång av bokade tider i nämndens anläggningar under 2021.

Under pandemin ställde förvaltningen om, utvecklade nya digitala format och erbjöd verksamhet utomhus för att tillgängliggöra utbudet och möta Haningebornas behov. Under sommaren genomfördes exempelvis platsobunden ungdomsverksamhet och under året växte Haningebornas utbud av spontanidrottsytor med nya utegym, bouleanor, streetbasketplaner och äventyrsbana.

Ekonomi

I kommunfullmäktiges Mål och budget 2021–2022 tilldelades idrotts- och fritidsnämnden en driftbudget på 142,0 mnkr. Budgeten innehöll en minskning på 0,3 mnkr som en halvårseffekt av ett beslut i 2020 års budget avseende nya hyresavtal. Inga andra åtgärder specificerades av kommunfullmäktige och övriga effektiviseringsåtgärder hanterades därför i nämndens Strategi och budget 2021. I mars beslutade kommunfullmäktige om en budgetökning med anledning av evakueringen av Jordbro kultur- och föreningshus, som kommer innebära ökade lokalkostnader på 1,5 mnkr för fritidsgården. Vid samma tillfälle fattades även beslut om en budgetminskning med 2,1 mnkr på grund av att Miljöverkstans verksamhet flyttade till grund- och förskolenämnden. Kommunfullmäktige beslutade om överföring av fonderade driftmedel i maj. Nämndens begäran om 2,5 mnkr beviljades och aktuell driftbudget uppgår till 143,9 mnkr.

Utfallet för helåret är 138,4 mnkr, vilket motsvarar 96,2 procent av den totala budgeten. Överskottets storlek är 5,5 mnkr eller 3,8 procent. Liksom föregående år orsakar pandemin både positiva och negativa avvikelser i det ekonomiska resultatet. I den öppna ungdomsverksamheten finns överskott, som förutom lägre lönekostnader beror på att utvecklingsarbetet kostat mindre än budgeterat.

Investeringar

I kommunfullmäktiges Mål och budget 2021–2022 tilldelades idrotts- och fritidsnämnden 14,0 mnkr i investeringsbudget. I maj beslutade kommunfullmäktige om överföringsmedel och nämnden tilldelades 25,8 mnkr. Det innebär att aktuell investeringsbudget är 39,8 mnkr. Årets förbrukning uppgår till 12,5 mnkr, vilket motsvarar 31,4 procent av helårsramen. Årets största investeringsprojekt var anskaffning av maskiner till idrottsplatser, anläggning av nya spontanytor och reinvestering i friluftsanläggningar, inklusive badplatser.

Personal

Idrotts- och fritidsnämnden hade en högre ackumulerad total sjukfrånvaro 2021 jämfört med föregående år. Sett över året skedde den största ökningen i maj, vilket var samma utveckling som 2020. Under 2020 var totalresultatet av sjukfrånvaron strax under målvärdet på 6,5 procent. Det ökade till 7,2 procent under 2021 och låg strax över kommunens målvärde. Den totala ökningen går inte fullt ut att förklara med den pågående pandemin eftersom korttidssjukfrånvaron sjönk 2021 jämfört med 2020 samtidigt som långtidssjukfrånvaron ökade. Ökningen kunde snarare härledas till att förvaltningen hade ett antal medarbetare under 2021 som varit sjukskrivna under en längre tid på grund av allvarlig sjukdom.

Korttidssjukfrånvaron minskade med 19,6 procentenheter under 2021 vilket är en positiv utveckling och en återgång till tidigare års värden. Det beror sannolikt på ett flertal faktorer, bland annat att flera av idrotts- och fritidsnämndens verksamheter i perioder hade ett lägre antal besökare till följd av restriktionerna. Förvaltningen arbetade även medvetet och metodiskt med att trygga personalens arbetsmiljö under pandemin.

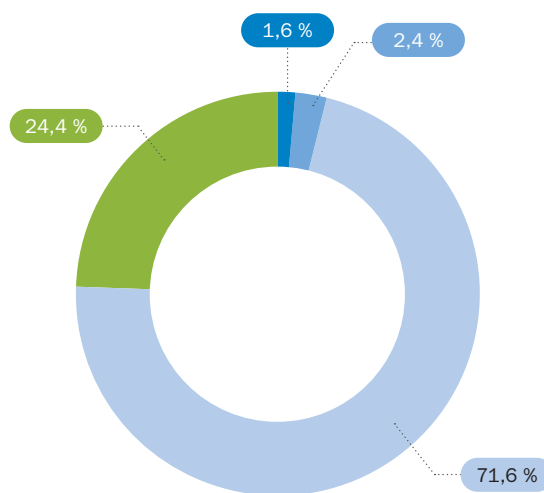
Prognosen för 2022 beror på hur pandemin utvecklar sig. Osäkerheten är stor och förvaltningen fortsätter att ha beredskap för att hantera ökad sjukfrånvaro och klara av snabba omställningar utifrån minskad bemanning.

Ekonomi (mnr)	Bokslut 2020	Budget 2021	Bokslut 2021
Verksamhetens intäkter	37,8	44,2	38,4
Verksamhetens kostnader	176,4	188,1	176,8
Nettokostnad*	138,6	143,9	138,4
Resultat	3,0		5,5

* Budgeterad nettokostnad motsvarar ram enligt fullmäktige.

Bruttokostnad, fördelad per verksamhet 2021

● Förvaltningsledning och nämnd	1,6 %
● Utveckling och stöd	2,4 %
● Livskvalitet och folkhälsa	71,6 %
● Barn och unga rustas för vuxenlivet	24,4 %

Intern kontroll

Idrotts- och fritidsnämnden gjorde en genomlysning av samtliga beslut inom två ärendetyper i delegationsordningen. Kontrollen visade att tre beslut inte anmäldes till nämnden, men resterande beslut hanterades korrekt.

Nämnden gjorde också stickprov för att kontrollera att det var rätt attestant på fakturorna. Samtliga undersökta fakturor var korrekt attesterade.

Dessutom kontrollerade nämnden taxekategorier och bokningar. Alla obemannade inomhushallar är utrustade med kortläsare som möjliggör löpande kontroll av inpasseringar. Under hösten gjordes 19 stickprovskontroller som visade att samtliga föreningar nyttjade sina tider och var inbokade enligt korrekt taxekategori.

Föreningar ska senast tre månader efter avslutad aktivitet redovisa aktiviteten som de fått bidrag för. Kontrollen visade att rutinen följdes.

Personer som anställs i de yttre verksamheterna måste visa utdrag ur belastningsregistret som inte får vara äldre än ett år. För att stärka kontrollen finns en rutin som innebär att det ska noteras på anställningsbeslutet att registerutdrag har visats för anställande chef. Alla nyanställningar under 2021 granskades och rutinen följdes vid samtliga anställningar.

Kultur- och demokratinämnden

Nämndens ansvarsområde

Kultur- och demokratinämnden har till uppgift att bedriva och främja kulturverksamhet, samverka med föreningsliv samt följa och främja demokratiutvecklingen i Haninge. Nämnden ansvarar för bibliotek, kulturskola, kulturverksamhet, konsthall, konstutställningar och offentlig konst samt verksamhet inom kulturmiljöområdet. I nämndens ansvar ingår även lokalbokning samt stöd och föreningsbidrag till studieförbund och föreningar inom kulturområdet.

Viktiga händelser

Covid-19-pandemin hade fortsatt en stor påverkan på kultur- och fritidsförvaltningens verksamheter. Under pandemin ställde förvaltningen om, utvecklade nya digitala format och erbjöd verksamhet utomhus för att tillgängliggöra utbudet och möta Haningebornas behov. Biblioteken utvecklade exempelvis digitala ritsagor för barn, förvaltningen fortsatte med pop-up kulturarrangemang på olika platser i kommunen och platsaktiverade Rudans friluftsområde tillsammans med näringslivsenheten.

Under 2021 godkände kommunfullmäktige förslaget till reviderade strategier i det kulturpolitiska programmet. De nya strategierna började gälla i maj och i juni fattade kultur- och demokratinämnden beslut om att godkänna förslaget till nya indikatorer och målvärden. Det pågår också revideringar av biblioteksplanen och av reglementet för ekonomiskt stöd till ideella föreningar.

Ekonomi

Kommunfullmäktige beslutade i Mål och budget 2021–2022 att driftbudgeten för kultur- och demokratinämnden skulle vara 82,0 mnkr. I budgetbeloppet ingår en halvårseffekt från 2020 års driftbudget motsvarande en minskning med 0,6 mnkr. Kommunfullmäktige uttryckte inga detaljer kring resten av budgetminskningen, utan nämnden hanterade det i sin Strategi och budget 2021. I mars fattade kommunfullmäktige beslut om teknisk ramjustering med anledning av att Jordbro kultur- och föreningshus evakuerades. Detta innebär att lokalkostnaderna för kultur- och demokratinämnden minskar med totalt 3,1 mnkr. Vid årsbokslutet för 2020 begärde nämnden fonderade medel från 2019 års resultat på 2,0 mnkr. Kommunfullmäktige beviljade detta i maj och den aktuella driftbudgeten uppgår till 80,9 mnkr.

Utfallet för året är 76,0 mnkr, vilket är 94,0 procent av den slutliga budgeten. Överskottet för året är 4,9 mnkr eller 6,0 procent. Orsakerna är främst lägre personalkostnader än budgeterat och lägre kostnader för externa kulturskoleaktörer under höstterminen.

Investeringar

Kommunfullmäktige tilldelade kultur- och demokratinämnden 5,0 mnkr i investeringsbudget i Mål och budget 2021–2022. I beloppet var offentlig konst på 2,3 mnkr inkluderat. Under våren beslutade kommunfullmäktige om överföring av investeringsmedel på 30,1 mnkr. Verklig investeringsbudget för offentlig konst fastställdes vartefter kommunstyrelsen beslutade om igångsättningar av byggnationer. Under året beslutade kommunstyrelsen om två igångsättningar, vilket innebär att nämndens slutliga investeringsbudget justerades ner till 33,5 mnkr. Förbrukningen under året uppgick till 5,7 mnkr, vilket motsvarar 16,9 procent av helårsbudgeten. Investeringsprojekt färdigställdes på biblioteken och i kulturhuset i Handen. Anpassningar av lokaler och Lokalanpassningar och inköp av inventarier i samband med evakueringen av Jordbro kultur- och föreningshus håller på att avslutas.

Personal

Kultur- och demokratinämnden visade en lägre ackumulerad total sjukfrånvaro 2021 jämfört med föregående år. Under 2020 landade totalresultatet för sjukfrånvaron strax under kommunens målvärde på 6,5 procent. Sjukfrånvaron minskade under 2021 till 3,0 procent, vilket var nästan i linje med 2019 års låga värde på 2,6 procent – ett gott resultat under en pågående pandemi. Resultatet kan förklaras av att verksamheterna arbetat medvetet och metodiskt för att trygga personalens arbetsmiljö under pandemin.

Vid en uppdelning av kort- och långtidssjukfrånvaro var korttidssjukfrånvaron något lägre 2021 jämfört med 2020. Förvaltningen arbetade under 2021 aktivt och medvetet med ett närvarande och stödjande ledarskap i syfte att främja ökad trivsel och minska sjukfrånvaro.

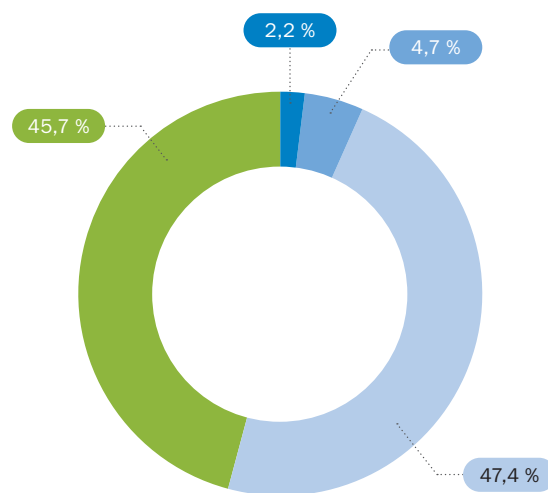

Ekonomi (mnkr)	Bokslut 2020	Budget 2021	Bokslut 2021
Verksamhetens intäkter	3,3	5,9	5,2
Verksamhetens kostnader	82,9	86,8	81,3
Nettokostnad*	79,6	80,9	76,0
Resultat	5,6		4,9

* Budgeterad nettokostnad motsvarar ram enligt fullmäktige.

Bruttokostnad, fördelad per verksamhet 2021

● Förvaltningsledning och nämnd	2,2 %
● Utveckling och stöd	4,7 %
● Kultur	47,4 %
● Bibliotek	45,7 %

Jämfört med föregående år visade resultatet stora sänkningar av både mäns och kvinnors sjukfrånvaro, där männen stod för den största minskningen. Sjukfrånvaron minskade i alla åldersgrupper, men främst i den yngre åldersgruppen där minskningen var 6 procentenheter jämfört med 2020.

Prognosen för 2022 beror på hur pandemin utvecklar sig. Osäkerheten är stor och förvaltningen fortsätter att ha beredskap för att hantera ökad sjukfrånvaro och klara av snabba omställningar som beror på minskad bemanning.

Intern kontroll

Kultur- och demokratinämnden gjorde en genomlysning av samtliga beslut inom två ärendetyper i delegationsordningen. Kontrollen visade att två beslut anmälts till fel nämnd av misstag, men övriga beslut hanterades korrekt. Nämnden gjorde också stickprov för att kontrollera att det var rätt attestant på fakturorna. Samtliga undersökta fakturor var korrekt attesterade.

Personer som anställs till alla yttre verksamheter i kultur- och fritidsförvaltningen måste visa utdrag ur belastningsregistret som inte får vara äldre än ett år. För att stärka kontrollen finns en rutin som innebär att det ska noteras på anställningsbeslutet att registerutdrag har visats för anställande chef. Alla nyanställningar under 2021 granskades och rutinen följdes vid samtliga.

Socialnämnden

Nämndens ansvarsområde

Socialnämnden ansvarar för individ- och familjeomsorg, det vill säga ekonomiskt bistånd, stöd till enskilda samt stöd till barn och familjer. Detta omfattar även vård av unga och personer med missbruk enligt socialtjänstlagen och tvångslagarna om vård av unga (LVU) och lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM). Socialnämnden ansvarar för stöd och service till personer med funktionsnedsättning, familjerättsfrågor, arbetsmarknadsfrågor och frågor som rör flyktingmottagandet.

Viktiga händelser

Pandemin innebar ett hårt tryck på nämndens verksamheter. Vissa verksamheter tvingades ställa om till digitala tjänster eller stänga temporärt för att minska smittorisken.

Förvaltningen startade tillsammans med regionen ett hembesöksprogram under 2021 för föräldrar som föder sitt första barn. Insatsen genomförs i Jordbro och Brandbergen. Fler fick feriepraktik under året jämfört med föregående år. Etableringscentrum för nyanlända avslutades under våren 2021. Bland Haninge kommuns deltagare lyckades 280 av 427 gå vidare till arbete eller studier. Metoden har implementerats i den ordinarie verksamheten.

Ekonomi

I november 2020 beslutade kommunfullmäktige om mål och budget för 2021–2022. Socialnämndens ursprungliga driftbudgetram för 2021 fastställdes till 1 002,0 mnkr. I maj 2021 beslutade kommunfullmäktige om revidering av mål och budget för 2021–2022. Enligt beslutet fick socialnämnden ett tillskott på 20,0 mnkr. Kommunfullmäktige beslutade att avsätta 1,5 mnkr för kartläggning av hedersrelaterat våld och nämndens senast fastslagna driftbudgetram var därmed 1 023,5 mnkr.

Socialnämndens utfall för perioden är en nettokostnad på 1 019,8 mnkr. Utfallets andel av årsbudget är 99,6 procent. Jämfört med periodens budget på 1 023,5 mnkr motsvarar utfallet ett överskott på 3,7 mnkr (0,4 procent). Placeringskostnaderna inom individ- och familjeomsorg mattades av och utbetalt försörjningsstöd minskade under året. Däremot fanns ökningarna inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning för insatserna särskilt boende, daglig verksamhet och personlig assistans.

Investeringar

Socialnämndens investeringsbudget är 9,5 mnkr efter beslut i fullmäktige om mål och budget 2021. Efter beslut om överföring från 2020 är den totala investeringsbudgeten för året 19,6 mnkr.

Totalt förbrukades 5,2 mnkr. Utfallet motsvarar 26,5 procent av total årsbudget.

De investeringar som genomfördes var främst lokalanpassningar och renoveringar samt investering i nämndens verksamhetslokaler. Överskottet i investeringsbudgeten på 16,1 mnkr beror på att vissa påbörjade renoveringsprojekt inte slutfördes under året och att några projekt flyttades till 2022. Exempelvis tog införandet av nytt verksamhetssystem längre tid än planerat. Utfallet för påbörjade men ej avslutade projekt kommer att belasta 2022 års investeringsbudget i den mån investeringsmedlen kan överföras.

Personal

Den totala sjukfrånvaron uppgick till 6,7 procent under 2021, vilket var 1,7 procentenheter lägre än föregående år. Sänkningen skedde i samtliga ålderskategorier och bland såväl kvinnor som män.

Årets totala frånvaro fördelades ungefär lika mellan kort- och långtidsfrånvaro. Kvinnor stod för en högre andel frånvaro än män. Sjukfrånvaron var högst i ålderskategorierna 30–49 år samt över 50 år. Det är ett mönster som kan skönjas över tid.

Den totala frånvaron var relativt jämn under året men något lägre under våren och sommaren, vilket kopplas till att smittspridningen av covid-19 sjönk under dessa perioder för att sedan öka under hösten och vintern igen.

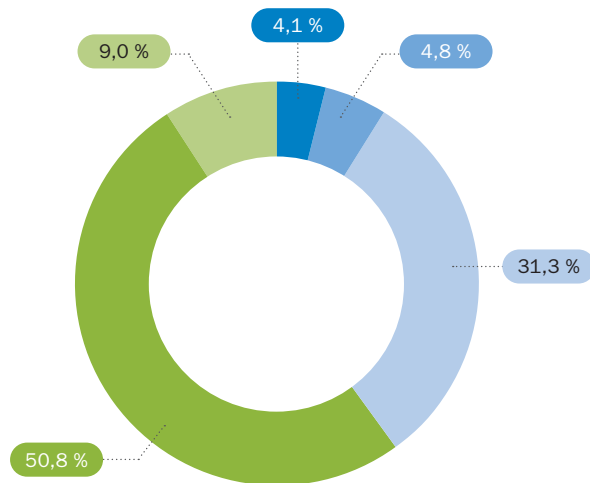
Förvaltningen hade generellt en hög korttidssjukfrånvaro, vilket kan förklaras av den pågående pandemin med restriktioner och rekommendationer att stanna hemma vid minsta luftvägssymtom. Införandet av karensavdrag var en faktor som inte underlättade arbetsgivarens arbete med att minska korttidssjukfrånvaron. Under rådande omständigheter kunde kommunens rutiner kring sjukfrånvaro och rehabilitering inte heller följas fullt ut.

Ekonomi (mnr)	Bokslut 2020	Budget 2021	Bokslut 2021
Verksamhetens intäkter	274,6	248,6	250,9
Verksamhetens kostnader	1 269,2	1 272,1	1 270,7
Nettokostnad*	994,6	1 023,5	1 019,8
Resultat	-26,8		3,7

* Budgeterad nettokostnad motsvarar ram enligt fullmäktige.

Bruttokostnad, fördelad per verksamhet 2021

● Nämnd och förvaltningsgemensam verksamhet	4,1 %
● Arbetsmarknadsåtgärder och rehabilitering	4,8 %
● Individ- och familjeomsorg (exkl. försörjningsstöd)	31,3 %
● Funktionsnedsättning	50,8 %
● Försörjningsstöd	9,0 %

Intern kontroll

Förvaltningen granskade att direktupphandling skedde enligt rådande riktlinjer. I fem av tio granskade fall genomfördes direktupphandlingen korrekt. Förvaltningen tog fram en rutin för direktupphandlingar och utbildning av medarbetare för att förebygga köp utanför avtal.

Dessutom kontrollerade förvaltningen hur felaktiga utbetalningar inom ekonomiskt bistånd motverkas. Granskningen visade två brister som åtgärdades under året. Förvaltningen undersökte också om barn kommer till tals i utredningar. Resultatet visade att barnen får komma till tals i majoriteten av ärenden. Den vanligaste anledningen till att de inte kommer till tals är barnens unga ålder.

Förvaltningen granskade också om kontinuitetsplaner var uppdaterade och välförankrade vid ett systemavbrott. Befintliga kontinuitetsplaner var välförankrade men behöver uppdateras kontinuerligt, både för kortare avbrott och längre.

Stadsbyggnadsnämnden

Nämndens ansvarsområde

Stadsbyggnadsnämnden ansvarar för de kommunala verksamheterna inom detaljplanering, bygglovshantering samt mätning och kartframställning. Nämnden ansvarar för kommunens vägar, parker samt vatten- och avloppsverksamhet. Nämnden är också kommunens myndighet i trafikfrågor och hamnfrågor samt myndighet för adresshantering och lägenhetsregister.

Viktiga händelser

Stadsbyggnadsnämnden arbetar med att digitalisera samhällsbyggnadsprocessen, med SmartSam-projektet som paraply. Under 2021 fokuserade arbetet på digitala detaljplaner. Målet var att uppnå nya lagkrav som trädde i kraft 1 januari 2022, som innebär att detaljplane- och grundkarteprocessen ska vara digital. Detta möjliggör bättre samordning för de verksamheter i kommunen som är delaktiga i delprocessen. Kommunen anslöts till Lantmäteriets nationella geodataplattform, vilket innebär att kommunen och dess detaljplaner kommer att finnas nationellt tillgängliga för allmänheten och företagen.

Antalet bygglovsansökningar ökade under pandemin, och är fortsatt höga. Förvaltningen uppnådde dock målet om snabb handläggningstid, och avdelningen förstärktes för att uppnå handläggningstiden även i tillsynsändan. Under året fortsatte förvaltningen det fleråriga arbetet med att utveckla en mer hållbar gräsklippning som gynnar pollinerare och andra insekter. Detta arbete skapar även nya upplevelsevärden och bidrar till den biologiska mångfalden. Förvaltningen tog även emot feriearbetare under höstlovet, vilket inte skett tidigare inom kommunen. Återkopplingen från de unga feriearbetarna var positiv, och arbetet genomfördes med fokus på att ge de unga en meningsfull introduktion till arbetslivet.

Ekonomi

Nämndens ursprungliga beslutade budgetram för år 2021 var 168,0 mnkr. Budgeten utökades med överföring av överskott från tidigare år på 4,3 mnkr enligt beslut i maj. Inklusive justeringar var nämndens budget 172,3 mnkr.

Det ackumulerade utfallet för perioden är 164,1 mnkr vilket motsvarar 95,2 procent av årsbudgeten. Resultatet är 8,2 mnkr bättre än årets budget vilket motsvarar 4,8 procents avvikelse. Periodens överskott beror främst på ökade bygglovsintäkter mot budget. Året präglades av minskade personalkostnader på grund av vakanser där rekryteringen senarelades, däremot ökade kostnaderna för köpta tjänster. Inom vatten- och avloppsverksamheten redovisades ökade bruksintäkter för 2021. Vattenförbrukningen debiteras på preliminära volymer, vilket kan innebära stora återbetalningar efter den årliga avläsningen. Det positiva resultatet överfördes till vatten- och avloppsfonden för att finansiera eventuella återbetalningar.

Investeringar

Nämndens ursprungliga investeringsbudget enligt Mål och budget 2021 uppgick till 244,4 mnkr. Ramen utökades sedan med 3,8 mnkr enligt beslut i kommunstyrelsen (16 december 2020, § 286) samt med 106,1 mnkr (10 maj 2021, § 107). Totalt är den sammanlagda budgetramen 354,2 mnkr. Utfallet visar en förbrukning på 189,8 mnkr per december vilket motsvarar 54,0 procent av 2021 års sammanlagda investeringsbudget.

Flera projekt fick framflyttad tidplan, både på grund av nya ramavtalsupphandlingar och begränsningar i personalstyrkan. Projektledare inom vatten och avlopp, ingenjörer och tekniker är konkurrensutsatta yrkesgrupper och därmed också svårrekryterade. Det råder även brist på dessa kompetenser bland de tekniska konsultbolagen. På grund av den nya prognosen för investeringar 2022 kommer vatten- och avloppsavdelningen inte behöva överföra medel från 2021 till 2022.

Några av projekten som genomfördes 2021 var vatten- och avloppsverk och anläggningar (9,3 mnkr), Dalarö reningsverk (13,5 mnkr), Fors framtid (45,7 mnkr), huvudvattenledning för vatten och avlopp (60,8 mnkr), ledningsförnyelse (4,3 mnkr), åtgärdsplan för dagvatten (3,1 mnkr), utbyggnad av vatten och avlopp i Tungelsta (12,3 mnkr), vatten- och avloppsserviser (3,1 mnkr), lekplats- och parkupprustning (5,8 mnkr), åtgärder enligt cykelplan samt tillgänglighets- och trafiksäkerhetsinvesteringar (11,8 mnkr).

Personal

Sjukfrånvaron under året minskade marginellt jämfört med år 2020 vad gäller den ackumulerade totala sjukfrånvaron. Förvaltningen fortsatte att ligga under kommunens målvärde på 6,5 procent sjukfrånvaro. Sjukfrånvaron följde samma utveckling som föregående år med undantag för december, då en ny variant av covid-19 spreds. Vid en jämförelse mellan kort- och långtidssjukfrånvaro framgår att korttidsfrånvaron låg på samma nivå 2021 som 2020. Kvinnor höll sig friskare 2021 än 2020 medan männens sjukfrånvaro ökade.

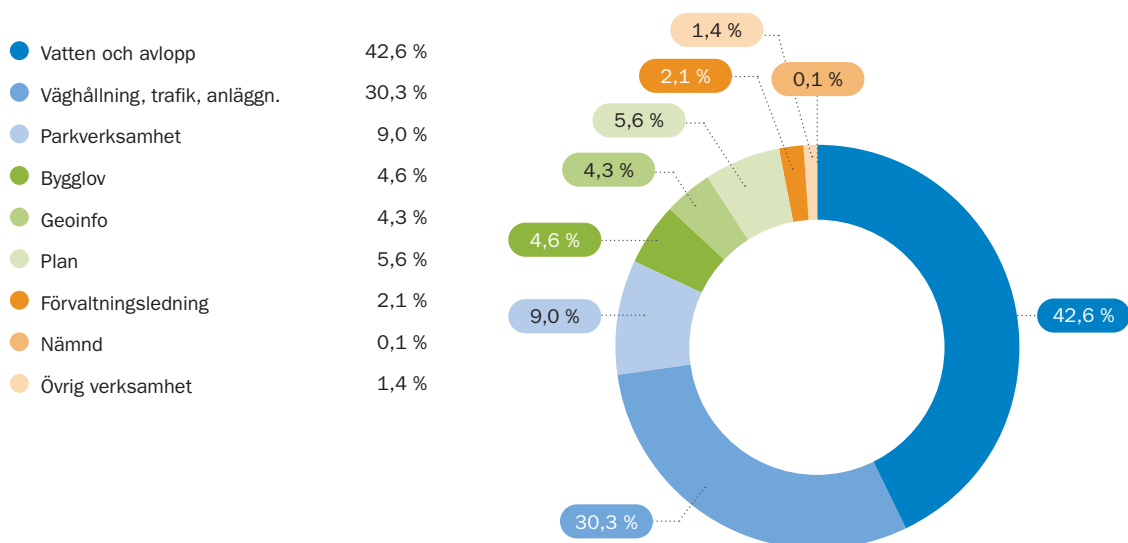
Förvaltningen arbetade intensivt och effektivt med säkerhetsåtgärder som rör pandemin vilket bedöms ha påverkat smittspridning och sjukfrånvaron positivt inom förvaltningen. Stora delar av förvaltningen hade även möjlighet att arbeta hemifrån vilket verkar ha gett positiva effekter.

Dessutom arbetade förvaltningen aktivt med ledarskap på distans, tog hjälp av ergonomer hos företagshälsovården och arbetade med arbetsmiljön på arbetsplatsen för de som inte kunde arbeta hemifrån.

Ekonomi (mnr)	Bokslut 2020	Budget 2021	Bokslut 2021
Verksamhetens intäkter	321,3	333,7	372,5
Verksamhetens kostnader	473,5	506,0	536,6
Nettokostnad*	152,2	172,3	164,1
Resultat	5,0		8,2

* Budgeterad nettokostnad motsvarar ram enligt fullmäktige.

Bruttokostnad, fördelad per verksamhet 2021

Intern kontroll

I stadsbyggnadsnämndens internkontrollplan för 2021 fanns sju kontrollmoment, varav tre var förvaltningens egna och resterande beslutade av kommunfullmäktige för hela koncernen. Kontrollmomenten för korrekt hantering av kort, inköp och representation inom verksamheterna visade inga avvikelser i korthantering men däremot vissa avvikelser inom inköp och representation. Förvaltningen behöver stärka kunskaper om attestering och representation. Detta har därför lagts till i utbildningspaketet för nyanställda chefer.

Direktupphandlingar inom förvaltningen följdes upp delvis genom en koncerngemensam indikator som utformades under året. Indikatorn, som avser andel inköp enligt avtal, visar att förvaltningen uppnådde 85,2 procent enligt avtal under året, att jämföra med målet om 90 procent. Årsmålet fastställdes med ambition om att öka andelen inköp enligt avtal.

En uppföljning av leksäkerheten visade att det under hösten genomfördes besiktningar av lekplatser med fokus på säkerhet. Ett årshjul av olika tillsyn och besiktningar upprättades och ansvaret fördelades mellan olika berörda aktörer, delvis i samarbete med de kommunala bostadsbolagen. Resultaten visade vissa förbättringsområden som kommer att hanteras under kommande år för att säkerställa att förvaltningen når målen om högt lekvärde, lek på lika villkor och hållbar utformning.

Äldrenämnden

Nämndens ansvarsområde

Äldrenämnden ansvarar för kommunens vård och omsorg till personer över 65 år och äldre. Vården och omsorgen utövas i form av förebyggande verksamhet, dagverksamhet, hemtjänst, korttidsboende och vård- och omsorgsboende.

Viktiga händelser

Pandemin innebar ett fortsatt hårt tryck på nämndens verksamheter. Vissa verksamheter hölls stängda även under delar av 2021 för att minska smittorisken.

Under året påbörjade 57 medarbetare inom äldreomsorgen en upphandlad gymnasial vuxenutbildning med slutmålet att bli vårdbiträde eller undersköterska. Detta ökar kompetensnivån hos medarbetarna och stärker arbetet att tillgodose en trygg vardag för kommunens äldre medborgare.

Förvaltningen började också införa ett möbelkoncept och ett måltidskoncept på vård- och omsorgsboendena under året. Dessutom kontrollerade förvaltningen på ett effektivare och mer systematiskt sätt att enskilda får de insatser som beställts och att rätt ersättning betalas ut till utföraren.

Ekonomi

I november 2020 beslutade kommunfullmäktige om mål och budget för 2021–2022. Äldrenämndens ursprungliga driftbudgetram för 2021 beslutades till 826,0 mnkr. I maj 2021 beslutade kommunfullmäktige om överföring av driftmedel från 2020 med 10,0 mnkr till 2021 och 10,0 mnkr till 2022. Senast beslutade driftbudgetram för äldrenämnden är därför 836,0 mnkr.

Utfallet för perioden är en redovisad nettokostnad på 792,7 mnkr, motsvarande 94,8 procent av årsbudget. Det ger en positiv avvikelse med 43,3 mnkr jämfört med budgeten på 836,0 mnkr vilket motsvarar 5,2 procent.

Överskottet beror till största del på att efterfrågan på insatser minskade på grund av pandemin. Detta innebär främst lägre kostnader för hemtjänst hos beställaravdelningen. Däremot finns ett underskott inom den egna utförarorganisationen av hemtjänst, som minskar det totala överskottet för hemtjänst i kommunen.

Det pågår ett arbete för att bedriva den kommunala hemtjänsten med resurser som kan finansieras med den ersättningsmodell som gäller från oktober 2021. Flera statsbidrag betalades ut under året och finansierade olika satsningar, exempelvis äldreomsorgslyftet.

Investeringar

Äldrenämndens investeringsbudget var 17,5 mnkr efter beslut i fullmäktige om mål och budget 2021. Efter beslut om överföring från är den totala investeringsbudgeten för året 33,1 mnkr.

Totalt ackumulerat utfall för perioden är 17,4 mnkr, vilket motsvarar 52,6 procent av total årsbudget. Överskottet i investeringsbudgeten på 16,1 mnkr beror på att vissa påbörjade renoveringsprojekt inte slutfördes under året, samt att några projekt som skulle genomföras 2021 sköts upp till 2022. Det tog dessutom längre tid än planerat att införa ett verksamhetssystem. Utfallet för påbörjade men ej avslutade projekt kommer att belasta 2022 års investeringsbudget, i den mån investeringsmedlen kan överföras.

Personal

Den totala sjukfrånvaron var 9,8 procent 2021, vilket var en sänkning om 3 procentenheter sedan föregående år. Sänkningen skedde i samtliga ålderskategorier och bland både kvinnor och män. Årets totala frånvaro fördelades jämnt mellan kort- och långtidsfrånvaro. Den höga totala sjukfrånvaron 2020 berodde på hög korttidsfrånvaro, vilken bidrog till en relativt minskad långtidsfrånvaro under pandemin. Detta jämnade delvis ut sig 2021 när den totala frånvaron sjönk. Kvinnor stod för en högre andel frånvaro än män. Högst sjukfrånvaro var det i ålderskategorierna 30–49 år samt över 50 år. Det är ett mönster som kan skönjas över tid.

Totalfrånvaron var relativt jämn genom årets månader fram tills september, då den blev högre än föregående år. I slutet av året var den som föregående år. Såväl 2020 som 2021 minskade smittspridningen av covid-19 under sommaren och ökade under hösten.

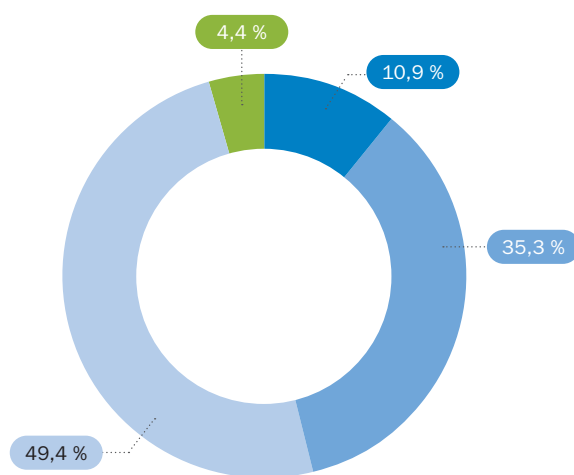
Förvaltningen har generellt en hög korttidssjukfrånvaro, vilket kan förklaras av den pågående pandemin med restriktion och rekommendationer att stanna hemma vid minsta luftvägssymtom. Införandet av karensavdrag var en faktor som inte har underlättat arbetsgivarens arbete med att minska korttidssjukfrånvaron. Under rådande omständigheter kunde kommunens rutiner kring sjukfrånvaro och rehabilitering inte heller följas fullt ut.

Ekonomi (mnr)	Bokslut 2020	Budget 2021	Bokslut 2021
Verksamhetens intäkter	194,5	185,4	169,5
Verksamhetens kostnader	992,5	1 021,4	962,2
Nettokostnad*	797,9	836,0	792,7
Resultat	44,8		43,3

* Budgeterad nettokostnad motsvarar ram enligt fullmäktige.

Bruttokostnad, fördelad per verksamhet 2021

● Nämnad och förvaltningsgemensamt	10,9 %
● Hemtjänst	35,3 %
● Särskilt boende	49,4 %
● Förebyggande verksamhet	4,4 %

Intern kontroll

Förvaltningen granskade att direktupphandling skedde enligt rådande riktlinjer. I samtliga granskade fall genomfördes direktupphandlingen korrekt.

Med hjälp av digitala loggningar granskade förvaltningen också tids- och insatsregistrering inom hemtjänst. Genomförd tid och insats skiljde sig åt mellan utförare av vård och omsorg, men genom tydliga rutiner för granskning och åtgärder har förbättringar skett.

Förvaltningen granskade även om kontinuitetsplaner var uppdaterade och välförankrade vid ett systemabrott. Befintliga kontinuitetsplaner var välförankrade men behöver uppdateras kontinuerligt, både för kortare avbrott och längre.

Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden

Nämndens ansvarsområde

Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden ska främja gott näringslivsklimat, minskad arbetslöshet och ökad sysselsättning. Nämnden ska också uppmärksamma frågor som rör högre utbildning samt hur näringslivet och besöksnäringen främjas och utvecklas. Näringslivsstrategin är en viktig utgångspunkt för nämndens arbete.

Viktiga händelser

Den viktigaste händelsen under året var situationen som covid-19-pandemin orsakade, med stora effekter för kommunens näringsliv och arbetsmarknad, och därmed också för näringslivs- och arbetsmarknadsnämndens verksamhet. Däremot kan nämnden glädjande konstatera att kommunens NKI-resultat var det högsta hittills och att även antalet feriepraktikplatser överträffade tidigare års resultat.

Ekonomi

Näringslivs- och arbetsmarknadsnämndens budget uppgick till 10,9 mnkr och det ackumulerade utfallet blev 7,3 mnkr, vilket var 3,7 mnkr lägre än budget. Skillnaden

i utfall jämfört med budget förklaras av de begränsningar som pandemin medfört, bland annat i möjligheter till feriepraktik samt att kommunen fått statsbidrag (utanför budget) för både nystartsjobb och feriepraktik.

Investeringar

Nämnden har ingen egen tjänstemannaorganisation utan är en del av kommunstyrelseförvaltningens organisation. Nämndens internkontrollplan följer kommunstyrelsens.

Kommunstyrelseförvaltningens granskningar visade att nämnden behöver komma till rätta med att följa de ekonomiadministrativa regler och ramverk som gäller representation, kurser och konferenser. Granskningen visade att bland annat attestering skett felaktigt. Arbeta pågår för att komma till rätta med felaktigheter och motverka att nya uppstår i framtiden.

Kommunstyrelseförvaltningens egna kontrollpunkter för diarietföring, avtalshantering och ärendebereidning visade att förbättringsarbete pågår och kommer att fortsätta under 2022.

Ekonomi (mnkr)	Bokslut 2020	Budget 2021	Bokslut 2021
Verksamhetens intäkter	0,0	0,0	0,0
Verksamhetens kostnader	0,1	10,9	7,3
Nettokostnad*	0,1	10,9	7,3
Resultat	0,1		3,7

* Budgeterad nettokostnad motsvarar ram enligt fullmäktige.

Valnämnden

Ansvarsområde

Valnämnden är lokal valmyndighet och ansvarar för att genomföra allmänna val och lokala folkomröstningar i kommunen. Nämnden hade två sammanträden under 2021 och påbörjade arbetet inför de allmänna valen som genomförs i september 2022.

Ekonomi

Valnämndens budget för 2021 var 100 tkr. Resultatet för nämnden 2021 blev 90 tkr, 10 tkr lägre än årets budgetram.

Ekonomi (mnkr)	Bokslut 2020	Budget 2021	Bokslut 2021
Verksamhetens intäkter	-	-	-
Verksamhetens kostnader	0,17	0,10	0,19
Nettokostnad*	0,17	0,10	0,19
Resultat	-0,07		-0,09

* Budgeterad nettokostnad motsvarar ram enligt fullmäktige.

Södertörns upphandlingsnämnd

Nämndens ansvarsområde

Södertörns upphandlingsnämnd samordnar Haninge och Nynäshamns upphandlingar av varor, tjänster och entreprenader för kommunernas verksamheter. Syftet är att få rätt kvalitet och bästa affärsmässiga villkor till lägsta möjliga kostnad.

Viktiga händelser

Under året fortsatte nämndens basverksamhet – att genomföra upphandlingar – med hög intensitet. Dessutom fortsatte arbetet med att vidareutveckla av Södertörns upphandlingsnämnd och under året skickades förslaget på remiss till samtliga nämnder. Remissvar har kommit, och arbetet med att ta fram ett förslag för politiskt beslut i båda kommunerna fortsätter.

Ekonomi

Nämndens budgetram var 28,7 mnkr. Utfallet för året blev 28,7 mnkr. Nämndens nettoresultat är noll, då resultatet balanseras över till 2022. Verksamhetens underliggande resultat för året visar på ett överskott om 1,87 mnkr.

Personal

Sjukfrånvaron för året var 1,17 procent, vilket var mycket bra i förhållande till föregående års 6,16 procent. Den låga siffran kan förklaras med att ingen i personalen hade någon längre sjukskrivning samt att verksamheten var förskonad från covid-19. Att personalen i högre utsträckning hade möjlighet till hemarbete bedöms också ha bidragit till lägre sjuktal.

Intern kontroll

Under året genomfördes intern kontroll inom områdena upphandlingsunderlag, arkivering, process och rutinefterlevnad, korrekt information, lätt att göra rätt, ekonomiska rapporter samt mutor och bestickning. Årets kontroll visade överlag ett gott resultat för samtliga delar, med visst utrymme för förbättring inom två områden.

Ekonomi (mnkr)	Bokslut 2020	Budget 2021	Bokslut 2021
Verksamhetens intäkter	28,9	28,7	32,3
Verksamhetens kostnader	28,9	28,7	32,3
Nettokostnad*	0,0	0,0	0,0
Resultat	0,0		0,0

* Budgeterad nettokostnad motsvarar ram enligt fullmäktige.

Södertörns överförmyndarnämnd

Nämndens ansvarsområde

Södertörns överförmyndarnämnd ansvarar för tillsyn och handläggning av ärenden som gäller förmyndarskap, godmanskap och förvaltarskap. Överförmyndarnämnden ska genom sin tillsyn säkerställa att de som har en förordnad god man, förvaltare eller är underåriga inte lider rättsförlust.

Viktiga händelser

En grundläggande förutsättning för att uppfylla överförmyndarnämndens tillsynsuppdrag är att granskningen av ställföreträdarnas årliga redovisningshandlingar sker korrekt och i rätt tid. Under perioden januari–september 2021 genomfördes granskningen av årsräkningar långsammare än planerat. Orsaken var anpassningar i verksamheten på grund av ett nytt ärendehanteringsproblem. Förseningen hämtades hem det sista kvartalet.

Överförmyndarnämnden gick över till digital handläggning av ärenden och tog fram åtta e-tjänster som kommer att lanseras under 2022.

Ekonomi

ENämndens budgetram var 29,1 mnkr. Utfallet för året blev 29,1 mnkr. Verksamhetens underliggande resultat för året visar på ett överskott om 2,58 mnkr. Resultatet balanseras över till 2022 och ger nettoresultat noll.

Avvikelsen beror på att antalet ensamkommande barn minskade snabbare än förväntat, vilket medförde lägre kostnader jämfört med budget. Minskningen berodde på att barnen blivit myndiga eller uppskrivits i ålder, samt att färre ensamkommande barn än förväntat kom till Sverige och till Södertörns överförmyndarnämnd.

Även personalkostnaderna var lägre än budget. Detta beror på att flera medarbetare valde att vara delvis föräldralediga samt att en föräldraledighet påbörjades flera månader tidigare än planerat, vilket minskade lönekostnaderna. Överförmyndarnämndens bemanning var alltså lägre än optimalt under 2021.

Intern kontroll

Nämnden följer upp internkontrollplanen i ett särskilt ärende.

Ekonomi (mnkr)	Bokslut 2020	Budget 2021	Bokslut 2021
Verksamhetens intäkter	29,0	29,0	29,1
Verksamhetens kostnader	29,0	29,0	29,1
Nettokostnad*	0,0	0,0	0,0
Resultat	0,0		0,0

* Budgeterad nettokostnad motsvarar ram enligt fullmäktige.

Översikt över verksamhetens utveckling

Fem år i siffror – Den kommunala koncernen

	2017	2018	2019	2020	2020 rev	2021
Verksamhetens intäkter*	1 497,0	1 569,2	1 768,0	1 781,7	1 787,3	2 054,6
Verksamhetens kostnader*	-5 453,6	-5 720,0	-6 125,5	-6 233,5	-6 246,7	-6 500,8
Årets resultat *	168,9	143,9	167,3	312,2	299,3	680,9
Investeringar (netto)*	1 042,6	927,1	727,3	754,9	887,8	1 072,2
Självfinansieringsgrad (%)*	38,0	43,1	63,7	84,7	71,6	96,2
Tillgångar *	7 591,3	8 366,0	9 089,3	9 937,5	10 377,3	11 895,8
Eget kapital*	2 015,4	2 166,1	2 514,8	2 827,0	3 286,4	3 967,3
Långfristiga skulder	2 613,7	3 161,9	3 168,8	3 931,3	3 931,3	4 108,4
Soliditet (%)*	26,5	25,9	27,7	28,4	31,7	33,4
Soliditet inkl totala pensionsförpliktelser (%)*	8,6	10,1	13,4	15,6	19,4	22,8
Antal anställda		5 002	5 021	4 985	4 985	5 049

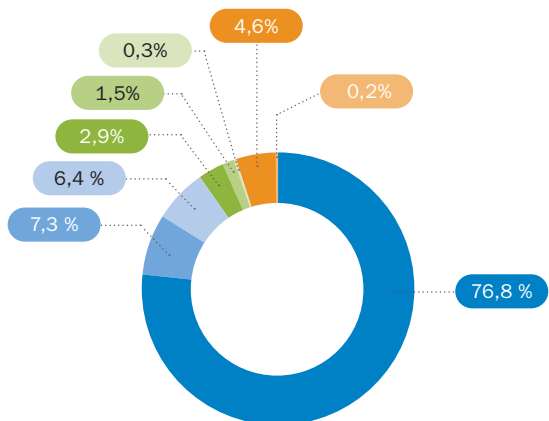
* Jämförelsetalen för 2020 har räknats om för de justeringar som gjorts genom resultatet 2020 och direkt genom eget kapital, se not 1, 2, 3 och 4. Justeringarna avser rättelse av fel.

Fem år i siffror – Kommunen

	2017	2018	2019	2020	2020 rev	2021
Verksamhetens intäkter *	1 190,4	1 234,0	1 403,8	1 411,8	1 417,4	1 672,6
Verksamhetens kostnader*	-5 409,4	-5 661,0	-6 066,0	-6 201,5	-6 210,7	-6 436,1
Skatteintäkter	3 565,1	3 685,7	3 849,9	3 905,8	3 905,8	4 215,9
Generella statsbidrag	854,8	922,7	1 027,7	1 240,7	1 240,7	1 315,6
Årets resultat*	123,5	90,7	100,0	235,0	222,1	623,2
Investeringar (netto)*	334,4	441,9	301,3	293,8	426,7	313,1
Självfinansieringsgrad (%)*	60,4	41,6	63,6	124,5	84,9	248,3
Tillgångar *	3 509,7	3 943,1	4 460,6	5 028,8	5 465,6	6 424,4
Eget kapital*	1 625,1	1 722,6	1 998,0	2 233,0	2 692,4	3 315,6
Långfristiga skulder	7,6	11,7	12,3	16,1	16,1	24,4
Soliditet (%)*	46,3	43,7	44,8	44,4	49,3	51,6
Soliditet inkl totala pensionsförpliktelser (%)*	7,5	10,1	15,8	19,1	26,0	32,1
Kommunal utdebitering (kr/skr)	31,76	31,76	31,76	31,76	31,76	31,76
Befolkning	88 037	89 989	92 095	93 690	93 690	95 658
befolkningsförändring	2 344	1 952	2 106	1 595	1 595	1 968
Antal anställda	4 754	4 886	4 899	4 816	4 816	4 912

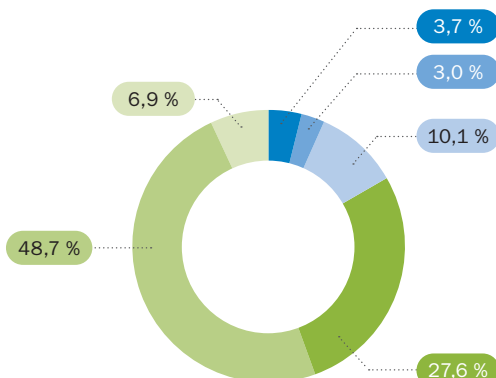
* Jämförelsetalen för 2020 har räknats om för de justeringar som gjorts genom resultatet 2020 och direkt genom eget kapital, se not 1, 2, 3 och 4. Justeringarna avser rättelse av fel.

Så här får kommunen sina pengar

- Skatteintäkter och generella statsbidrag 76,8%
- Statsbidrag och övriga bidrag 7,3%
- Taxor och avgifter 6,4%
- Försäljning av verksamhet och entreprenad 2,9%
- Hyror och arrende 1,5%
- Finansiella intäkter 0,3%
- Övriga intäkter 4,6%
- Försäljningsmedel 0,2%

Så här använder kommunen sina pengar

- Inköp av material 3,7 %
- Bidrag 3,0 %
- Lokalkostnader 10,1 %
- Köp av verksamhet 27,6 %
- Personal 48,7 %
- Tjänster 6,9 %

100 kronor i skatt till kommunen användes under 2021 så här

	2021
Grundskola	24,81 kr
Vård och omsorg för äldre	14,45 kr
Verksamhet för funktionshindrade	10,34 kr
Förskoleverksamhet	11,89 kr
Gymnasium	8,63 kr
Sociala insatser för barn, ungdomar och vuxna med problem	7,04 kr
Miljö hälsoskydd, teknisk förvaltning	8,35 kr
Bibliotek, kultur och fritidsverksamhet	3,83 kr
Övrig verksamhet	5,32 kr
Försörjningsstöd	1,75 kr
Vuxenutbildning	1,47 kr
Räddningstjänst och skydd	1,11 kr
Arbetsmarknadsåtgärder	0,94 kr
Totalt	100 kr

Den kommunala koncernen

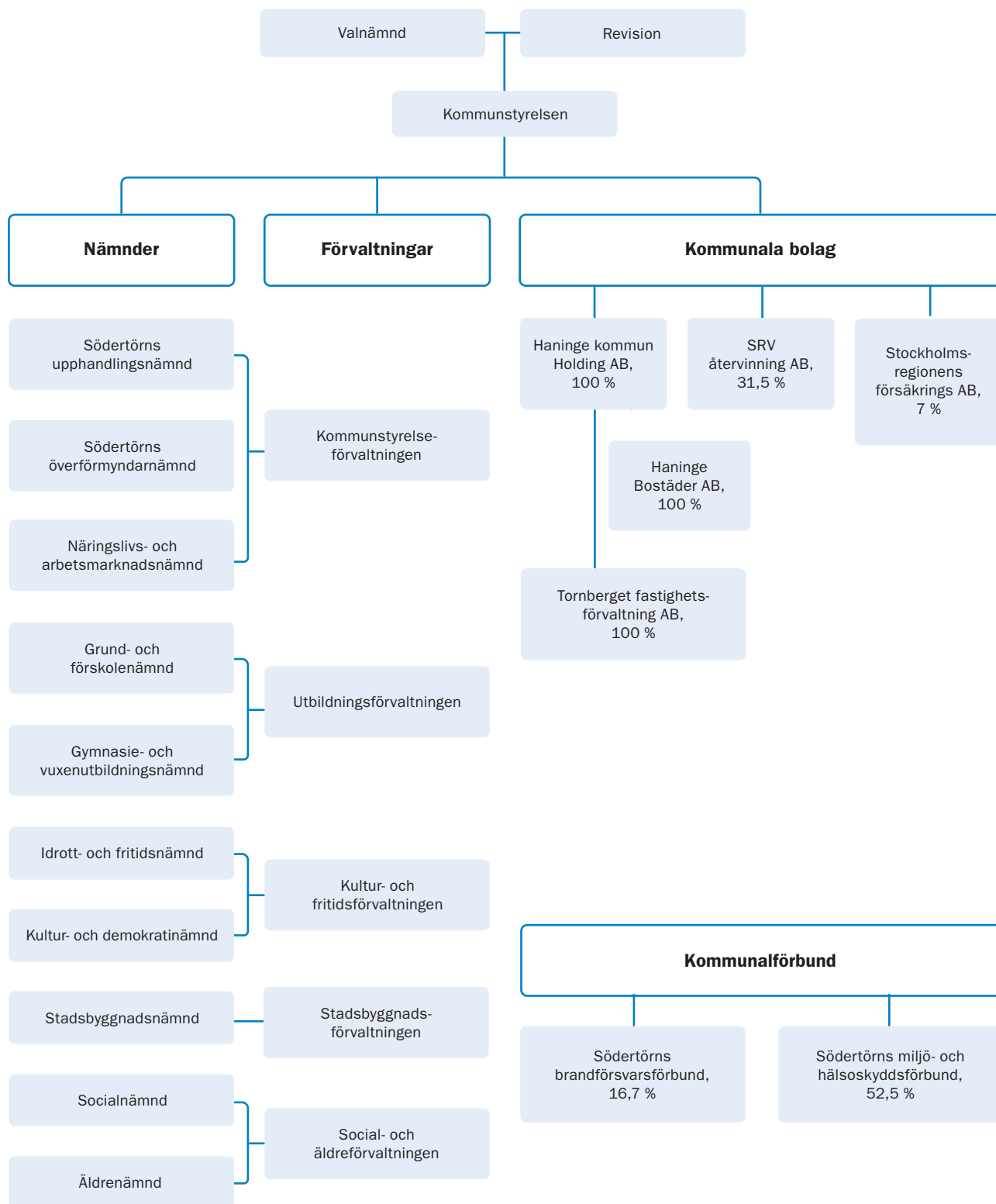

Foto: Tomas Södergren

Kommunkoncernen består av kommunens nämnder, fem kommunala bolag och två kommunalförbund. Två bolag, Haninge Bostäder AB och Tornberget Fastighetsförvaltning AB, är helägda av kommunen och hanteras av bolaget Haninge Holding vars syfte är att äga och förvalta aktierna i bolagen. Under året likviderades AB Världus som därför inte längre är en del i kommunkoncernen.

I detta avsnitt sammanfattas resultat och verksamhet för de bolag och kommunalförbund där kommunen har ett bestämmande eller väsentligt inflytande, vilket definieras som minst 20 procent av rösterna i en juridisk persons beslutande organ. Rapportering och uppföljning av kommunfullmäktiges mål och intern kontroll är bara aktuellt för kommunens helägda bolag och presenteras i kapitlet Nämndernas verksamhetsberättelser, som är ett eget avsnitt av förvaltningsberättelsen.

Sammanställd redovisning

I kommunens årsredovisning ingår sammanställda räkenskaper som innefattar kommunal verksamhet som bedrivs av koncernföretag. I avsnittet Räkenskaper presenteras kommunkoncernens balans- och resultaträkning, noter och kassaflödesanalys. För definition av sammanställd redovisning, se not 1, Redovisningsprinciper.

Ekonomiskt resultat

Resultatet för kommunkoncernen uppgick till 680,9 mnkr vilket är 381,6 mnkr högre än justerat och omräknat resultat för 2021. Resultatet omräknades avseende rättelser av fel som skett i kommunen. Årets resultat påverkades positivt av de exploateringsintäkter för försäljning av exploateringsmark med 325,0 mnkr som redovisades i kommunen. Budget för den kommunala koncernen har inte fastställts.

Haninge kommun Holding AB

Haninge kommun Holding AB bildades i september 2003 med syfte att verka som kommunens samlade bolagsägare i en äkta koncern och bolaget ska förvalta aktierna i Haninge Bostäder AB och Tornberget Fastighetsförvaltnings AB. Genom en aktiv ägarstyrning ska bolaget säkerställa att de ägardirektiv som kommunfullmäktige beslutar för ägda och förvaltade kommunala bolag efterlevs.

Årets verksamhet

Bolaget följde verksamheten i dotterbolagen genom att styrelsen löpande tog del av ekonomiska rapporter och aktuella verksamhetsrapporter. Kommunfullmäktiges ägardirektiv till bolagen stämdes av löpande under året.

Ekonomiskt resultat

Resultat efter finansiella poster uppgick till -495 tkr (-506 tkr). Bolaget fick koncernbidrag om 606 tkr.

Haninge Holding

Ekonomi (tkr)	2020	2021
Nettoomsättning	350	400
Resultat efter finansiella poster	-506	-495
Soliditet %	27,2	27,2
Nettoinvesteringar	-	-
Antal anställda	-	-

Haninge Bostäder AB

Haninge Bostäder AB äger och förvaltar fastigheter i de flesta kommundelar inom Haninge kommun. Företagets fastighetshetsbestånd vid räkenskapsårets utgång omfattar 36 registreratfastigheter.

Årets verksamhet

Den totala uthyrningsbara arean uppgick till 92,8 procent bostäder vid utgången av 2021. Den genomsnittliga bruttohyran för bostäder uppgick till 1 335 kr per kvm (1 298 kr per kvm).

Bolagets verksamhetsutveckling fortsatte under året. Kundvärde, kvalitet och effektivisering var fokusområden som bolaget arbetade med vid process- och rutinuppdateringar. Bolaget införde bland annat ett nytt energisystem. Precis som under år 2020 genomförde Haninge Bostäder, Hembla, Coca-Cola och Haninge kom-mun en sommarsatsning i Jordbro, där 85 ungdomar sommarjobbade under tre perioder.

Haninge Bostäder hade en dialog med de boende kring vad de ville ha utfört på gårdarna. Många förslag kom in och bolaget genomförde de förslag som var möjliga.

Väsentliga händelser

På Södra Jordbrovägen i Jordbo startade Haninge Bostäder ett moderniseringsprojekt och började bygga om 180 lägenheter. Hyresjusteringar behövde göras på bolagets parkeringsplatser för att marknadsanpassa hyran. Bolaget sade upp samtliga garage, p-platser och husvagnsplatser för omförhandling. Hyresnivåerna justerades för samtliga bilplatser och de nya hyrorerna gällde från 1 januari 2022.

Föreningen Jordbro i samverkan bildades tillsammans med Hembla och Haninge kommun och föreningen har fyra fokusområden: trygghet och säkerhet, gemenskap och trivsel, utemiljö och kommunikation. Polisen och Haninge kommun kommer att vara adjungerande i styrelsen. Både föreningsliv och näringsliv kommer att vara medlemmar i föreningen.

Pandemin påverkade fortfarande samhället i stort. Bolaget anpassade många rutiner under 2020 och fortsatte att anpassa rutinerna under 2021. Bolagets ekonomi påverkades inte i någon större omfattning av pandemin. Däremot fick planerade underhållsaktiviteter som inte var akuta flyttas framåt i tiden.

Intern kontroll

Att minimera risker och optimera möjligheter är en integrerad del av Haninge Bostäders sätt att driva verksamheten. Genom bolagets policyer, krisgrupp och handlingsplaner arbetar bolaget förebyggande och med god beredskap att hantera de risker som finns. Haninge Bostäder utvecklar långsiktiga relationer med entreprenörer och leverantörer och inrättar kontroller för att säkerställa att partners följer ingångna avtal och bolagets policy mot mutor. Tydliga

processer och mallar för upphandlingar, inköp och uthyrning motverkar risken för korruption.

De finansiella riskerna inom verksamheten hanteras främst genom finanspolicyn som styrelsen fastställer årligen, detta eftersom ränteläget har en stor påverkan på bolagets finansiella kostnader. För att hantera den finansiella risken tillämpas en räntebindningsstrategi och säkringsinstrument.

Ekonomiskt resultat

Resultat efter finansiella poster uppgick till 60,9 mnkr (73,5 mnkr).

Framtida utveckling

Den stabila marknaden för hyresrätter förväntas kvarstå.

Haninge Bostäder

Ekonomi (tkr)	2020	2021
Nettoomsättning	249,5	254,3
Resultat efter finansiella poster	73,5	60,9
Soliditet %	34,5	36,0
Nettoinvesteringar	67,3	41,5
Antal anställda	29	33

Tornberget Fastighetsförvaltnings AB

Tornberget Fastighetsförvaltnings AB äger och förvaltar fastigheter för kommunalt ändamål och ska bedriva en effektiv och serviceinriktad fastighetsförvaltning med inriktning att tillgodose Haninge kommuns behov av ändamålsenliga lokaler. I ägardirektiven framgår bland annat att målet är att minimera kommunens lokalkostnader över tiden och att Tornberget ska ses som en integrerad del av kommunen.

Tornbergets lokalbestånd är till två tredjedelar skolor och förskolor, en tiondedel är särskilda boenden och en femtedel är kultur- och idrottslokaler. Haninge kommun hyr nära 100 procent av lokalerna.

Årets verksamhet

Under året färdigställdes en ny förskola, Blåsippan, som togs i bruk av Haninge kommun och är en så kallad konceptförskola. Förskolan är belägen i Jordbro och består av åtta avdelningar. Alla lokaler är uthyrda.

Väsentliga händelser

Under året genomfördes en omorganisation där delar av fastighetsavdelningen och delar av serviceavdelningen bildat en ny avdelning, driftavdelningen.

Covid-10-pandemin påverkade bolagets verksamhet på olika sätt, och på grund av pandemin kunde bolaget inte genomföra alla planerade åtgärder i sina fastigheter. Planerade arbeten på exempelvis äldreboenden som inte var akuta flyttades framåt i tiden.

Den pågående pandemin har hittills inte påverkat Tornberget i någon större utsträckning, men den påverkar såväl världsekonomin som Sveriges ekonomi. En osäkerhetsfaktor är givetvis hur den kommer att påverka Tornberget och omvärlden framåt.

Intern kontroll

Tornberget finansierar många av sina investeringar genom nyupplåning och bolaget påverkas av ränteutvecklingen i hög grad. För närvarande är räntenivån låg och prognosen är att den kommer att vara så även under kommande år. För att begränsa ränterisken sker upplåning med långa kapital- och räntebindningstider inom ramen för Haninge kommuns finanspolicy.

Ekonomiskt resultat

Resultat efter finansiella poster uppgick till -0,8 mnkr (11,1 mnkr).

Framtida utveckling

Stockholmsregionen och Haninge kommun fortsätter att expandera. Nya bostäder kommer att byggas och byggnader för kommunal service kommer att behövas. Haninge kommun väntas uppnå 100 000 invånare år 2024. Byggnader för kommunal service kommer särskilt att behövas i områden där många bostäder nyproduceras.

Fastighetsbeståndet består till stor del av byggnader som uppfördes under kommunens stora expansionsperiod från 1960-talet och in på 1970- och 1980-talen. Det gör att många byggnader behöver rustas upp inom en snar framtid för att inte bli fall för kapitalförstörelse. I vissa fall kommer det att bli mer lönsamt att ersätta befintliga byggnader med nya effektivare byggnader. Ökat fokus på klimatfrågorna skapar också ett större behov av investeringar i energibesparande syfte.

Tornberget

Ekonomi (tkr)	2020	2021
Nettoomsättning	484,6	485,4
Resultat efter finansiella poster	11,1	-0,8
Soliditet %	1,6	1,4
Nettoinvesteringar	373,7	701,5
Antal anställda	102	104

SRV Återvinning AB

SRV är ett avfalls- och återvinningsbolag med verksamhet på Södertörn i Stockholmsregionen. Bolaget har sitt säte i Huddinge och ägs av kommunerna Haninge, Botkyrka och Huddinge med 31,5 andelar var, samt Nynäshamn och Salem med 2,75 andelar var.

SRV samlar in avfall från cirka 149 800 hushåll i ägar-kommunerna och cirka 5 600 verksamhetskunder, alltifrån förskolor och bostadsrättsföreningar till små och stora företag.

Årets verksamhet

Under året fortsatte bolaget upprustningen av Sofielund med ny deponiyta på den aktiva deponin, cirka 20 000 kvm. Enligt plan skulle ytan vara färdigställd vid halvårsskiftet men detta har skjutits fram.

SRV startade ett nytt projekt för att säkerställa nuvarande och framtida arbete med bolagets öppna deponi. Dessutom fortsatte bolaget arbetet med att sätta upp stödmurar. Detta ska skapa förutsättningar för en effektivare hantering av avfall och materialåtervinning. Ombyggnationerna innebär dessutom minskad risk för bränder och ger bättre möjligheter till förebyggande arbetsmiljöarbete. Bolaget arbetade under året enligt målen i avfallsplanen samt strategi- och affärsplan för 2021–2031.

Väsentliga händelser

Verksamhetsåret 2021 dominerades i huvudsak av två stora händelser: omställningsarbetet till ett enklare SRV som påbörjades redan i slutet av 2020 och den pandemi som fortfarande pågår. Utöver detta så påbörjade SRV det stora arbetet att förbereda inför bytet av verksamhetssystemet. Bytet ska ske under hösten 2022.

Den mest konkreta effekten av pandemin under 2020 var ett ökat inflöde av material, både vanligt hushållsavfall och grovavfall. Den effekten försvann helt under 2021.

Ekonomiskt resultat

Resultat efter finansiella poster uppgick till 34,3 mnkr (44,6 mnkr).

Framtida utveckling

I dagsläget är det osäkert hur pandemins effekter kommer att påverka bolagets verksamhet eftersom alla förändringar i vanor och beteenden påverkar avfallsflödena. Byte av verksamhetssystem under 2022 kommer att påverka arbetssätt och arbetsflöden i bolaget samtidigt som det skapar förutsättningar för att få en ännu bättre dialog med kunderna. Bolaget behöver fortsätta öka effektiviteten i verksamheten för att behålla det ekonomiska resultatet och möjliggöra kommande omställningar och investeringar.

SRV

Ekonomi (tkr)	2020	2021
Nettoomsättning	514,9	546
Resultat efter finansiella poster	44,6	34,3
Soliditet %	42,4	47,5
Nettoinvesteringar	65,6	52,0
Antal anställda	229	205

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund (SMOHF) bildades 2008 av kommunerna Haninge, Nynäshamn och Tyresö. Haninge kommun äger 52,5 procent, Tyresö kommun 29,6 procent och Nynäshamns kommun 17,9 procent.

Förbundets uppdrag är att bedriva den prövning och tillsyn som kommunerna är skyldiga att utföra enligt miljöbalken, livsmedelslagen och angränsande lagar, förordningar och föreskrifter. Målet med tillsynen är att verksamheterna som bedrivs inom kommunerna inte ska påverka miljö och hälsa negativt. Förbundet har också som uppgift att erbjuda kompetens till kommunernas frivilliga miljöarbete, lämna stöd till fysisk planering och bygglovsverksamhet, besvara remisser och delta i medlemmarnas krisberedskap.

Förbundets verksamhet är delvis anslagsfinansierad eftersom de tre kommunerna betalar en medlemsavgift, men en stor del av kostnaderna täcks av att förbundet tar ut avgifter av de verksamhetsutövare de kontrollerar.

Ekonomiskt resultat

Resultat efter finansiella poster uppgick till 3,3 mnkr (3,7 mnkr).

SMOHF

Ekonomi (tkr)	2020	2021
Nettoomsättning	23,4	27,8
Resultat efter finansiella poster	3,7	3,3
Soliditet %	42,1	47,3
Nettoinvesteringar	-	-
Antal anställda	45	48

Privata utförare inom skola, vård och omsorg

Kommunfullmäktige får besluta att lämna över skötseln av en kommunal angelägenhet till privata utförare. En privat utförare är en enskild individ eller juridisk person som inte är ett hel- eller delägt kommunalt bolag, som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet. Genom att använda sig av uppdragsföretag kan kommunen erbjuda större valfrihet. Kommunen har fortfarande huvudansvaret för att tjänsterna erbjuds till medborgarna och kostnaderna för uppdragsföretag bokförs som kostnader för köp av verksamhet.

Kostnader privata utförare inom skola, vård och omsorg

Nämnd	Privata utförare, total kostnad (tkr) 2021	Brutto-kostnad	Andel av nämndens bruttokostnad* 2021	Andel av nämndens bruttokostnad 2020*	De tre största privata utförarna 2021
GFN	590 294,8	2 392 000,0	24,7 %	24,8 %	Pysslingen Förskolor och Skolor AB Internationella Engelska Skolan i Sverige AB Kunskapsskolan i Sverige AB
GVN	143 725,3	658 400,0	21,8 %	18,8 %	NTI-Skolan AB KFUM Söder Fryshuset Thoren Gruppen AB
SON	385 753,5	1 270 700,0	30,4 %	28,9 %	Nytida AB Sverigetaxi i Stockholm AB Attendo LSS AB
ÄN	318 326,0	962 200,0	33,1 %	35,4 %	Attendo Sverige AB Vardaga Äldreomsorg AB Vardaga Nytida Omsorg AB

* Privata utförarens andel av nämndernas bruttokostnad var felaktigt beräknad föregående år vilket gjorde att andel som redovisades var lägre än vad den skulle ha varit. Rätt andel redovisas i kolumnen.

Foto: Johan Gustafsson

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Under 2021 påverkades kommunen, precis som övrig verksamhet i landet, av den pågående covid-19-pandemin. Kommunens verksamheter kunde snabbt prioritera om resurser och hanterade situationen enligt Folkhälsomyndighetens restriktioner. Under sommaren avtog smittan men blossade kraftigt upp under hösten igen. Personal som hade möjlighet arbetade på distans och den digitala kompetensen tog stora kliv framåt i utvecklingen under året. Det dagliga arbetet, möten och seminarier genomfördes digitalt. Kostnader för resor, kurser och konferenser var obetydliga under 2021 på grund av pandemin. Kompetenshögjande insatser skedde främst digitalt.

Sjukskrivningstalen varierade under året. Sommarmånaderna när pandemin avtog visade på lägre sjukskrivningstal och en mer normal sjukfrånvaro men övriga månader var sjuktalen höga, runt 10 procent, precis som i samhället i övrigt. I verksamheter med nödvändig kontakt med medborgare, elever och kunder var sjukskrivningstalen högre än tidigare år, både under våren och hösten. Vård, skola och omsorg fullgjorde sina arbetsuppgifter genom att anpassa och förändra sina arbetssätt. Detta skedde snabbt och effektivt – personalen i dessa verksamheter gjorde ett fantastiskt arbete.

Oron var stor för konjunkturläget i Sverige inför 2021. Regeringen annonserade ett antal stödpaket till offentlig sektor genom både riktade och generella bidrag. Skatteintäkterna som budget 2021 baserades på visade på en försämrad utveckling. Under året visade det sig att skatteutvecklingen blev betydligt bättre än vad budgeten förutsåg och Haninge kommun reviderade budgeten vid två tillfällen utifrån bättre skatteintäkter. Den avmattning i befolkningsökning som visades i riket 2021 syntes inte i Haninge kommuns invånarantal. Haninge kommun ökade under 2021 med 1 968 invånare, vilket ger kommunen den femte största ökningen bland Sveriges kommuner.

Som expanderande kommun krävs nya skolor, förskolor och äldreboenden. Befolkningsutvecklingen kommande år visar att det blir fler barn och äldre, och färre människor i arbetsför ålder. För kommunernas del innebär det att färre arbetande människor hanterar allt fler i behov av kommunala tjänster. Haninge kommun arbetar på flera olika sätt för att locka fler arbetstagare till kommunen och behålla den arbetskraft som finns, bland annat genom att möjliggöra distansarbete. Det har även funnits statliga insatser genom riktade bidrag till utsedda yrkesgrupper de senaste åren. Haninge kommun behöver beakta i den långsiktiga planeringen att kommande pensionsavsättningar ökar.

Haninge kommuns situation inför 2021 var att genomföra nödvändiga effektiviseringar för en budget i balans. Trots detta blev året bättre än förväntat. Kommunen uppfyllde målet att budgeterat resultat skulle vara minst 2 procent av samlade skatteintäkter och generella statsbidrag. Initialt satte kommunen det budgeterade resultatet till 2,4 procent, men under året ökade skattutvecklingen och exploateringsintäkterna, och resultatet blev till slut 11,2 procent.

En analys från Sveriges kommuner och regioner (SKR) av det ekonomiska läget visar en fortsatt stark konjunkturutveckling under 2022. Den konjunkturförstärkning som SKR:s scenario för 2021 förutspådde förstärktes ytterligare och både BNP och skatteunderlagsprognoser justerades upp. Trots att smittspridningen var hög i slutet på året så var det bra fart i den svenska ekonomin, både gällande exporten och hushållens konsumtion. Det innebär att SKR ser en återhämtning på arbetsmarknaden. En utmaning nu blir att se till att utbudet matchar efterfrågan. För Haninge kommun blir det en utmaning att attrahera och hitta rätt arbetskraft. Skatteunderlaget växte under 2021 med 5,3 procent och för 2022 är prognosen 4,7 procent. Det är historiskt höga nivåer jämfört med de mer normala cirka 3,5 till 4,0 procent. För den långsiktiga planeringen behöver Haninge kommun prognostisera med den normala nivån.

Bostäder och befolkning

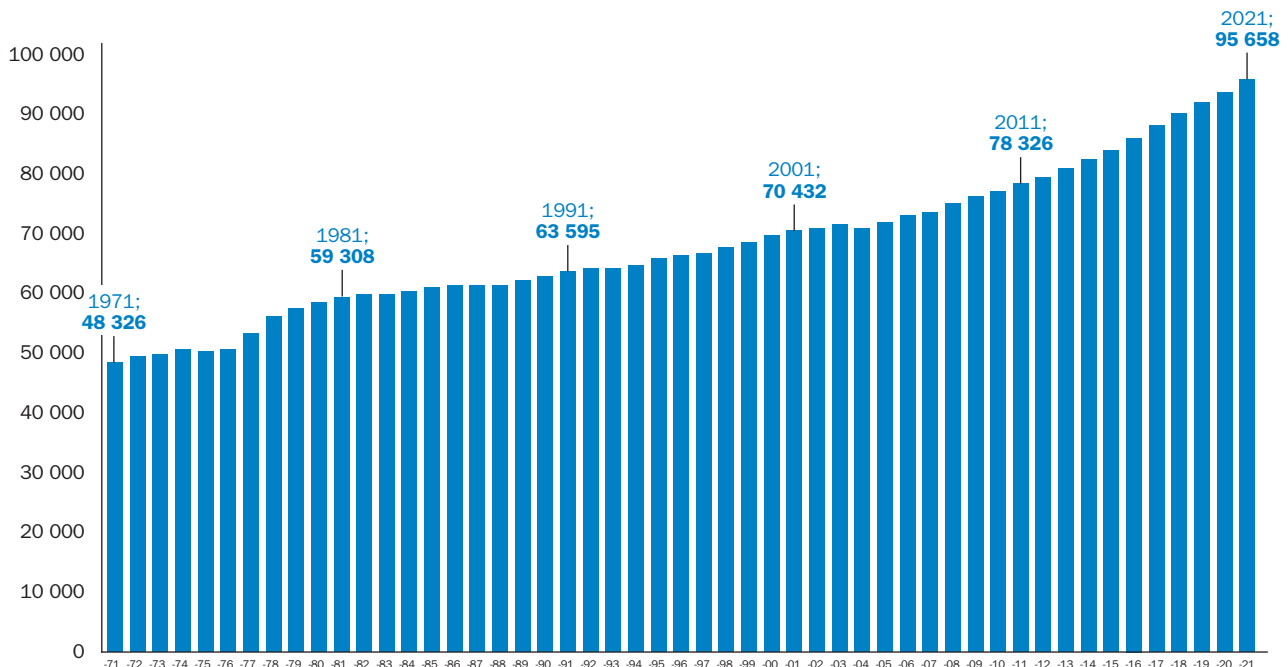
Under 2021 passerade Haninge kommun 95 000 invånare och vid utgången av året hade kommunen 95 658 invånare. Det var en ökning med 1 968 invånare under året, vilket medförde att Haninge passerade Karlstad och Botkyrka kommun i antalet invånare. Därmed blev Haninge den 22 största kommunen bland landets 290 kommuner utifrån antalet invånare. Haninge var den kommun med den femte högsta befolkningsökningen i antal under 2021. Kommuner som hade en högre befolkningsökning var Göteborg, Malmö, Uppsala och Stockholms kommun.

Haninge kommun bildades 1971 genom en sammanslagning av Västerhaninge och Österhaninge kommun.

Vid utgången av 1971 hade Haninge kommun 48 326 och 50 år senare hade kommunen 95 658 invånare. Under de senaste tio åren ökade kommunen med 17 300 invånare, vilket motsvarar en befolkningsökning på 22 procent. Det är en högre ökning än under 80–90-talen och början av 2000-talet, men under 70-talet var den procentuella befolkningsutvecklingen högre.

Den främsta förklaringen till befolkningsökningen är ett högt flyttnetto, det vill säga fler personer flyttade till kommunen än från. Det var ett positivt flyttnetto från kommuner i Stockholms län och utrikes, men negativt från övriga Sverige. Kommunen hade även ett positivt födelseöverskott, vilket innebär att fler personer föds än dör.

Befolkning och utveckling 1971–2021

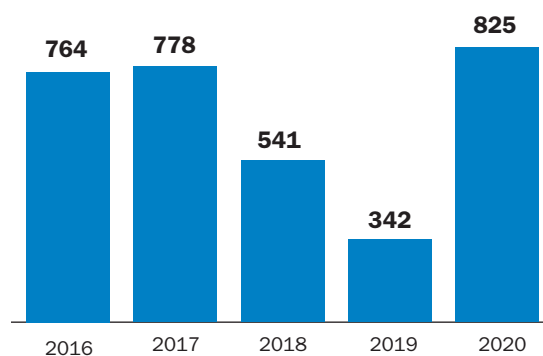
Källa: SCB (Statistiska centralbyrån).

Bostäder och flyttar

Vid utgången av 2020 hade Haninge kommun knappt 38 500 bostäder. Av dessa var 40 procent småhus, 25 procent hyresrätter i flerbostadshus och 31 procent bostadsrätter i flerbostadshus. 4 procent av bostäderna är specialbostäder, vilket exempelvis är äldreboenden och studentbostäder. I Gudö är i princip alla bostäder småhus och i Handen inte ens en tiondel. Störst andel hyresrätter, 67 procent, har Jordbro och störst andel bostadsrätter, 50 procent, har Handen. Flest specialbostäder, 744, finns i Handen. Majoriteten av dem är studentbostäder.

Under de senaste fem åren har Haninge kommun haft ett tillskott av 3 250 bostäder. Det har byggts fler bostäder i flerbostadshus än småhus under de senaste fem åren.

Tillskott av bostäder 2016–2020

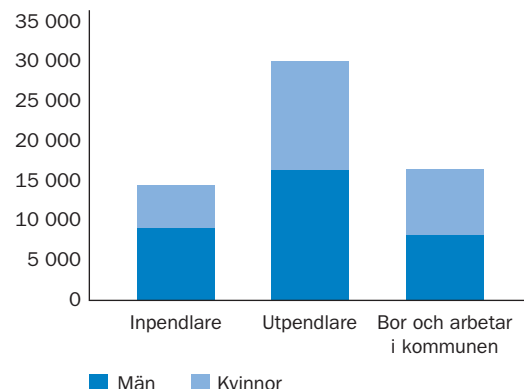
Källa: SCB (Statistiska centralbyrån).

Arbetspendling

Haninge kommun hade 30 800 arbetstillfällen 2020. Av dessa var drygt hälften tillsatta av invånare som bor i Haninge. Utöver det hade kommunen 30 000 invånare som arbetade utanför kommunen, vilket innebär att det fanns drygt 46 400 förvärvsarbetande invånare i kommunen.

Vanligast att pendla till var Stockholms kommun, följt av Huddinge, Solna, Tyresö och Nacka. Haninge hade 14 400 personer som pendlade in från andra kommuner. Flest kom från Stockholms kommun följt av Huddinge, Nynäshamn, Tyresö och Botkyrka.

Arbetspendling

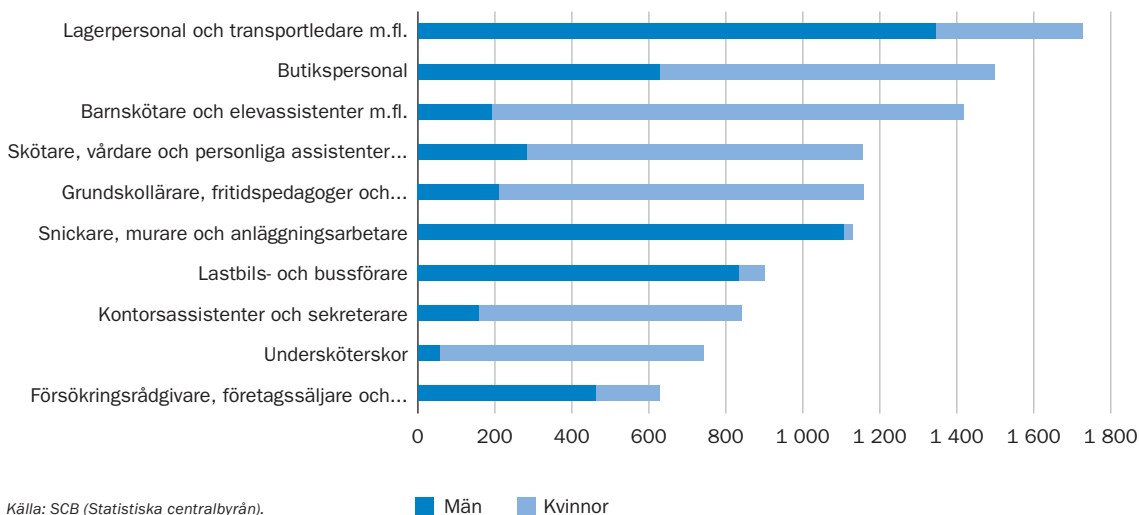
Källa: SCB (Statistiska centralbyrån).

Vanligaste yrken i Haninge

I Haninge kommun är en större del av arbetstillfällena inom handel, byggverksamhet, offentliga tjänster som vård och omsorg samt utbildning. Det är betydligt färre som arbetar inom exempelvis jordbruk och finans- och försäkringsverksamhet.

Det vanligaste yrket i Haninge är lagerarbetare och transportledare, där drygt 1 700 personer arbetar. Det är också det vanligaste yrket bland män som arbetar i Haninge. Bland kvinnor är det vanligaste yrket barnskötare och elevassistenter. Butikspersonal är det näst vanligaste yrket i Haninge, där fördelningen mellan könen är jämnare än i ovan nämnda yrken.

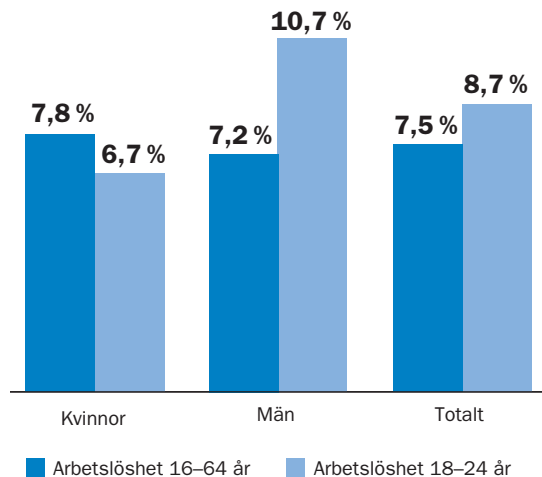
De tio vanligaste yrkena i Haninge (2019)

Källa: SCB (Statistiska centralbyrån).

Arbetslöshet

Vid utgången av 2021 var 7,5 procent av Haninge kommuns arbetskraft i åldern 16–64 år inskrivna hos Arbetsförmedlingen. Arbetslösheten i Haninge minskade med 1,4 procentenheter under 2021. Haninge kommun hade en högre arbetslöshet än Stockholms län och riket. Ungdomsarbetslösheten (18–24 år) minskade också under året och var 8,7 procent vid utgången av 2021. Den var högre än i Stockholms län och på samma nivå som i riket. Ungdomsarbetslösheten var högre bland män än kvinnor medan den totala arbetslösheten var högre bland kvinnor än män.

Källa: Arbetsförmedlingen.

Finansiella risker och riskhantering

Finanspolicyn som kommunfullmäktige beslutat om innehåller riktlinjer och regler i form av riskmandat och limiter för finansverksamheten i kommunen. De kommunala bolagen inom kommunkoncernen ska fastställa en finanspolicy enligt de ägardirektiv som fastställdes på respektive företags bolagsstämma.

Kommunen och den kommunala koncernen är exponerad för framför allt ränterisk, refinansieringsrisk, kredit- och likviditetsrisk samt marknadsvärdesrisk i finansiella placeringar.

Ränterisk

Kommunen hade inga räntebärande skulder. Den enskilt största posten för räntebärande skulder inom kommunkoncernen avser Tornberget Fastighetsförvaltning där upplåningen ökade med 550 mnkr till 3 780 mnkr. Upplåningen inom den kommunala koncernen löper med både fast och rörlig ränta.

Refinansieringsrisk

Finanspolicyn reglerar hur kapitalbindningen i låneportföljen ska spridas över tid för att minska refinansieringsrisken.

Valutarisk

Enligt finanspolicyn är endast upplåning i svensk valuta tillåten.

Kredit- och likviditetsrisk

Finanspolicyn anger vilka motparter och instrument som är tillåtna för placering av kommunens överskottslikviditet. Kommunen kan placera överskottslikviditet i räntebärande papper, bankinlåning och räntefonder.

Följande motparter är tillåtna: svenska staten, Kommuninvest, svenska kommuner och regioner, kommun eller landsting, hel- eller delägda företag där ägarandelen ska vara minst 50 procent samt banker med bästa möjliga korta kreditvärdighet och lägst A (Standard & Poor's) eller A3 (Moody's) avseende lång kreditvärdighet.

Räntefonderna som anskaffades år 2019 omklassificerades vid bokslutet 2021 från omsättningstillgång till finansiell anläggningstillgång, eftersom fonderna kommer att innehas över en längre tid och ska generera avkastning. Fondernas verkliga och därmed bokförda värde uppgick till 400,5 mnkr. Fonderna kan likvideras inom tre bankdagar och räknas därmed som tillgängliga likvida medel. Fondernas verkliga värde ökade med 0,5 mnkr under året.

Marknadsvärdesrisk

Enligt finanspolicyn får kommunen göra finansiella placeringar i räntebärande värdepapper, bankinlåning och räntefonder. Kommunens finansiella placeringar utgörs helt av räntefonder med genomsnittlig rating i fonden som lägst A (Standard & Poor's). Kommunen placerade 400 mnkr i två räntefonder 2019 som vid årsskiftet hade ett verkligt värde om 400,5 mnkr.

Likvida medel och kassalikviditet

Kommunens likvida medel i kassa och bank uppgick till 1 254,7 mnkr, en ökning med 549,7 mnkr under året. Att likviditeten ökade förklaras bland annat av exploateringsersättningar och en ökning av generella statsbidrag och driftbidrag. Räknas fondernas verkliga värde in vid bokslutstidpunkten uppgick likviditeten totalt till 1 655,2 mnkr.

Kassalikviditet

Kassalikviditeten mäter kommunens betalningsförmåga på kort sikt och beräknas som kommunens omsättnings-tillgångar delat med kortfristiga skulder. Kassalikviditeten uppgick till 123,9 procent 2021 vilket motsvarar en ökning på 3,1 procentenheter jämfört med föregående år. Kommunens finanspolicy anger att kassalikviditeten ska uppgå till minst 60 procent, vilket uppfylldes. Inom den kommunala sektorn anser man att en kassalikviditet över 75,0 procent tryggar den kortsiktiga betalningsberedskapen.

Fonderna ingår inte i beräkning av nyckeltalet kassalikviditet för år 2021, eftersom de omklassificerades från omsättningstillgång till finansiell anläggningstillgång. Fonderna kan dock omsättas till likvida medel inom tre bankdagar och förstärker därmed möjligheten till likvida bankmedel.

Den genomsnittliga kassalikviditeten i Stockholms län 2020 var 113,5 procent, enligt Kommun- och landstingsdatabasen (KOLADA).

	2017	2018	2019	2020	Rev 2020	2021
Kassalikviditet (%)	132,5	125,8	116,0	120,8	120,7	123,9

Kassalikviditetens utveckling 2017-2021 i procent.

	2017	2018	2019	2020	Rev 2020	2021
Långfristiga skulder (mnkr)	7,6	11,7	12,3	16,1	16,1	24,4
Skuldsättningsgrad (%)	116,0	128,9	123,3	123,8	103,0	93,8
Låneskuld per invånare* (tkr)	28,2	31,1	32,7	34,6	34,6	39,8

* Inklusive lån i Tornberget Fastighetsförvaltning AB som kommunen borgar för. Beräknat på befolkningen i december.

Långfristiga skulder och skuldsättningsgrad

Kommunens långfristiga låneskuld överfördes till kommunens bolag Tornberget Fastighetsförvaltning AB under 2016 i syfte att trygga Tornbergets möjligheter till skattemässiga avdrag för räntekostnader. Kommunen borgar för dessa lån. Vid årsskiftet uppgick lånen i Tornberget till 3 780,0 mnkr, vilket är en ökning med 550,0 mnkr.

Kommunens långfristiga skuld i balansräkningen på 24,4 mnkr består främst av skuld för finansiell leasing om 13,5 mnkr och skuld för offentliga bidrag om 10,6 mnkr.

Skuldsättningsgraden mäter kommunens skulder och avsättningar (exklusive exploateringsområden) i förhållande till eget kapital. Nyckeltalet omräknades för justeringar som avser rättelse av fel, eftersom ingående poster justerades. Skuldsättningsgraden blev 93,8 procent, en minskning med 9,2 procentenheter jämfört med reviderat värde för föregående år (103,0 procent).

Borgensåtaganden

Haninge kommuns utnyttjade borgensåtaganden till föreningar och kommunala bolag var totalt 4 232,7 mnkr. Borgensåtaganden till föreningar var 414,8 mnkr och till de kommunala bolagen 3 817,9 mnkr, varav 3 780,0 mnkr till Tornberget Fastighetsförvaltning AB.

Kommunens borgensåtaganden ökade med 523,5 mnkr jämfört med föregående år. Ökningen beror främst på Tornbergets ökade upplåningsbehov (550,0 mnkr) i samband med investeringar i kommunens verksamhetslokaler. Kommunen förutspår en fortsatt positiv utveckling för föreningar som kommunen borgar för och bedömer riskerna som relativt små. Se not 28, Ansvarsförbindelser och ställda panter.

Avsättningar

Posten avsättningar till pensioner i balansräkningen består till största delen av intjänad pensionsrätt, särskild ålderspension och efterlevandepensioner. Kommunen bokade upp en övrig avsättning med 1,6 mnkr i samband med årsbokslutet som gäller medfinansiering för Haningeterassen, eftersom ett utflöde av resurser sannolikt kommer att krävas för att reglera förpliktelsen. Efter bokslutet har en överenskommelse skett och kommunen ska betala beloppet.

Pensionsförpliktelser

Kommunens pensionsförpliktelser är den framtida skuld som kommunen har till arbetstagare och pensionstagare. Sedan 1998 redovisas kommunens pensionsförpliktelser enligt blandmodellen. Detta innebär att pension som intjänats före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse och pension intjänad efter 1998 redovisas som avsättning eller kortfristig skuld. Ansvarsförbindelsen är viktig att beakta ur risksynpunkt eftersom årligt kommande pensionsutbetalningar ska finansieras.

Kommunen har inte tryggt pensionsförpliktelserna genom pensionsförsäkring eller pensionsstiftelse och

det finns inga placeringar avseende pensionsmedel. Kommunfullmäktige har inte antagit riktlinjer för förvaltning av pensionsmedel. Pensionsförpliktelserna återlånades i sin helhet i verksamheten. Ytterligare upplysningar om pensionsförpliktelserna finns i not 24 och 28.

I tabellen nedan visas kommunens totala pensionsförpliktelser inklusive särskild löneskatt för kommunens arbetstagare och pensionstagare. De totala pensionsförpliktelserna var 1 947,1 mnkr, en ökning med 68,6 mnkr jämfört med föregående år. Förtroendevaldas pensioner är inte medräknade. Kommunkoncernens totala pensionsförpliktelse uppgick till 1 992,5 mnkr.

Pensionsförpliktelse (mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Total pensionsförpliktelse i balansräkningen				
- Avsättning inkl. särskild löneskatt	696,7	604,6	742,2	648,2
- Ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	1 250,4	1 273,8	1 250,3	1 273,8
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	-	-	-	-
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	-	-	-	-
Summa pensionsförpliktelse	1 947,1	1 878,4	1 992,5	1 922,0
Finansiering				
Återlånade medel	696,7	604,6	742,2	648,2

	2022	2023	2024	2025	2026
Ansvarsförbindelse	1 205,5	1 161,5	1 113,7	1 069,4	1 025,9
Avsättning pensioner	735,3	817,8	879,5	975,2	1 062,9
Total pensionsförpliktelse	1 940,8	1 979,3	1 993,2	2 044,6	2 088,8

Pensionsutveckling total pensionsförpliktelse inklusive särskild löneskatt för kommunen, prognos 2022-2026, mnkr.

Foto: Johan Gustafsson

Pensionsutbetalningar och pensionskostnader

Pensionskostnaderna var 306,0 vilket motsvarar en minskning med 6,5 mnkr jämfört med föregående år. Kommunens pensionskostnader i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag var 5,5 procent, en minskning med 0,6 procentenheter jämfört med föregående år.

De största enskilda pensionskostnaderna för pensionsavsättningen är en ökning av förmånsbestämd ålderspension, 52,7 mnkr inklusive särskild löneskatt, och ändrat livslängdsantagande, 26,0 mnkr inklusive särskild löneskatt. Kostnad för den avgiftsbestämda ålderspensionen uppgick till 96,4 mnkr inklusive särskild löneskatt och kostnader för pensionsutbetalningar uppgick till 79,3 mnkr inklusive särskild löneskatt, där 67,6 mnkr avser ansvarsförbindelse för pensioner.

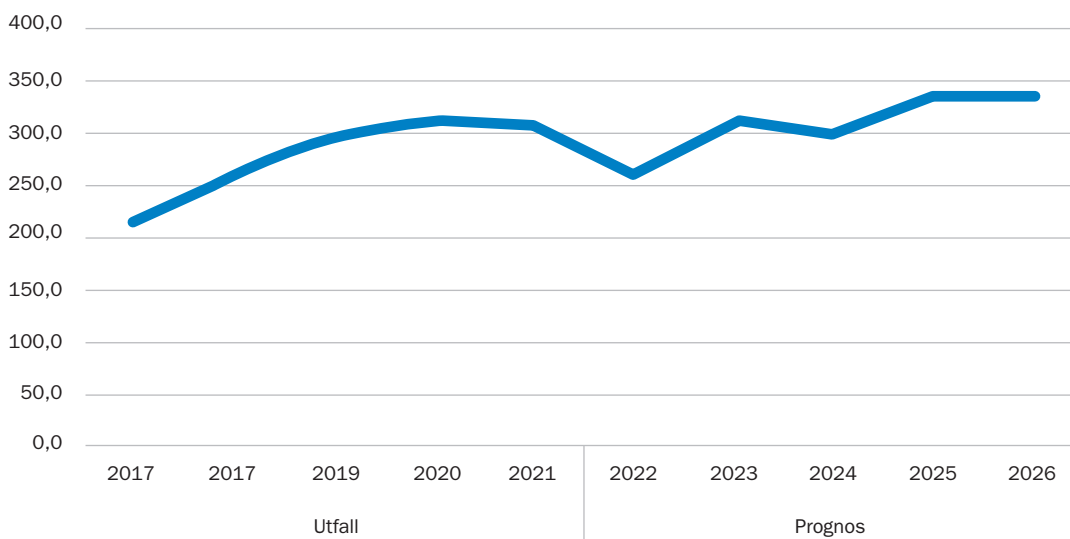
	2017	2018	2019	2020	2021
Pensionskostnad	216,0	263,7	295,3	312,5	306,0

Pensionskostnadernas utveckling inklusive särskild löneskatt i mnkr, utfall 2017-2021.

	2022	2023	2024	2025	2026
Pensionskostnad	262,8	313,5	298,0	338,6	339,2

Pensionskostnadernas utveckling inklusive särskild löneskatt i mnkr, prognos 2022-2026.

Pensionskostnad

Pensionskostnadernas utveckling inklusive löneskatt, belopp i mnkr, utfall 2017-2021, prognos 2022-2026.

Händelser av väsentlig betydelse

Skatteprognoserna mer positiva än väntat

Haninge kommun baserade budgeten 2021 på en skatteprognos från Sveriges kommuner och regioner (SKR) daterad 1 oktober 2020. Skatteprognosen var vid tillfället för budgetbeslut en intäkt på 5 303,0 mnkr, vilket lade grunden till budgeten och de ramar som fördelades till nämnder och styrelser. Budgeterat resultat för 2021 i ursprunglig Mål och budget var 128,9 mnkr vilket motsvarar 2,4 procent av skatter och generella statsbidrag.

Jämfört med den prognos som låg till grund för budgeterade intäkter i Mål och budget 2021–2022 har skatteprognoserna stadigt förbättrats. Under 2021 förbättrades de med 192,2 mnkr sedan prognosen i oktober 2020. Den främsta orsaken till de förbättrade prognoserna var en högre befolkningsutveckling i Haninge än i tidigare prognoser och budget. Korrigerad slutavräkning för 2020 och prognosticerad slutavräkning för 2021 var betydligt bättre i de senare prognoserna än i den prognos som låg till grund för budget 2021. Utöver detta görs i de senaste prognoserna en positivare bedömning än i tidigare prognoser av covid-19-pandemins effekter på konjunkturen och samhällsekonomin. Återhämtningen pågick under året och beräknas gå snabbare framåt än vad tidigare prognoser antagit. Prognososäkerheten bedöms dock fortfarande som större än normalt.

På grund av de förbättrade skatteprognoserna för 2021 beslutade fullmäktige i maj om en reviderad budget för 2021. Budget för intäktsidan höjdes med 134,5 mkr av vilka 34,5 mnkr tillfördes budgeterat resultat för att uppnå ett resultat motsvarande tre procent av skatter och generella statsbidrag. Resterande 100,0 mnkr fördelades till nämnder och kommunstyrelse som förstärkning inom viktiga områden, exempelvis arbetsmiljö och pandemins utmaningar.

Kartläggning och anpassning till lagen om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationer

I samband med att lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) trädde i kraft 2019 uppdaterades rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Under 2020 började kommunen kartlägga och anpassa redovisningen till lag och rekommendationer och arbetet fortsatte under 2021. Kommunen har kommit långt med genomgången av exploateringsredovisning och har även gått igenom merparten av samtliga projekt för evakueringskostnader.

Effekterna av de genomgångar och rättelser som gjordes under 2021 redovisades som rättelse av fel enligt RKR R12. Totalt ökade kommunens eget kapital med 459,4 mnkr, varav 12,9 mnkr rättades mot föregående års resultat. Föregående års resultat minskade med samma belopp och 472,3 mnkr rättades direkt mot eget kapital, som ökade med detta belopp. Dessutom justerades kommunkoncernens balans- och resultaträkning, och även eget kapital för kommunkoncernen påverkades. I not 1–4 framgår vad som justerades och rättades samt till vilka belopp. Jämförelsetalen räknades om i årsredovisningen enligt LKBR 5:6 och RKR R12.

I resultatet ingår exploateringsintäkter för försäljning av exploateringsmark med 325,0 mnkr, gatukostnadsersättningar med 13,8 mnkr samt miljökostnader för företagsområdet Albyberg 1 på 13,0 mnkr.

Covid-19-pandemin

En stor händelse av väsentlig betydelse för Haninge kommunkoncern och samhället i stort var under både 2020 och 2021 den pågående covid-19-pandemin, som påverkade samtliga verksamheter på ett eller annat sätt. Ingen vet i dagsläget hur länge pandemin kommer att pågå eller hur länge konsekvenserna kommer att vara märkbara, trots att restriktionerna i samhället minskade under början av 2022. Verksamheterna i både kommunen och koncernen anpassades under 2020 och 2021 enligt myndigheternas direktiv och rekommendationer. Pandemin påverkade såväl kommunen som samhället avsevärt, och kommer troligen fortsätta att påverka i någon grad framöver.

Genomförandet av vissa stora investeringsprojekt i kommunens samhällsbygge blev fördröjda under året. Detta kan leda till att även intäkter blir fördröjda, eftersom projektavslut och fakturering sker när kommunen har genomfört fysiska avslutande möten med berörda parter.

Ett område som påverkades kraftigt av smittspridningens följd effekter var det lokala näringslivet och i förlängningen kommunens arbetsmarknad. Haninge kommun genomförde därför ett antal näringslivsfrämjande åtgärder i syfte att stärka företagets likviditet och förenkla för företagen på olika sätt.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Styrmodellen

Haninge kommuns styrmodell ska bidra till kommunfullmäktiges mål om god ekonomisk hushållning genom att göra strukturen för styrning begriplig och distinkt. En bestämd arbetsprocess innebär att resurser kan användas effektivt. En känd struktur och process med användbara verktyg för styrning och uppföljning förenklar också förvaltningarnas administration och ger nämnderna bättre överblick över resultat och kvalitet.

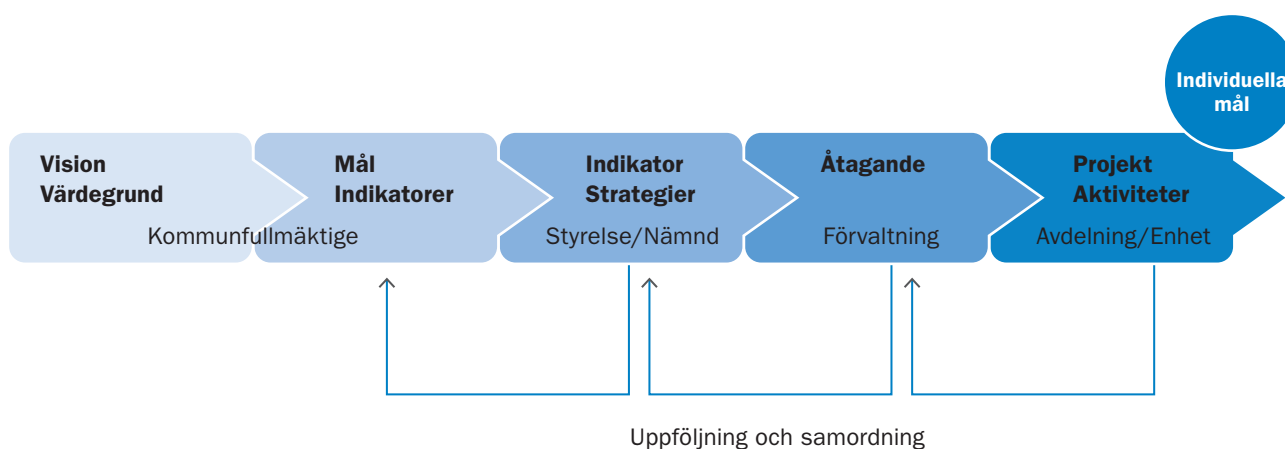
Kommunens vision och gemensamma värdegrund fastställs av kommunfullmäktige.

Haninge kommun har två målområden för ett gott liv i Haninge: Miljö och samhälle respektive Medborgare. Dessa två målområden innehåller två respektive tre strategiska förändringsmål. För varje förändringsmål anges

vilka nämnder eller bolag som ansvarar för eller medverkar till målet. Till varje mål finns också indikatorer med årliga målvärden som ska uppnås.

Nämnderna beslutar vilka strategier som ska användas för att påverka indikatorerna och uppfylla fullmäktiges mål. Strategierna fungerar som prioriteringar som långsiktigt stakar ut färdriktningarna för att nå fullmäktiges mål. Nämnderna kan också använda egna indikatorer för uppföljning och styrning. Förvaltningarna och bolagen verkställer den politiska viljan i verksamhetsplaner.

En fungerande uppföljning är viktig när ansvar och befogenheter är decentraliserade. Nämnderna följer upp fullmäktiges mål, indikatorer och uppdrag tre gånger per år och återrapporterar till fullmäktige två gånger per år. Det ekonomiska resultatet följs upp tio gånger per år.

Intern kontroll

Intern kontroll är en del i styrningen och syftet är att skapa och behålla en robust organisation med aktiva och säkra processer och rutiner. Den interna kontrollen ska vara integrerad i den löpande styrningen och verksamheten.

En god intern kontroll kännetecknas av att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv, att informationen om verksamheten och den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig, att regler och riktlinjer följs samt att möjliga risker ringas in, bedöms och förebyggs.

Under året som gick arbetade kommunen gemensamt för att skapa en god miljö för intern kontroll, och fokus i arbetet var att etablera tydligare gemensamma arbetssätt för att säkra att kommunkoncernen har kontroll på ett övergripande plan. Kommunen tog fram en struktur för det gemensamma arbetet och följde denna. Dessutom etablerades en koncerngrupp.

Tillsammans gjorde kommunens verksamheter planering, genomförande och uppföljning av internkontrollplaner med risk- och väsentlighetsanalyser, gemensamma kontroller, identifierade riskreducerande åtgärder och insatser för att åtgärda upptäckta brister. Arbetet ledde till en gemensam syn och hållning vilket skapar förutsättningar att öka effekten av de insatserna som genomförs.

Nämndernas interna kontroll sammanfattas också i deras verksamhetsberättelser. Helheten för intern kontroll redovisades till respektive nämnd och kommunstyrelse som ett eget ärende. Redovisningen följer därmed reglementet för intern kontroll. Utöver detta förbättras och effektiviseras processer och rutiner löpande i alla verksamheter.

Fem kontrollmoment i nämndernas internkontrollplaner för 2021 antogs av alla nämnder och kontrollerades centralt. Utfallen från kontrollerna återkopplades till respektive nämnd och kommunicerades även på koncernnivå. Resultaten analyserades gemensamt av verksamheterna, och dessa analyser låg till grund för olika insatser som påbörjades under andra halvåret 2021. Effekterna av dessa åtgärder följs upp och utvärderas under första halvåret 2022.

- De tre ekonomiadministrativa kontrollmomenten representation, kurser och konferenser, korthantering och manuella utbetalningar visade samma resultat som tidigare kontroller. De brister som framkom tidigare kvarstod trots förtydligande av regelverk och rutiner samt individuella återkopplingar. Andra åtgärder föreslogs i samband med den analys som samtliga verksamheter bidrog till, och dessa sattes in under andra halvan av året. Effekterna av dessa åtgärder följs upp och utvärderas under första halvåret 2022.
- Två kontroller genomfördes under kategorin efterlevnad av lagar och regler. Kontrollen av hur kommunen följer EU:s webbtillgänglighetsdirektiv visade på mycket god efterlevnad och snabb hantering, medan kontrollen av uppföljning och verkställande av fattade beslut visade att besluten behöver kommuniceras tydligare.

Foto: Johan Gustafsson

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska kommuner ha riktlinjer för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv (RUR). Kommunfullmäktige beslutade om riktlinjerna i maj 2021 och dessa gällde även för årsredovisningen 2020.

God ekonomisk hushållning i Haninge kommun innebär att kommunen formulerar, beslutar och uppnår finansiella strategiska mål samt driver verksamheten långsiktigt, ändamålsenligt och effektivt. God ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomin både i kortare och i längre tidsperspektiv för att säkerställa att varje generation bär sina egna kostnader. Resultatet ska vara på en nivå som gör att förmögenheten inte urholkas av inflation eller för låg självfinansieringsgrad av investeringar.

Verksamheten ska vara långsiktigt hållbar vilket innebär att dagens behov ska tillgodoses utan att begränsa kommande generationers möjligheter till utveckling, både ur ett ekonomiskt och ur ett verksamhetsmässigt perspektiv. Det är därför viktigt att det finns marginaler i ekonomin, att resurserna används på effektivaste sätt och att investeringar sker ansvarsfullt.

I riktlinjerna finns inriktningsmål och finansiella indikatorer för god ekonomisk hushållning. De finansiella indikatorerna ska bidra till och säkerställa att inriktningsmålen nås.

Finansiella indikatorer för god ekonomisk hushållning

Det finns fem finansiella indikatorer som följs upp i årsredovisningen.

Vid anpassning och justering av redovisning till lag om kommunal bokföring och redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning omräknades balans- och resultaträkning för 2020. Justeringarna avsåg främst exploateringsredovisning och evakueringskostnader.

Kommunens eget kapital ökade med 459,4 mnkr, varav -12,9 mnkr rättades mot föregående års resultat som och 472,3 mnkr rättades direkt mot eget kapital. Resultatet för 2020 omräknades till 222,1. Omräkningen påverkade även kommunkoncernens balans- och resultaträkning. I not 1–4 i avsnittet Räkenskaper framgår vad som justerades och rättades samt till vilka belopp.

Uppföljning god ekonomisk hushållning – finansiella indikatorer

För utförlig uppföljning av de finansiella indikatorerna, se rubriker i avsnitt nedan.

Resultatöverskotten ska i snitt vara minst 2,0 procent av skatter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämnning (exklusive jämförelsestörande poster) över en rullande fyraårsperiod.	Indikatorn uppfylld
Nettokostnadsandelen i Haninge kommun ska över en rullande fyraårsperiod inte överstiga 98,0 procent.	Indikatorn uppfylld
Haninge kommuns soliditet, exklusive och inklusive pensionsåtagande , ska bibehållas eller förbättras över tid. Soliditeten i Haninge kommun får inte minska jämfört med föregående år i mer än fyra år i rad, men får minska under enskilda år under perioden. Soliditeten för Haninge kommuns kommunkoncern ska bibehållas över tid.	Indikatorn uppfylld
Självfinansieringsgraden bör uppgå till mellan 50–100 procent över en rullande fyraårsperiod, och inte vara lägre än 40 procent under ett enskilt år av perioden.	Indikatorn uppfylld
Budgetföljsamhet Nettokostnaderna får inte avvika mer än 0,5 %, i förhållande till nettobudget under en rullande fyraårsperiod. Nettokostnaderna får inte överstiga nettobudget med mer än 1 procent under något enskilt år under perioden.	Delvis uppfylld

Årets resultat

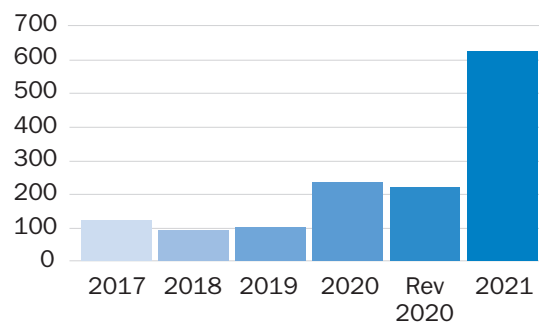
Finansiell indikator enligt riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Resultatöverskotten ska i snitt vara minst 2,0 procent av skatter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämnning (exklusive jämförelsestörande poster) över en rullande fyraårsperiod.

Indikatorn är uppfylld. Resultatnivån över en rullande fyraårsperiod uppgick till 4,9 procent.

Årets resultat 2021 blev 623,2 mnkr vilket var 490,2 mnkr högre än budgeterat resultat. Resultatet motsvarar 11,3 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag, vilket kan jämföras med 4,3 procent 2020 (omräknat). I resultatet ingår exploateringsintäkter för försäljning av exploateringsmark med 325,0 mnkr, gatukostnadsersättningar med 13,8 mnkr samt miljökostnader för företagsområdet Albyberg 1 på 13,0 mnkr.

Inga jämförelsestörande poster redovisades för år 2021.

Årets resultat

Årets resultat i miljoner kronor (mnkr) för år 2017–2021.

I tabellen nedan presenteras utvecklingen av kommunens resultat. Balanskravsresultatet beskrivs och redovisas i avsnittet Balanskravsresultat i förvaltningsberättelsen.

	2017	2018	2019	2020	Rev 2020	2021
Årets resultat (mnkr)	123,5	90,7	100,0	235,0	222,1	623,2
Årets balanskravsresultat (mnkr)	123,5	90,5	101,2	183,8	170,9	621,7
Årets resultat andel av skatteintäkter och statsbidrag (%)	2,8 %	2,0 %	2,1 %	4,6 %	4,3 %	11,3 %

Nyckeltalens utveckling redovisas för år 2017–2021.

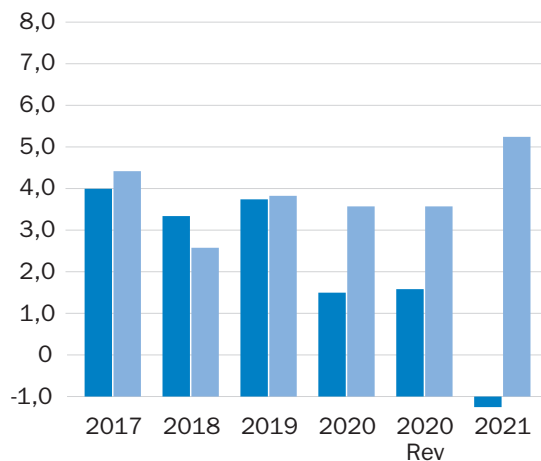
Nettokostnadsandel

Finansiell indikator enligt riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Nettokostnadsandelen i Haninge kommun ska över en rullande fyraårsperiod inte överstiga 98,0 procent.

Indikatorn är uppfylld. Nettokostnadsandelen uppgick till 88,8 procent vilket var lägre än 2020 då nyckeltalet uppgick till 95,7 procent, omräknat för justeringarna som gjordes. Nyckeltalet har inte överstigit inte 98,0 procent över en rullande fyraårsperiod.

Nettokostnadsandelen beskriver hur stor del av skatteintäkter, generella statsbidrag och finansnetto som går till att betala verksamhetens nettokostnader. De pengar som återstår ska finansiera eventuella amorteringar och framför allt investeringar. Om nettokostnadsandelen ligger under 100 procent har kommunen en positiv balans mellan löpande kostnader och intäkter vilket är en förutsättning för god ekonomisk hushållning.

● Verksamhetens nettokostnader årlig ökning (%)
● Skatteintäkter årlig ökning (%)

Årlig ökning av verksamhetens nettokostnader samt skatteintäkter och generella statsbidrag i procent för år 2017–2021.

Verksamhetens nettokostnader

Verksamhetens nettokostnader minskade med 15,7 mnkr jämfört med reviderat bokslut 2020, vilket blev en minskning med 0,3 procent. Skatteintäkter och generella statsbidrag ökade med 385,1 mnkr eller 7,5 procent. Ökningen föregående år var 5,5 procent.

	2017	2018	2019	2020	Rev 2020	2021
Verksamhetens nettokostnader årlig ökning	6,0	5,2	5,7	3,0	3,1	-0,3
Skatteintäkter och generella statsbidrag årlig ökning	6,5	4,3	5,8	5,5	5,5	7,5
Nettokostnadsandel	97,2	98,0	98,0	95,4	95,7	88,8

Nyckeltalens utveckling redovisas i procent för år 2017–2021.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Skatteintäkter och generella statsbidrag uppgick till 5 531,5 mnkr 2021, vilket var en ökning med 385,1 mnkr eller 7,5 procent jämfört med utfallet 2020.

Skatteintäkterna ökade med 310,1 mnkr jämfört med föregående år. Där ingår slutavräkning för föregående år med en positiv justeringspost på 15,1 mnkr. Även den preliminära slutavräkningen för innevarande år blev positiv med 106,7 mnkr.

Generella statsbidrag uppgick till 1 315,6 mnkr, en ökning med 74,9 mnkr jämfört med föregående år. Ökningen förklaras bland annat av ökat regleringsbidrag med 183,9 mnkr, ökad kostnadsutjämnning med 33,1 mnkr, ökat inkomstutjämningsbidrag samt minskning av generella statsbidrag med 150,6 mnkr.

Prognosen för skatteintäkter och generella statsbidrag som Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) publicerade i februari 2022 visar att posterna ökar med 4,2 procent för 2022 jämfört med utfallet 2021. Den underliggande prognosen från SKR per februari är 4,7 procent. 2022 hålls skatteunderlagets faktiska ökning tillbaka av en höjning av grundavdragen för personer som fyllt 65 år. Prognosen från SKR visar att den underliggande öknings-takten minskar 2023 (3,5 procent) och avtar ytterligare 2024–2025 (3,3 procent båda åren). Med Haninges ökade befolkning blir talen högre men det innebär också att kostnaderna ökar.

Nya skatteprognoser från SKR presenteras löpande under året. Det är viktigt att Haninge kommun kan anpassa kostnadsökningar till eventuellt förändrade skatteintäkter, vilket kommunen arbetar aktivt med.

Finansnetto

Finansnettot beräknas som finansiella intäkter minus finansiella kostnader. Finansnettot uppgick till 9,3 mnkr, vilket var en ökning med 0,2 mnkr jämfört med föregående år. I de finansiella intäkterna som uppgick till 19,4 mnkr var borgensavgifter den största enskilda posten med 16,3 mnkr. De finansiella kostnaderna uppgick till 10,1 mnkr, och där var den största enskilda posten räntekostnader på pensionsskulden med 8,3 mnkr.

	2017	2018	2019	2020	2021
Finansnetto	1,1	2,3	1,2	9,1	9,3

Utveckling av finansnetto i kommunen i mnkr för år 2017-2021.

Soliditet och eget kapital

Finansiell indikator enligt riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Haninge kommuns soliditet, exklusive och inklusive pensionsåtagande, ska bibehållas eller förbättras över tid. Soliditeten i Haninge kommun får inte minska jämfört med föregående år i mer än fyra år i rad, men får minska under enskilda år under perioden. Soliditeten för Haninge kommuns kommunkoncern ska bibehållas över tid.

Indikatorn är uppfylld. Kommunens soliditet uppgick till 51,6 procent, vilket var en ökning med 2,3 procentenheter jämfört med reviderat värde för 2020 (49,3 procent). Soliditeten inklusive pensionsåtagande blev 32,1 procent, en ökning med 6,2 procentenheter jämfört med reviderat värde för föregående år (26,0 procent). Soliditeten beräknas som eget kapital delat med totalt kapital. Justeringarna som gjordes för 2020 medförde att eget kapital ökade med totalt 459,4 mnkr och därför ökade även soliditeten. En hög soliditet innebär att den långsiktiga betalningsförmågan är god.

Kommunkoncernens soliditet uppgick till 33,4 procent och soliditeten inklusive pensionsåtagandet uppgick till 22,8 procent. Båda nyckeltalen förbättrades jämfört med justerad soliditet för år 2020 (31,7 respektive 19,4 procent).

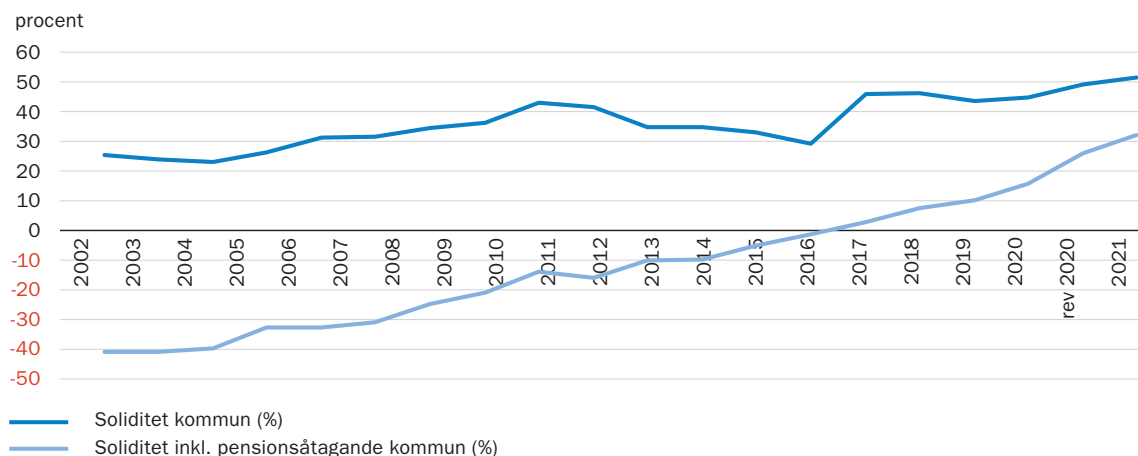
Haninge kommuns soliditet har förbättrats avsevärt över en tjuugoårsperiod även om den sjunkit något enskilda år eller under kortare perioder. Soliditeten inklusive pensionsförpliktelse i ansvarsförbindelser för pensioner har utvecklats stadigt i positiv riktning under samma tidsperiod, eftersom ansvarsförbindelsen för pensionsåtagandet minskar. Haninge kommuns soliditet jämfört med genomsnittet i Stockholms län och riket visas i tabellen nedan.

	2017	2018	2019	2020	Rev 2020	2021
Haninge kommun Soliditet	46,3	43,7	44,8	44,4	49,3	51,6
Haninge kommun Soliditet inklusive pensionsåtagande	7,5	10,1	15,8	19,1	26,0	32,1
Kommunkoncernen Soliditet	26,5	25,9	27,7	28,4	31,7	33,4
Kommunkoncernen Soliditet inklusive pensionsåtagande	8,6	10,1	13,4	15,6	19,4	22,8
Stockholms län, ovägt medel* Soliditet	46,7	43,6	43,4	45,5	45,5	
Alla kommuner, ovägt medel* Soliditet	48,5	47,3	46,4	46,1	46,1	

Soliditetens utveckling för kommunen och kommunkoncernen redovisas i procent för år 2017-2021.

* Källa: Kolada, Kommun- och landstingsdatabasen. 2021 ej beräknat.

Soliditet över 20 år

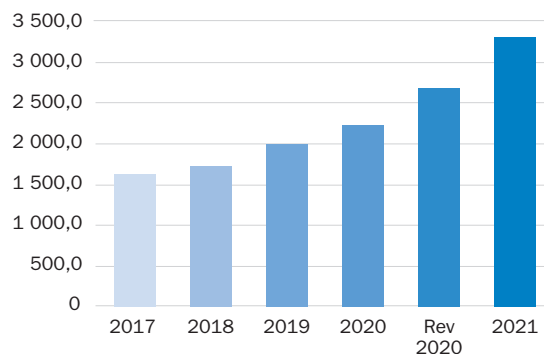

Utveckling av soliditet och soliditet inklusive ansvarsförbindelse i kommunen i procent för år 2017-2021.

Eget kapital

Kommunens eget kapital uppgick till 3 315,6 mnkr, vilket är en ökning med 1 082,6 mnkr

jämfört med föregående årsredovisning. Eget kapital för 2020 justerades under 2021 för rättelser, främst avseende exploateringsredovisning och evakueringskostnader. Rättelserna påverkade eget kapital som ökade med 459,4 mnkr, varav -12,9 mnkr justerades mot resultatet 2020 och 472,3 mnkr rättades direkt mot eget kapital för åren före 2020. Ny ingående balans för eget kapital blev därför 2 692,4 mnkr i stället för 2 233,0 mnkr. För mer information, se not 1–4 i avsnittet Räkenskaper.

Utveckling av eget kapital i kommunen i mnkr för år 2017–2021.

	2017	2018	2019	2020	Rev 2020	2021
Eget kapital	1 625,1	1 722,6	1 998,0	2 233,0	2 692,4	3 315,6

Utveckling av eget kapital i kommunen i mnkr för år 2017–2021.

Självfinansieringsgrad

Finansiell indikator enligt riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Självfinansieringsgraden bör uppgå till mellan 50–100 procent över en rullande fyraårsperiod, och inte vara lägre än 40 procent under ett enskilt år av perioden.

Indikatorn är uppfylld. Självfinansieringsgraden uppgick för perioden till 248,3 procent (omräknad för 2020 till 84,9 procent). Därmed uppfyllde kommunen målet för självfinansieringsgraden under året och även över en rullande fyraårsperiod.

Självfinansieringsgraden anger hur stor andel av de totala nettoinvesteringarna som finansierades med årets resultat och avskrivningar. Nettoinvesteringar definieras som bruttoinvesteringar med avdrag för de investeringsbelopp som finansierades med offentliga bidrag. En hög självfinansieringsgrad innebär att kommunen kan finansiera investeringar utan att låna eller minska egna medel. Därmed kan kommunen behålla det finansiella handlingsutrymmet inför framtiden.

Den del av investeringskostnaderna som kommunen inte själv kan finansiera måste betalas med ökad upplåning vilket innebär ökad belastning på kommunens ekonomi. Om självfinansieringsgraden är 100 procent innebär det att årets nettoinvesteringar är lika stora som årets resultat plus årets avskrivningar.

Tidigare år har redovisade kommunen endast nämndernas investeringar och VA-investeringar som nettoinvesteringar, men i de totala nettoinvesteringarna ska även investeringar inom mark och exploatering räknas med. Eftersom kommunen redovisar högre nettoinvesteringar har självfinansieringsgraden sjunkit för jämförelseåren jämfört med vad som tidigare redovisades. I avsnitt Investeringsredovisning kan du läsa mer om kommunens investeringar.

Kommunen har en högre investeringsnivå än fram till år 2015 vilket gjort att självfinansieringsgraden sjunkit. För år 2021 ökade dock nyckeltalet kraftigt eftersom kommunen redovisade lägre nettoinvesteringar och ett förbättrat resultat.

	2017	2018	2019	2020	Rev 2020	2021
Nettoinvesteringar (mnkr)	334,4	441,9	301,3	293,8	426,7	313,1
Självfinansieringsgrad (%)	60,4	41,6	71,9	124,5	84,9	248,3
Avskrivningar (mnkr)	78,5	93,0	116,6	130,7	140,1	154,2

Nyckeltalens utveckling i kommunen för år 2017–2021.

Budgetföljsamhet*Finansiell indikator enligt riktlinjer för god ekonomisk hushållning*

Kommunens budgetföljsamhet ska vara god. Nettokostnaderna får inte avvika mer än 0,5 procent i förhållande till nettobudget under en rullande fyraårsperiod. Budgetföljsamhet definieras som budgeterad nettokostnad minus utfall nettokostnad, dividerat med verksamhetens kostnader i årsredovisningens resultaträkning. Nettokostnaderna får inte överstiga nettobudget med mer än 1 procent under något enskilt år under perioden.

Indikatorn är delvis uppfylld. Budgetföljsamheten för kommunen 2021 blev 6,2 procent och indikatorn uppfylldes därmed inte, vare sig för det enskilda året eller i snitt de senaste fyra åren (2,0 procent).

Åren 2017–2019 var budgetföljsamheten i snitt 0,2 procent. Åren 2020 och 2021 avvek budgetföljsamheten med mer än 0,5 procent.

Nettokostnaderna översteg inte nettobudget med mer än 1,0 procent under något enskilt år under den senaste fyraårsperioden, vilket bidrar till uppfyllelse av den delen av indikatorn.

Kommunen avsatte betydande reserver för oförutsedda händelser i samband med covid-19-pandemin, vilket påverkade resultaten både 2020 och 2021. Haninge

kommun behövde inte nyttja reserverna i full utsträckning under dessa två år vilket bidrog till att ett positivt resultat redovisades. På grund av stor osäkerhet kring hur pandemin ska påverka verksamhet och ekonomi agerade verksamheterna försiktigt med de medel som tilldelades i budget. Mycket planerat och även viss ordinarie verksamhet försenades, minskades eller ställdes in under pandemin. Samtliga nämnder redovisade överskott 2021.

Större engångsintäkter inom mark och exploatering påverkade både 2020 och 2021 års resultat positivt, utöver vad som budgeterades. Eleversättningar i för- och grundskolan var betydligt lägre än budgeterat vilket bidrog till ett överskott inom elevpengsystemet med 57,7 mnkr. Detta beror inte på pandemin utan på en reviderad befolkningsprognos med färre antal barn och elever än när kommunen tog fram budget för 2021.

Följsamheten för nämnderna och kommunstyrelsen mätt i resultatens procentuella avvikelse mot årsbudget var sammanlagt 7,7 procent, exklusive fullmäktiges reserv och finansförvaltning. Budgetavvikelsen blev därmed större 2021 än föregående år, då motsvarande avvikelse från budget var 1,5 procent. Det sammanlagda resultatet för den skattefinansierade verksamheten exklusive kommunfullmäktiges reserv blev ett överskott med 395,1 mnkr, vilket motsvarar 7,7 procent i avvikelse från en total nettobudget för året på 5 160,5 mnkr. Inklusive fullmäktiges reserv (48,0 mnkr) var budgetavvikelsen ett överskott på 443,1 mnkr, motsvarande 8,5 procent i förhållande till budget (5 208,5 mnkr).

Budgetavvikelse, nämnder och kommunstyrelse

Nämnd/styrelse	Resultat jämfört med budget (mnkr)			Avvikelsens andel av budget (%)	
	2019	2020	2021	2021	
Kommunstyrelsen	-2,9	8,4	256,9	88,9 %	
Grund- och förskolenämnden*	-4,4	39,7	62,9	3,0 %	
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-10,7	-7,6	6,2	1,3 %	
Kultur- och demokratinämnden	3,1	5,6	4,9	6,0 %	
Idrott- och fritidsnämnden	3,5	3,0	5,5	3,8 %	
Socialnämnden	5,2	-26,8	3,7	0,4 %	
Stadsbyggnadsnämnden	3,6	5,0	8,2	4,8 %	
Äldrenämnden	-1,1	44,8	43,3	5,2 %	
Valnämnd, revision, Nan*	-0,4	0,2	3,5	28,6 %	
Totalt	-4,2	72,3	395,1	7,7 %	

Tabellen visar exklusive fullmäktiges reserv och finansförvaltning.

* Överskott inklusive överskott i elevpengsystemet som fullmäktige disponerar med 57,7 mnkr. Nämndens underliggande resultat var ett överskott med 5,1 mnkr.

** Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden.

Prognossäkerhet

Prognossäkerheten är ett mått som visar hur ekonomistyrningen i kommunen bidrar till en god ekonomisk hushållning. En god prognossäkerhet innebär att kommunen lättare kan korrigera eventuella avvikelser på kort sikt.

Nämndernas prognoser under året utgår alltid från den budget som kommunfullmäktige senast beslutat. Fullmäktige kan besluta om en justerad budget när som helst under innevarande år. I samband med beslut om justerad budget förändras ofta prognosen för berörda nämnder. Detta kan vara en orsak till att prognoserna förändras mellan avstämningspunkterna och att det kan vara stor skillnad mellan bokslut och prognoser i samband med delårsbokslutet.

Det är viktigt med god prognossäkerhet för att öka förutsättningarna för beslut baserade på den ekonomiska verkligheten. Såväl 2021 som 2020 påverkades dock av mycket osäkra prognoser för hur covid-19-pandemin skulle påverka ekonomin. Det fanns stor osäkerhet både i skatteunderlagsprognoser för riket och i kommunens verksamheter. Eftersom det var svårt att förutse hur pandemin skulle påverka verksamheternas ekonomi präglades nämndernas prognoser av en stor försiktighet under större delen av året. Kommunens intäktsida och resultat var god samtidigt som kostnaderna i flera verksamheter minskade eller pausades helt på grund av pandemin.

Avvikelser mellan prognoser och resultat kan också bero på faktorer som är omöjliga eller mycket svåra att förut säga tidigare än under senhösten och årets sista månader. Exempelvis volymer vid nytt läsår inom skolverksamheterna, eller kostnader för vinterväghållning beroende på snömängd och halka.

Pandemin ledde till stor försiktighet och generell återhållsamhet i verksamheterna, och även inställd eller minskad verksamhet. Detta gör att prognossäkerheten var lägre 2020 och 2021 jämfört med tidigare år och kommunens och nämndernas sammanlagda resultat blev betydligt högre än prognosticerat under året.

Kommunen följer upp ekonomin och prognosticerar resultatet för året varje månad utom januari och juni. Som komplement till prognoserna görs en risk- och känslighetsanalys för nämnderna och styrelsen. Skillnaden mellan prognoser och resultat avspeglas i hög grad i risk- och känslighetsanalysen. Nedan framgår nämndernas prognostiserade budgetavvikelser vid delårsuppföljningar och bokslut samt bokslutets avvikelse mot den senast beslutade budgeten för året, exklusive fullmäktiges reserv.

Prognossäkerhet

Nämnd/styrelse	Prognos per 2021-04-30	Prognos per 2021-08-31	Resultat 2021-12-31
Kommunstyrelsen	25,0	141,0	256,9
Grund- och förskolenämnden**	0,0	0,0	62,9
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	0,0	-3,2	6,2
Kultur- och demokratinämnden	0,5	0,5	4,9
Idrott- och fritidsnämnden	0,5	0,0	5,5
Socialnämnden	-19,0	0,0	3,7
Stadsbyggnadsnämnden	0,0	1,5	8,2
Äldrenämnden	0,0	38,0	43,3
Valnämnd, revision, Nan*	0,0	0,0	3,5
Totalt*	7,0	177,8	395,1

Exklusive kommunfullmäktiges reserv och finansförvaltning, mnkr.

* Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnd.

** Inklusive överskott i elevpengsystemet 57,7 mnkr. Underliggande resultat i verksamheterna 5,1 mnkr.

Skillnaden mellan prognosen vid delårsbokslutet i augusti och årets resultat för nämnder och styrelser exklusive fullmäktiges reserv och finansförvaltning var 217,3 mnkr. Den största resultatavvikelsen mellan delårsbokslut och årsbokslut fanns inom kommunstyrelsen (+115,9 mnkr) samt grund- och förskolenämnden (+62,9 mnkr).

Inom kommunstyrelsen bokfördes under året exploateringsvinster som påverkade resultatet positivt

med totalt 296,5 mnkr. Därför blev det stor skillnad mellan prognoserna och årets slutliga resultat som var svåra att förutse i prognoser och budget.

Inom grund- och förskolenämnden finns elevpengsystemet. Elevpeng och budgeterade volymer beslutas dock av fullmäktige, och över- eller underskott inom elevpengsystemet tillhör fullmäktige. Under årets prognoser var därför nämndens prognos ett nollresultat,

exklusive över- eller underskott i elevpengsystemet. Först i novemberprognosen när höstens volymer slutligt stämts av per september och en reviderad befolkningsprognos kommit i oktober lyftes överskottet i elevpengsystemet in i den siffermässiga prognosen. Fram till dess rapporterades överskottet i elevpengsystemet textmässigt i samband med prognoserna under året. De senaste åren var avvikelserna inom elevpengsystemet betydligt mindre i förhållande till budget. Dock var befolkningsprognosen som låg till grund för budget 2021 lite för optimistisk, vilket blev tydligt i oktobers reviderade prognos.

Haninge kommun är inne i en tillväxtfas utöver det vanliga, vilket gör det svårt att förutsäga befolkning och volymer i verksamheterna för enskilda år. Haninge blev den 22 största kommunen bland landets 290 kommuner utifrån antal invånare 2021. Haninge var också kommunen med den femte högsta befolkningsökningen i antal 2021. De kommuner som hade högre befolkningsökning var Göteborg, Malmö, Uppsala och Stockholms kommun.

Kommunens budgeterade resultat för 2021 var 128,9 mnkr. I maj beslutade fullmäktige om resultatöverföring från 2019 och 2020 till 2021. Nämnderna förde sammanlagt med sig ett nettoöverskott med knappt 32,0 mnkr från tidigare år till 2021 års budget, vilket finansierades av ett

motsvarande lägre budgeterat resultat. I maj beslutades även om reviderad Mål och budget 2021–2022 på grund av förbättrade skatteprognoser. Sammanlagt 100,0 mnkr fördelades utöver ursprunglig budget. 45,0 mnkr fördelades för att stärka upp flera identifierade och angelägna insatsområden, fullmäktiges reserv utökades med 15,0 mnkr och kommunstyrelsens reserv utökades med 40,0 mnkr. Revideringen av budgetramar finansierades genom ökade budgeterade skatteintäkter med 134,5 mnkr. Budgeterat resultat 2021 efter budgetjusteringar var 133,0 mnkr, vilket motsvarar 2,4 procent av budgeterade skatteintäkter och generella statsbidrag.

Fullmäktiges reserv var 35,0 mnkr i Mål och budget. I maj utökades reserven med 15,0 mnkr till totalt 50,0 mnkr. Reserven nyttjades vid två tillfällen under 2021: I februari tilldelades kommunstyrelsen 0,5 mnkr för system som stöd för politiska distanssammanträden och i juni tilldelades socialnämnden 1,5 mnkr för utökad kartläggning av förekomsten av hot och våld i nära relationer. Vid årets slut var 48,0 mnkr av reserven oförbrukad.

Foto: Johan Gustafsson

Upplysningar om drift- och investeringsredovisningens uppbyggnad

Allmänt

Den ekonomiska styrningen sker bland annat genom att fullmäktige anvisar resurser i budgeten till kommunstyrelsen och nämnderna för verksamhet och investeringar. Fullmäktiges budget utgör därmed en gräns för omfattningen av verksamheten och investeringarna.

Fullmäktige beslutar om den ekonomiska planen och budgeten inför varje verksamhetsår i juni. Nämnderna och kommunstyrelsen upprättar sedan specificerade internbudgetar för sina ansvarsområden i oktober.

Driftbudget

Fullmäktige tilldelar nämnderna nettoanslag för att bedriva de verksamheter som nämnderna ansvarar för. Det innebär att anslagen ska täcka de kostnader som återstår när intäkter i form av taxor, avgifter och bidrag inte täcker verksamhetens kostnader fullt ut. Nettoanslagen binds av fullmäktige på verksamhetsområden och nämnder. Fullmäktige kan också besluta om omdisponering av anslag mellan verksamhetsområden och nämnder samt tilläggsanslag under året.

Nämnderna fördelar fullmäktiges nettoanslag i sin internbudget. Det sker brutto uppdelat på intäkter och kostnader samt på de delverksamheter och organisatoriska enheter som respektive nämnd bestämmer. Omdisponering av dessa anslag under året får ske genom nämndbeslut, så länge de inte påverkar fullmäktiges nettoanslag.

Ekonomi för den löpande verksamheten har en fyraårig planeringshorisont, där det första året är budgetåret och de följande tre åren är planeringsår. En nämnds positiva budgetavvikelse (då resursförbrukningen är lägre än fullmäktiges anslag) kan överföras till kommande års budget som tilläggsanslag, under förutsättning att nämndens verksamhetsutfall utvärderats som positivt i årsredovisningen vid fullmäktiges behandling samt att kommunens ekonomi tillåter sådant tilläggsanslag i kommande års budget. Överföring av positiva budgetavvikelse får dock inte användas för att utöka verksamhetsvolymerna eller ingå nya långsiktiga åtaganden. Negativa budgetavvikelse överförs regelmässigt till nästkommande års budget och ska återställas av ansvarig nämnd inom tre år.

Investeringsbudget

Fullmäktige tilldelar nämnderna anslag som binds på varje enskilt investeringsprojekt. Fullmäktige tilldelar också nämnderna ramanslag för vissa investeringstyper, till exempel inventarier och transportmedel samt för komponentbyten. Dessa ramar fördelar respektive nämnd i sin internbudget efter behov.

Investeringarna har en femårig planeringshorisont, där det första året är budgetåret och de fyra följande åren är planeringsår. Den beslutade totalutgiften för investeringsprojekt som ska genomföras under flera år fördelas på anslag för budgetåret och respektive planeringsår.

Bolagen

Den löpande verksamheten i kommunens bolag finansieras med deras egna försäljningsintäkter och när det är nödvändigt med koncernbidrag.

Upplysningar om tillämpade internredovisningsprinciper

Driftredovisningens intäkter och kostnader ska spegla respektive nämnds och verksamhets ekonomiska relationer till sin omvärld, där de andra nämnderna och verksamheterna är en del av omvärlden. Det innebär att driftredovisningen även innehåller kommuninterna poster som köp och försäljning mellan nämnder och verksamheter, till skillnad från resultaträkningens intäkter och kostnader som endast innehåller kommunexterna poster. Omvänt finns det poster i resultaträkningen som inte ingår i driftredovisningen eller som simuleras kalkylmässigt.

Väsentliga poster som finns i resultaträkningen men inte i driftredovisningen är till exempel kostnader för pensionsavsättning, pensionsutbetalningar, upplupna löner, semesterlöneskuldskatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnings, finansiella intäkter och kostnader samt extraordinära poster. Posterna redovisas inom finansförvaltningen.

Poster inom internredovisningen är till exempel personalomkostnadspålägg och kapitalkostnader avseende avskrivningar och internränta. Gemensamma kostnader som fördelas mellan kommunens verksamheter är till exempel kostnader för lokaler, kommungemensamma ledningskostnader och löne- och ekonomiadministration.

Driftredovisning

Kommunens budgeterade resultat för 2021 var 128,9 mnkr. I maj beslutade fullmäktige om resultatöverföring från 2019 och 2020 till 2021. Nämnderna förde sammanlagt med sig ett nettoöverskott på knappt 32,0 mnkr från tidigare år till 2021 års budget, vilket finansierades av ett motsvarande lägre budgeterat resultat. I maj beslutades även om reviderad Mål och budget 2021–2022 på grund av förbättrade skatteprognoser. Sammanlagt 100,0 mnkr fördelades utöver ursprunglig budget. 45,0 mnkr fördelades för att stärka upp ett antal identifierade och angelägna insatsområden. Fullmäktiges reserv ökades med 15,0 mnkr och kommunstyrelsens reserv ökades med 40,0 mnkr. Revideringen av budgetramar finansierades genom ökade budgeterade skatteintäkter med 134,5 mnkr. Budgeterat resultat 2021 efter budgetjusteringar var 133,0 mnkr, vilket motsvarar 2,4 procent av budgeterade skatteintäkter och generella statsbidrag.

Nämnderna och kommunstyrelsen redovisar ett sammanlagt nettoöverskott på 443,0 mnkr jämfört med budget (inklusive fullmäktiges oförbrukade reserv på 48,0 mnkr), vilket motsvarar en positiv avvikelse jämfört med årsbudget på 8,5 procent. Nettoutfallet totalt för 2021 var 623,2 mnkr vilket är 401,2 mnkr högre än föregående år och 490,2 mnkr högre än budgeterat resultat.

I kommunstyrelsens resultat ingår engångsintäkter i form av exploateringsvinster som överstiger budget med 296,5. Samtliga nämnder, utom valnämnden som har ett mindre underskott, visade positiva resultat i förhållande till budget. Fullmäktige hade en reserv på 48,0 mnkr som inte förbrukades under året. Reserven är avsedd att finansiera oförutsedda volymförändringar i verksamheterna eller andra oförutsedda händelser under året vid behov och efter beslut i fullmäktige. Även kommunstyrelsen hade en större och delvis oförbrukad reserv. De utökade reserverna för 2021 avsattes främst med anledning av betydligt större osäkerheter än normala år på grund av pandemin.

Kommunens skatteintäkter var 4 215,9 mnkr vilket är 58,0 mkr högre än budget. Utfallet för generella statsbidrag och utjämning var 1 315,6 mnkr inklusive statsbidrag Skolmiljarden (12,3 mnkr) och Säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer (26,8 mnkr). Utfallet var 36,0 mnkr högre än budget. Utfallet för skatter, generella statsbidrag och utjämning tillsammans var 385,1 mnkr högre än 2020 och 94,0 mnkr högre än senast beslutad budget 2021.

Nämnder/styrelser	Intäkter 2021	Kostnader 2021	Netto-utfall 2021	Netto-utfall föregående år	Förändring nettoutfall 2020–2021	Budget 2021	Budget-avvikelse 2021	Avvikelse 2021 (%)
Grund- och förskolenämnd*	338,7	2 391,9	2 053,2	1 976,9	76,2	2 116,0	62,9	3,0 %
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	178,0	658,4	480,4	478,6	1,8	486,6	6,2	1,3 %
Kommunfullmäktiges reserv	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	48,0	48,0	100,0 %
Kommunstyrelse	817,0	849,0	32,0	221,6	-189,6	288,9	256,9	88,9 %
Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnd	0,0	7,3	7,3	0,1	7,1	10,9	3,7	33,5 %
Kultur- och demokratinämnd	5,2	81,3	76,0	79,6	-3,6	80,9	4,9	6,0 %
Idrotts- och fritidsnämnd	38,4	176,8	138,4	138,6	-0,2	143,9	5,5	3,8 %
Revision	0,0	1,4	1,4	1,7	-0,3	1,3	0,0	-2,3 %
Socialnämnd	250,9	1 270,7	1 019,8	994,6	25,2	1 023,5	3,7	0,4 %
Stadsbyggnadsnämnd	372,5	536,6	164,1	152,2	11,9	172,3	8,2	4,8 %
Södertörns upphandlingsnämnd	32,4	32,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Södertörns överförmyndarnämnd	29,1	29,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Valnämnd	0,0	0,2	0,2	0,2	0,0	0,1	-0,1	-92,0 %
Äldrenämnd	169,5	962,2	792,7	797,9	-5,2	836,0	43,3	5,2 %
Reviderat resultat 2020**				12,9	-12,9			
Summa nämnder	2 231,7	6 997,1	4 765,4	4 854,9	-89,5	5 208,5	443,1	8,5 %
Finansförvaltning	6 522,9	1 134,2	5 388,6	5 077,0	311,7	5 341,5	47,1	0,9 %
Summa totalt	8 754,6	8 131,3	623,2	222,1	401,2	133,0	490,2	

Tabellen redovisas i miljoner kronor (mnkr).

*I grund- och förskolenämndens resultat ingår ett överskott inom elevpengsystemet som fullmäktige disponerar med 57,7 mnkr.

Nämndens underliggande resultat är ett överskott med 5,1 mnkr.

**Se not 1–4 för information om vilka justeringar och omräkningar som gjordes.

Investeringsredovisning

Årets nettoinvesteringar för skattefinansierad verksamhet och vatten och avlopp (VA) var 295,4 mnkr. Utfallet motsvarar 45,0 procent av årsbudget. Investeringar i verksamhetslokaler, nybyggnation, om- och tillbyggnad,

sker genom kommunens bolag Tornberget Fastighetsförvaltning AB. Avvikelser mellan utfall och budget beror på att investeringsprojekt flyttades framåt i tiden, pågår eller utgick.

Investeringsredovisning (tkr)	Budget 2021	Utfall 2021	Avvikelse 2021
Kommunstyrelsen	96 886	44 647	52 239
Äldrenämnden	33 094	16 996	16 098
Socialnämnden	19 601	5 190	14 411
Stadsbyggnadsnämnden	150 214	32 501	117 713
Grund- och förskolenämnden	71 171	19 030	52 141
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	8 000	1 554	6 446
Idrott- och fritidsnämnden	39 767	12 501	27 266
Kultur- och demokratinämnden	33 473	5 652	27 821
Summa	452 206	138 070	314 136
Summa VA	204 000	157 305	46 695
Totalsumma	656 206	295 375	360 831

Tabellen visas exklusive investeringar inom mark och exploatering (17,7 mnkr, not 32).

Investeringar skattefinansierad verksamhet och VA

Stadsbyggnadsnämndens ursprungliga investeringsbudget enligt mål och budget för 2021 var 244,4 mnkr. Ramen ökades under året med 3,8 mnkr på grund av ökad kostnadsprognos för lokalbyggnad i Håga, samt med 106,1 mnkr i överföring av investeringsmedel från 2020 enligt beslut i fullmäktige. Totalt uppgick den sammanlagda investeringsbudgeten 2021 till 354,2 mnkr. Utfallet för året var 189,8 mnkr vilket motsvarade 54,0 procent av årets investeringsbudget. Flera projekt fick framflyttad tidplan, både på grund av nya ramavtalsupphandlingar och begränsade personalresurser. Projektledare inom VA, ingenjörer och tekniker är konkurrensutsatta yrkesgrupper och därmed också svårrekryterade. Det råder brist på personal inom dessa yrkesgrupper även bland de tekniska konsultbolagen.

Några av de projekt som genomfördes 2021 var VA-verk och anläggningar (9,3 mnkr), Dalarö reningsverk (13,5 mnkr), Fors framtid (45,7 mnkr), VA-huvudvattenledning (60,8 mnkr), ledningsförnyelse (4,3mnkr), åtgärdsplan för dagvatten (3,1 mnkr), VA-utbyggnad Tungelsta (12,3 mnkr), VA-serviser (3,1 mnkr), lekplats- och parkupprustning (5,8 mnkr), åtgärder enligt cykelplan samt tillgänglighets- och trafiksäkerhetsinvesteringar (11,8 mnkr).

Kommunstyrelsen tilldelades 66,0 mnkr i investeringsmedel för 2021 i Mål och budget. Fullmäktige beslutade under året att investeringsmedel från 2020 om 30,9 mnkr skulle överföras till 2021 års investeringsbudget. Kommunstyrelsens totala investeringsbudget 2021 var 96,9 mnkr. Av dessa var 50,0 mnkr investeringsreserv. Kommunstyrelsen beslutade under året att överföra 3,8 mnkr ur investeringsreserven till stadsbyggnadsnämnden för byggande av Nödesta kontor i Håga. Kommun-

styrelsen beslutade också att använda 0,3 mnkr från investeringsreserven för utbyggnad av den tekniska lösningen för politiska distanssammanträden. Dessutom användes 3,5 mnkr för investeringar i ett nytt dokument- och ärendehanteringssystem.

Det sammanlagda utfallet för investeringar 2021 var 44,6 mnkr. Utfallet innebär att 46,0 procent av investeringsbudgeten förbrukades. Förklaringen till att investeringsbudgeten inte förbrukades fullt ut var att flera budgeterade investeringsprojekt inte hann sätta igång eller startade sent under året, exempelvis e-arkiv och nytt dokument- och ärendehanteringssystem. Budgeten för vattenplan förbrukades inte enligt budget under året eftersom ansvarsförhållandena är under utredning.

Utfall för IT investeringar har de senaste åren varit i genomsnitt 25,0 mnkr per år och utfallet under 2021 var 24,6 mnkr. Investeringsprojekt Ornö skola är klart och ska avslutas. Ribby förskolas gård är klar och avslutad. Kostnaderna för Muskö hembygdsgård samt Riksäppet är klara och kommer att avslutas. För bussterminalen Haningeterrassen innebar eftersläpande fakturering en lägre kostnad än förväntat under året. Infartsparkering i Sågen har inte startat ännu. Fasadrenoveringen av Tungelsta stationshus blev kostsammare än budgeterat och kostnaderna väntas belasta även 2022 års investeringsbudget.

Kultur- och demokratinämnden tilldelades 5,0 mnkr i investeringsbudget i Mål och budget 2021. I beloppet ingick offentlig konst på 2,3 mnkr. Under våren beslutade fullmäktige om överföring av investeringsmedel på 30,1 mnkr. Investeringsbudget för offentlig konst fastställdes och sedan beslutade kommunstyrelsen att byggandet skulle sättas i gång. Under året beslutade kommunstyrelsen om två igångsättningar, vilket innebar att nämndens

slutliga investeringsbudget justerades ner till 33,5 mnkr. Förbrukningen var under året 5,7 mnkr vilket motsvarade 16,9 procent av helårsbudgeten. Investeringsprojekt på biblioteken och i kulturhuset i Handen färdigställdes. Lokalanpassningar och inköp av inventarier i samband med evakueringen av Jordbro kultur- och föreningshus håller på att avslutas.

Idrotts- och fritidsnämndens investeringsbudget i Mål och budget 2021 var 14,0 mnkr. I maj beslutade fullmäktige om överföringsmedel och nämnden tilldelades 25,8 mnkr. Det innebär att aktuell investeringsbudget var 39,8 mnkr. Årets förbrukning var 12,5 mnkr, vilket motsvarar 31,4 procent av helårsramen. Årets största investeringsprojekt var inköp av maskiner till idrottsplatser, anläggning av nya spontanytor och reinvestering i friluftsanläggningar, inklusive badplatser.

Grund- och förskolenämnden tilldelades i Mål och budget 6,0 mnkr i ofördelade investeringsmedel för tillkommande verksamhetsanpassningar under 2021. Fullmäktige beslutade i november 2021 att 2020 års oförbrukade investeringsmedel om 65,2 mnkr skulle överföras. Det innebär att nämndens sammanlagda investeringsbudget för 2021 var 71,2 mnkr. Det sammanlagda nettoutfallet under 2021 var 19,0 mnkr vilket motsvarar 26,7 procent av tilldelad investeringsbudget. Totalt återstod 52,1 mnkr i tilldelade men ej förbrukade investeringsmedel. De tre enskilt största bokförda kostnaderna för investeringar och utrustning inom nämnden under 2021 var "Söderbymalmsskolans nya lokaler i Riksäppet 2 (12,4 mnkr, pågår även 2022), Nakterhusskolan (1,1 mnkr, pågår även 2022) och förskolan Tärningen som åter togs i drift under 2021 efter en flera år lång totalrenovering av Tornberget (0,9 mnkr, pågår även 2022).

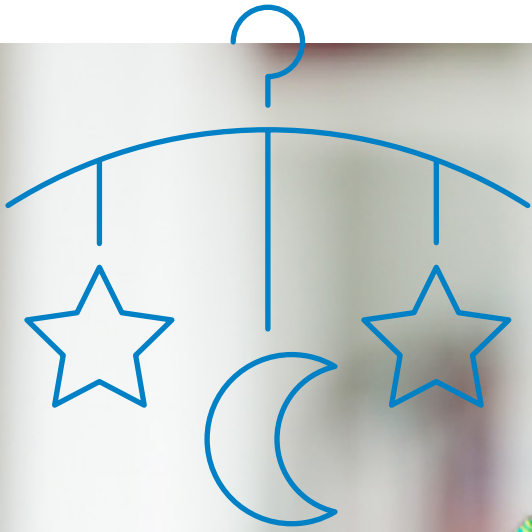
Äldrenämndens investeringsbudget var 17,5 mnkr efter beslut av fullmäktiges Mål och budget 2021. Efter beslut om överföring av oförbrukade investeringsmedel från 2020 var årets totala investeringsbudget 33,1 mnkr. Ackumulerat utfall för perioden var 17,4 mnkr, vilket motsvarar 52,6 procent av total årsbudget. Överskottet i investeringsbudgeten på 16,1 mnkr beror på att vissa påbörjade renoveringsprojekt inte slutfördes under året samt att några projekt som planerades 2021 sköts upp till 2022. Att införa verksamhetssystem tog längre tid än planerat.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens investeringsram enligt Mål och Budget 2021– 2022 uppgick till 8,0 mnkr. Det ackumulerade utfallet var 1,6 mnkr vilket motsvarar 19,4 procent av den totala årsbudgeten. Under året skedde löpande investeringar i framför allt möbler, inventarier och lokalanpassningar.

Socialnämndens investeringsbudget var 9,5 mnkr enligt beslut i fullmäktiges Mål och budget 2021. Efter beslut om överföring från 2020 års oförbrukade investeringsmedel var årets investeringsbudget 19,6 mnkr. Totalt förbrukades 5,2 mnkr under 2021. Utfallet motsvarar 26,5 procent av total årsbudget. Genomförda investeringar var främst lokalanpassningar och renoveringar samt en investering i nämndens verksamhetslokaler. Överskottet i investeringsbudgeten beror på att vissa påbörjade renoveringsprojekt inte slutfördes under året samt att några projekt som planerades 2021 sköts upp till 2022. Att införa verksamhetssystem tog längre tid än planerat.

Foto: Peter Malmrup

Balanskravsresultat

För att uppfylla kommunallagens balanskrav och säkerställa god ekonomisk hushållning ska kommunernas intäkter överstiga kostnaderna. Det innebär att resultatet ska vara minst noll och detta gäller varje enskilt budgetår. I balanskravsresultatet rensas årets resultat för poster som inte kommer från den egentliga verksamheten och som är resultatpåverkande engångsposter. Ett negativt balanskravsresultat ska regleras och det egna kapitalet ska återställas inom tre år.

Årets resultat blev 623,2 mnkr och balanskravsutredningen justerades för orealiserad vinst i värdepapper med 0,8 mnkr som avser räntefondernas värdeförändring under året. Balanskravsresultatet blev 621,7 mnkr. Balanskravsresultatet reviderades för 2020 i syfte att rätta fel för bland annat exploateringsredovisning och evakueringskostnader. Efter rättelsen uppgick det till 170,9 mnkr. Se avsnitt Räkenskaper, not 3, för ytterligare förklaringar om rättelserna. Kommunen har uppfyllt balanskravet varje år sedan lagen infördes.

Varje kommun avgör själv om resultatutjämningsreserv (RUR) ska användas. En reservering till RUR innebär att en del av årets resultat särredovisas inom eget kapital. Syftet med RUR är att kommunen ska kunna bygga upp en reserv under goda tider för att senare kunna använda denna när skatteunderlagsutvecklingen är svag. RUR används på så sätt för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel och fullmäktige beslutar hur uttag ur RUR får göras. År 2020 sattes 50 mnkr av till RUR. År 2021 gjordes ingen reservering till RUR.

Balanskravsutredning	2021-12-31	2020-12-31 enl ÅR	Rev 2020-12-31*
Årets resultat enligt resultaträkningen	623,2	235,0	222,1
- reducering av samtliga realisationsvinster	-0,7	0,0	0,0
+ justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0	0,0
+ justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0	0,0
-/+ orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-0,8	0,0	0,0
+/- återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0,0	-1,2	-1,2
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	621,7	233,8	220,9
- reservering av medel till resultatutjämningsreserv (RUR)	0,0	-50,0	-50,0
+ användning av medel från resultatutjämningsreserv (RUR)	0,0	0,0	0,0
Balanskravsresultat	621,7	183,8	170,9

* Balanskravsresultatet för 2020 har omräknats för rättelse av fel, se not 3 för förklaring

Väsentliga personalförhållanden

Haninge kommun står inför samma framtidsutmaningar som hela den kommunala sektorn när det gäller att bemanna verksamheterna. Haninge kommun har fördelen att ha en stor regional arbetsmarknad, men konkurrensen om arbetskraften är hård, från både privata verksamheter och andra kommuner som tar initiativ för att profilera sig som attraktiva arbetsgivare.

Kompetensmedvetenheten i kommunens verksamheter har ökat de senaste åren. Kommunens metodik för strategisk kompetensförsörjning tar allt tydligare utgångspunkt i nämndernas strategier, och förvaltningarna har utvecklat sin kvalitetsuppföljning av arbetsmiljö, ledarskap och arbetsgivarvarumärke. Förvaltningarna har också blivit alltmer strategiska i fördelningen av lönejusteringar.

Under det senaste året har fokus i det kommunövergripande arbetsmiljöarbetet skiftat mer mot främjande friskfaktorer kopplade till den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Ett flerårigt projekt som benämns Hållbara arbetsplatser startade under våren 2021 för att driva den utvecklingen vidare och följa effekterna.

På frågan i årliga medarbetarundersökningen om man kan rekommendera sin arbetsplats till andra så svarade 34 % så helhjärtat ja att de kan kallas Ambassadörer för kommunen som arbetsplats.

Analysen visar ett tydligt samband mellan rekommendationsviljan och upplevelsen av chefs ledarskap. Kommunen har många duktiga chefer och ledarskapet är generellt på en god nivå. Detta är ett prioriterat område och förvaltningarna genomför utvecklings- och stödinsatser utifrån sina unika behov. Under året förtydligade kommunen också vilka krav och förväntningar som ställs på ledarskapet utifrån kommunens personalpolitiska program och skapade en egen modell – den så kallade Ledarskapskompassen. Denna modell ska vägleda chefer och stötta vid utformningen av stöd- och utbildningsinsatser. Utbudet av utbildningar för chefer i olika format ökade under 2021.

Personalstatistik

Samtliga uppgifter gäller tillsvidareanställningar och visstidsanställningar med en sysselsättningsgrad på minst 40 procent av heltid, om inget annat anges.

Antal anställda

Antalet anställda visas i antal personer, antal anställningar eller antal årsarbetare. Skillnaderna mellan talen beror på deltidsanställningar, att det förekommer personer med dubbla anställningar samt att omräkningen till antal årsarbetare påverkas av hur stor del av året personer haft anställning.

Antal anställda

	Antal personer		Antal anställningar		Antal årsarbetare		Medelålder	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Kvinna	3 705	3 770	3 731	3 800	3 578,0	3 652,7	45,5	45,4
Man	1 111	1 142	1 125	1 155	1 088,1	1 115,2	44,0	43,8
Total	4 816	4 912	4 856	4 955	4 666,1	4 767,9	45,1	45,0

Antal anställda i förvaltningarna

	2020			2021		
	Kvinna	Man	Totalt	Kvinna	Man	Totalt
Kommunstyrelsen	137	64	201	143	69	212
Grund- och förskolenämnden	1855	420	2275	1890	423	2313
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	232	150	382	236	148	384
Idrott- och fritidsnämnden	40	63	103	36	68	104
Kultur- och demokratinämnden	54	20	74	53	22	75
Socialnämnden	656	168	824	651	169	820
Stadsbyggnadsnämnden	91	123	214	89	123	212
Södertörns Upphandlingsnämnd	14	12	26	12	11	23
Södertörns Överförmyndarnämnd	17	5	22	18	5	23
Äldrenämnden	634	100	734	672	117	789
Totalt	3730	1125	4855	3800	1155	4955

Personalstruktur, yrkesgrupper

För att kunna göra jämförelser mellan kommuner för olika delar av kommunernas verksamheter, grupperas kommunens anställda i yrkesgrupper. Indelningen av yrkesgrupper bygger på befattningssystemet för kommuner och regioner. Under varje kategori ryms det ofta flera olika yrken eller befattningar.

Personalstruktur, yrkesgrupper	Antal personer	Antal anställningar	Antal årsarbetare
Total	4 912	4 955	4 767,9
Administration	767	767	751,9
Administratörsarbete	163	163	155,6
Handläggare- och administratörsarbete	284	284	278,9
Ledningsarbete	327	327	324,5
Kultur turism och fritidsarbete	130	130	118,1
Bibliotekarie, biblioteksass	39	39	35,5
Fritidsledare	54	54	51,3
Övrig fritid kultur turism	37	37	31,3
Skol- och barnomsorgsarbete	2 148	2 178	2 106,3
Barnskötare	674	674	653,8
Dagbarnvårdare	4	4	4,0
Eleveassistent	169	169	157,1
Fritidspedagog	66	66	64,3
Förskollärare	221	221	216,2
Grundskolelärare	556	558	545,0
Gymnasielärare	198	199	195,0
Övrigt lärararbete	182	182	170,8
Övrigt skol-/förskolearbete	105	105	100,3
Socialt och kurativt arbete	771	772	739,7
Socialsekreterare	249	249	246,3
Övrigt socialt och kurativt	522	523	493,4
Teknikarbete	422	422	404,3
Hantverkararbete m m	125	125	120,9
Ingenjörer	65	65	63,9
Köks- och måltidsarbete	149	149	139,7
Städ tvätt renhållningsarbete	3	3	2,5
Tekniker	35	35	32,7
Teknisk handläggare	45	45	44,7
Vård- och omsorgsarbete m m	686	686	647,6
Rehabilitering och förebyggande arbete	20	20	19,5
Sjuksköterska	51	51	46,4
Undersköt, skötare	365	365	348,3
Vårdbitråde vårdare m fl	239	239	222,9
Övrigt vård omsorgsarbete	11	11	10,5

Sysselsättningsgrad >40%

Personalomsättning

Efter en nedgående trend från 2017 till 2020 ökade omsättningen något 2021, men förblir på en sund nivå för en organisation av kommunens storlek. Men kommunen behöver fortsätta bevaka personalomsättningen med fokus på kritiska resurser som är svåra att behålla och rekrytera för kommunens uppdrag.

Sett till större yrkesgrupper var personalomsättningen högre än kommunens genomsnitt bland grundskolelärare, socialsekreterare, fritidspedagoger, sjuksköterskor och handläggare av IT-frågor, medan den var lägre bland teknikarbetare, gymnasielärare, förskolelärare, personliga assistenter och vårdare funktionsnedsättning. Pensionsavgångar får gradvis större genomslag på den totala personalomsättningen.

Personalomsättning	2019	2020	2021
Totalt i procent	12,7	11,0	11,5
Avgång på egen begäran, antal personer	379	284	295
Pensionsavgångar, antal personer	80	78	93

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron redovisas som total sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid, kort- och långtidsfrånvaro i procent av total sjukfrånvaro, sjukfrånvaro i procent uppdelat på kön samt sjukfrånvaro indelat i åldersgrupper. Som korttidsjukfrånvaro räknas sjukfrånvaro under 60 dagar. Förändring avser skillnad mellan de två senaste åren.

Även 2021 innebar pandemin förhöjd korttidsjukfrånvaro. På grund av pandemin är det svårt att göra analyser på kön och vissa yrkeskategorier. Grupper med större kontaktytor har varit mer utsatta för smitta vilket påverkar statistiken.

Total sjukfrånvaro	2019	2020	2021	Förändring
Total sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid	7,2	9,3	7,9	-1,4

Kort- och långtidsfrånvaro	2019	2020	2021	Förändring
Korttidsfrånvaro i procent av total sjukfrånvaro	46,9	58,6	55,9	-2,7
Långtidsfrånvaro i procent av total sjukfrånvaro	53,1	41,4	44,0	+2,6

Sjukfrånvaro uppdelat på kön	2019	2020	2021	Förändring
Kvinnor (%)	8,0	10,3	8,6	-1,7
Män (%)	4,5	6,1	5,4	-0,7

Sjukfrånvaro uppdelat i ålder	2019	2020	2021	Förändring
Upp till 29 år (%)	7,4	9,8	7,7	-2,1
30–49 år (%)	7,4	9,4	8,5	-0,9
50 år och äldre (%)	6,9	9,1	7,2	-1,9

Frisknärvaro

Frisknärvaro är ett begrepp som beskriver motsatsen till sjukfrånvaro. Frisknärvaro redovisas i procentuell andel månadsanställda med 0, 0–5 och 0–7 sjukdagar under året.

Trots pandemin hade 30,4 procent av de anställda inte någon sjukdag alls under 2021 och mer än hälften hade färre än fem sjukdagar.

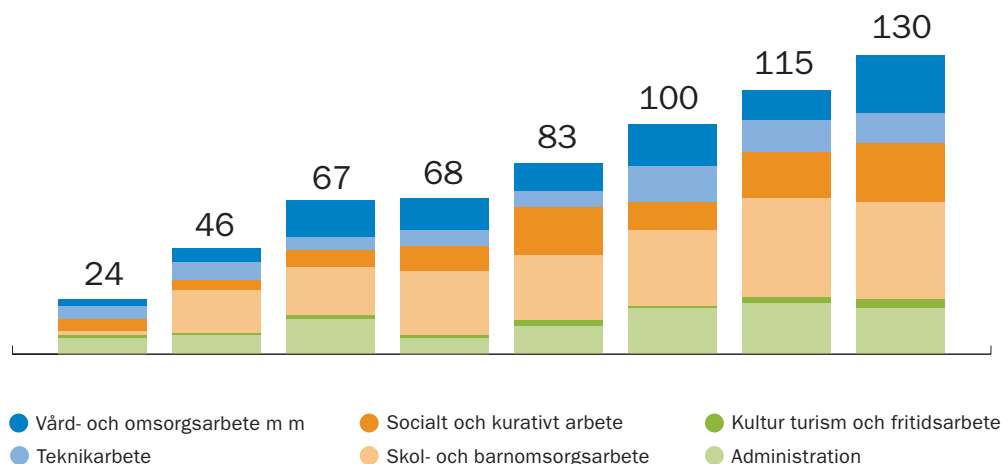
Frisknärvaro i procent	2019	2020	2021
0 dagar	32,3	27,6	30,4
0–5 dagar	60,9	47,1	53,9
0–7 dagar	67,8	52,8	59,9

Pensionsprognos

Totalt kommer en av sju medarbetare uppnå 67 år under de kommande åtta åren.

Pensionsprognoser för specifika yrkesgrupper analyseras och beaktas inom kommunens arbetsätt för strategisk kompetensförsörjning.

Störst andel pensionsavgångar till och med 2029 sker enligt prognosen inom gruppen teknikarbete, följt av vård- och omsorgsarbete. Lägst andel blir det inom skol- och barnomsorgsarbete.

Antal pensionsavgångar per år vid en pensionsålder om 67 år.

Mer- och övertid

En deltidsanställd som jobbar extra får ersättning i form av fyllnadslön (mertid) upp till full ordinarie arbetstid. Arbetad tid utöver detta är övertid. Av den totalt arbetade tiden för kommunen var övertidsuttaget 0,95 procent 2019, 0,80 procent 2020, och 0,91 procent 2021.

Lönespridning

Som mått på lönespridningen används kvoten mellan den 90:e percentilen och den 10:e percentilen. 10 procent av de anställda har en lön som är lika eller lägre än 10:e percentilen (24 935 kr) och 90 procent har en lön som är lika eller lägre än 90:e percentilen (47 700 kr). Ett högre mått indikerar att det finns större skillnader mellan lönerna.

Kvoten för kommunens lönespridning var 1,87 för 2019, 1,90 för 2020 och 1,91 för 2021, vilket var högre än riksgenomsnittet för Sveriges kommuner.

Förväntad utveckling

Haninge kommun är en del av den växande Stockholmsregionen och går från förort till stad. Den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen pekade ut åtta knutpunkter längs pendeltågslinjer som ska utvecklas till regionala stadskärnor. Centrala Haninge är en av de utpekade regionala stadskärnorna som ska erbjuda stadskvaliteter i form av attraktiva bostäder, arbetsplatser, kultur, service och handel och kunna avlasta Stockholms innerstad.

Regionen väntas behöva 760 000 bostäder fram till år 2050. För att skapa en hållbar utveckling är ambitionen att i första hand koncentrera nya bostäder till regionala stadskärnor genom förtätning i goda kollektivtrafiklägen.

Haninge kommuns invånarantal ökade mest i länet under covid-19-pandemin och ökningen 2021 var 1 968 invånare. Bland Stockholms läns 26 kommuner hade Haninge den femte högsta procentuella befolkningsökningen. Detta ställer höga krav på kommunens alla verksamheter, särskilt skola, vård och omsorg. Fler barn, äldre och människor i behov av stöd kräver ökade resurser.

För att möta tillväxten behöver även bostäder byggas, och vägar, vatten och avlopp måste anpassas eller anläggas. Kommunen har en stor utmaning framför sig i att skapa en hållbar tillväxt så att kommunens alla behov ryms inom de årliga intäkterna. Ekonomin i kommunen är god och intäkterna bedöms öka kommande år genom den ökade tillväxten.

Förändrade arbetssätt och arbetsmetoder samt användning av teknik och digitalisering gör det möjligt att klara volymökningen med bibehållen kvalitet, även när det blir svårt att rekrytera nya medarbetare. Erfarenheterna från pandemiåren 2020 och 2021 visar att distansarbete fungerade bra i verksamheterna. Detta öppnar för en ny ingång vid rekrytering av medarbetare, som kanske inte längre alltid behöver finnas inom pendelavstånd. Det gör det möjligt att behålla kompetent och erfaren personal och attrahera nya medarbetare inom många verksamheter i en storstadsregion där många konkurrerar om samma kvalificerade yrkesgrupper.

Ökad digitalisering är en nödvändighet för bättre tillgänglighet och högre kvalitet och service. Arbetet med att införa robotisering av rutinartade arbetsuppgifter har påbörjats och robotisering kommer med säkerhet att finnas i flera av kommunens verksamheter inom några år.

Räkenskaper

Not 3 förklarar de omräkningar och justeringar som gjorts för resultatet 2020.

Resultaträkning (Belopp i mnkr)		Kommunen				Kommunkoncernen			
		Budget 2021	Justerad ÅR 2021-12-31	Enl ÅR 2020-12-31	Enl ÅR 2020-12-31	Justerad ÅR 2021-12-31	Enl ÅR 2020-12-31	Enl ÅR 2020-12-31	
Verksamhetens intäkter	Not 5	1 310,0	1 672,6	1 417,4	1 411,8	2 054,6	1 787,3	1 781,7	
Verksamhetens kostnader	Not 6	-6 498,5	-6 436,1	-6 210,7	-6 201,5	-6 500,8	-6 246,7	-6 233,5	
Avskrivningar	Not 7	-130,0	-154,2	-140,1	-130,7	-350,4	-336,4	-331,0	
Verksamhetens nettokostnader		-5 318,5	-4 917,6	-4 933,3	-4 920,5	-4 796,6	-4 795,7	-4 782,8	
Skatteintäkter	Not 8	4 157,9	4 215,9	3 905,8	3 905,8	4 215,9	3 905,8	3 905,8	
Generella statsbidrag och utjämning	Not 9	1 279,6	1 315,6	1 240,7	1 240,7	1 315,6	1 240,7	1 240,7	
Verksamhetens resultat		119,0	613,9	213,1	226,0	734,9	350,7	363,6	
Finansiella intäkter	Not 10	18,0	19,4	23,0	23,0	3,1	7,8	7,8	
Finansiella kostnader	Not 11	-4,0	-10,1	-13,9	-13,9	-57,1	-59,2	-59,2	
Resultat efter finansiella poster		133,0	623,2	222,1	235,0	680,9	299,3	312,2	
Extraordinära poster		-	-	-	-	-	-	-	
Årets resultat		133,0	623,2	222,1	235,0	680,9	299,3	312,2	

Not 4 förklarar de omräkningar och justeringar som gjorts för IB 2021-01-01.

Balansräkning (Belopp i mnkr)	Kommunen			Kommunkoncernen			
	Enl ÅR						Enl ÅR
	2021-12-31	IB 2021-01-01	UB 2020-12-31	2021-12-31	IB 2021-01-01	UB 2020-12-31	
Tillgångar							
Anläggningstillgångar							
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>							
Immateriella anläggningstillgångar	Not 12	0,2	0,3	0,3	0,2	0,3	
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>							
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Not 13	2 993,4	2 851,0	2 494,7	7 587,2	6 916,3	
Maskiner, inventarier	Not 14	236,9	178,8	180,9	355,0	307,7	
Övriga materiella anläggningstillgångar	Not 15	341,1	337,6	473,0	1 072,6	816,9	
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>							
Aktier, andelar	Not 16	537,0	75,6	75,6	517,7	50,0	
Långfristiga fordringar	Not 17	7,5	10,4	10,4	7,5	10,4	
Summa anläggningstillgångar		4 116,1	3 453,7	3 234,8	9 540,2	8 101,6	
Bidrag till infrastruktur		-	-	-	-	-	
Omsättningstillgångar							
Förråd m.m.	Not 18	3,2	3,2	3,2	11,3	11,8	
Exploateringsområden	Not 19	222,0	209,1	-	225,0	-	
Fordringar	Not 20	828,3	694,6	685,8	783,4	632,2	
Kortfristiga placeringar	Not 21	-	400,0	400,0	-	400,0	
Kassa och bank	Not 22	1 254,7	705,0	705,0	1 335,9	791,9	
Summa Omsättningstillgångar		2 308,3	2 011,9	1 794,0	2 355,6	1 835,8	
Summa tillgångar		6 424,4	5 465,6	5 028,8	11 895,8	9 937,5	
Eget kapital, avsättningar och skulder							
Eget kapital	Not 23						
Årets resultat		623,2	222,1	235,0	680,9	312,2	
Resultatutjämningsreserv		50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	
Övrigt eget kapital		2 642,4	2 420,3	1 948,0	3 236,4	2 464,8	
Summa eget kapital		3 315,6	2 692,4	2 233,0	3 967,3	2 827,0	
Avsättningar							
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	Not 24	714,8	622,1	622,1	742,2	648,2	
Andra avsättningar	Not 25	1,6	-	-	127,8	117,3	
Summa avsättningar		716,4	622,1	622,1	870,0	765,4	
Skulder							
VA långfristiga skulder	Not 26	687,0	643,7	643,7	687,0	643,7	
Långfristiga skulder	Not 26	24,4	16,1	16,1	4 108,4	3 931,3	
Exploateringsområden	Not 19	-	-	31,4	-	28,4	
Kortfristiga skulder	Not 27	1 681,1	1 491,3	1 482,5	2 263,1	1 741,6	
Summa skulder		2 392,5	2 151,1	2 173,7	7 058,5	6 345,0	
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		6 424,4	5 465,6	5 028,8	11 895,8	9 937,5	

Balansräkning (Belopp i mnkr)	Kommunen			Kommunkoncernen			
	Not 28	Enl ÅR			Enl ÅR		
		2021-12-31	IB 2021-01-01	UB 2020-12-31	2021-12-31	IB 2021-01-01	UB 2020-12-31
Panter och ansvarsförbindelser							
<i>Panter och därmed jämförliga säkerheter</i>							
Fastighetsinteckningar		-	-	1 036,0		1 036,0	
Företagsinteckningar		-	-	-		-	
Övrigt		-	-	20,7		20,0	
Ansvarsförbindelser							
<i>Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna</i>							
Pensionsförpliktelser intjänade före 1998		1 250,4	1 273,8	1 250,4		1 273,8	
Pensionsförpliktelse förtroendevalda		-	-	-		-	
Övriga ansvarsförbindelser							
Borgensåtaganden		8 563,0	7 234,5	8 563,0		7 234,5	
Leasingavtal		23,3	23,3	65,7		70,7	
Pensionsåtaganden i kommunala bolag		28,2	27,4	28,2		27,4	
Fastigo		-	-	0,3		0,3	
Hagaskolan hus A, B & C		-	-	7 777,0		-	

Kassaflödesanalys (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Den löpande verksamheten				
Årets resultat		623,2	222,1	680,9
Justering för ej likviditetspåverkande poster	Not 29	261,0	182,6	467,4
Poster som redovisas i annan sektion	Not 30	2,6	-	14,7
Ökning/minskning av periodiserade anslutningsavgifter		-14,2	-13,2	-14,2
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-146,7	117,3	-155,3
Ökning/minskning förråd och varulager		0,0	-3,1	0,5
Ökning/minskning kortfristiga skulder		189,8	180,8	512,7
Kassaflöde från den löpande verksamheten		915,7	686,5	1 506,7
Investeringsverksamheten				
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	Not 31	-	-	-
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	Not 32	-313,1	-426,7	-1 072,2
Förvärv av finansiella tillgångar		-61,3	-3,5	-67,6
Avyttring av finansiella tillgångar		-	-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-374,4	-430,2	-1 139,8
Finansieringsverksamheten				
Nyupptagna lån		-	-	935,0
Amortering av skulder för finansiell leasing		3,6	0,1	3,6
Amortering av långfristiga skulder		-	-	-406,3
Förändring av övriga långfristiga skulder		4,8	3,7	-355,2
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		8,4	3,8	177,1
Årets kassaflöde		549,7	260,1	544,0
Likvida medel vid årets början		705,0	444,9	791,9
Likvida medel vid årets slut		1 254,7	705,0	1 335,9

Noter

Kommunen fortsatte under året arbetet att kartlägga och anpassa redovisningen till LKBR och rekommendationer från RKR med fokus på exploateringsredovisning och evakueringskostnader. Årets resultat 2020 justerades för de poster som skulle ha redovisats inom perioden. Justerade poster som avsåg poster före 2020 justerades direkt mot eget kapital. De jämförelsetal som påverkades av justeringarna har omräknats för år 2020. Justeringar som gjordes framgår av not 1. Redovisningsprinciper, not 3 och not 4 med justerad resultat- och balansräkning.

Not 1. Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag 2018:597 om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisnings (RKR), vilket bland annat innebär att:

- intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och att intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt
- fordringar har upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta. Kundfordringar bedöms som osäkra efter individuell bedömning av betalningsförmåga
- tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringar av intäkter och kostnader har skett enligt god redovisningssed.

Finansiella leasingavtal

Leasingavtal klassificeras som finansiella leasingavtal om det innebär att de ekonomiska fördelarna och de ekonomiska riskerna som förknippas med ägandet av objektet i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren, enligt RKR R5. Detta innebär att finansiella leasingavtal redovisas som anläggningstillgång och förpliktelsen att betala framtida leasingavgifter redovisas som skuld i balansräkningen. Vid leasingperiodens början redovisas tillgången och skulden till leasingobjektets verkliga värde eller till nuvärdet av minimileaseavgifterna om detta är lägre. Nuvärdet beräknas utifrån leasingavtalets implicita ränta om denna är känd. I annat fall används leasetagarens marginella låneränta. Leasingavgifterna fördelas på ränta och amortering enligt effektivräntemetoden. Leasingavtal som inte klassificeras som finansiell leasing klassificeras som operationell leasing.

Jämförelsestörande poster

I kommunens årsbokslut kan det finnas jämförelsestörande poster. I enlighet med RKR R11 ska en post betraktas som jämförelsestörande när posten uppgår till ett väsentligt belopp och är av sådant slag att den inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet. Som jämförelsestörande post betraktas i kommunen poster som överstiger 10 mnkr. Jämförelsestörande poster särredovisas i egen not när dessa förekommer i resultaträkningen. Exempel på jämförelsestörande poster är nedskrivningar, försäljning av anläggningstillgångar samt förändringar och omstrukturering av verksamheter. I årsredovisningen 2021 redovisas inga jämförelsestörande poster.

Sammanställda räkenskaper

Enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska årsredovisningen innehålla sammanställda räkenskaper som även innefattar den kommunala verksamhet som bedrivs av koncernföretag. Ett kommunalt koncernföretag är i detta fall en juridisk person över vars verksamhet, mål och strategier kommunen har ett varaktigt betydande inflytande. Betydande inflytande anses finnas vid ett innehav av minst 20 procent av rösterna i en juridisk persons beslutande organ. Den sammanställda redovisningen utgår från RKR R16. Redovisningen upprättades enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolideringen. Kommunkoncernens medlemmar och ägarandelar framgår i avsnittet Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten i årsredovisningen.

Kommunkoncernen förändrades under året då AB Världsljus likviderades och bolaget ingår därmed inte längre i den kommunala koncernen. Detta påverkade dock inte bolag som ingår i den sammanställda redovisningen eftersom ägarandelen inte översteg 20 procent och bolaget räknades inte med tidigare år.

De kommunala bolagen följer årsredovisningslagen (ÅRL) och bokföringsnämndens allmänna råd, K3-regelverket. Vid avvikelse i redovisningsprinciper mellan kommunen och de kommunala bolagen är kommunens redovisningsprinciper vägledande för sammanställda räkenskaper.

Skatteintäkter

Skatteintäkter redovisas det år som de skattskyldigas inkomst tas upp till beskattning. Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på Sveriges Kommuner och Regioners decemberprognos i enlighet med RKR R2.

Anslutningsavgifter för vatten och avlopp (VA)

Anslutningsavgifter för VA tas upp som förutbetalda intäkt, redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod. Offentliga investeringsbidrag redovisas på samma sätt.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod som överstiger tre år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till 25 000 kr och gäller som gemensam gräns för materiella tillgångar och därmed också för finansiella leasingavtal. Samma beloppsgräns används för att bedöma vad som är väsentliga belopp avseende immateriella tillgångar.

Immateriella och materiella anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar tas upp i balansräkningen till anskaffningsvärdet med tillägg för värdehöjande investeringar och med avdrag för gjorda avskrivningar. Kostnader som inte uppfyller definition för anläggningstillgång bokförs som driftkostnad i det räkenskapsår de hänför sig till. Kommunen tillämpar huvudmetoden och redovisar ränteutgifter, i de fall de förekommer, som kostnad i resultaträkningen det räkenskapsår de hänför sig till.

Avskrivning och avskrivningsmetod

Avskrivning på immateriella och materiella anläggningstillgångar görs linjärt baserat på tillgångens anskaffningsvärde, exklusive eventuellt restvärde. Det innebär att tillgången skrivs av med lika stort belopp varje månad. Avskrivning påbörjas månaden efter det att tillgången tagits i bruk. Kommunen tillämpar komponentavskrivningar på investeringar som har betydande komponenter med en väsentlig skillnad i nyttjandeperioder, i enlighet med RKR R4.

Avskrivningstider

Följande avskrivningstider tillämpas normalt i kommunen: 3, 5, 10, 15, 20, 25, 30, 33, 50, 75 år. För tillgångar där nyttjandeperioden styrs i avtal, till exempel leasing, används den planerade verkliga nyttjandeperioden som avskrivningstid. På anläggningstillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar. Omprövning av immateriella och materiella anläggningstillgångarnas nyttjandeperiod görs årligen i samband med delårsbokslutet. Om anläggningens nyttjandeperiod avviker väsentligt från tidigare bedömning justeras avskrivningsbeloppen för innevarande och framtida perioder. Exempel på tillfällen när omprövning görs är verksamhetsförändringar, tekniskskiftet och organisationsförändringar.

Nedskrivningar

Nedskrivningar hanteras i enlighet med RKR R6. Nedskrivningsbehov bedöms för större anläggningstillgångar om indikation förekommer på att tillgångens verkliga värde understiger redovisat värde.

Bidrag till statlig infrastruktur

I kommunen redovisas bidrag till statlig infrastruktur direkt som en kostnad i resultaträkningen.

Löner

Personalens löner redovisas enligt kontantprincipen. Timanställdas lön för december kostnads- och skuldbokförs i december. Semesterlöneskulden inklusive personalomkostnadspålägg kostnads- och skuldbokförs i december.

Pensioner

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt Riktlinjer för beräkning av pensionskuld (RIPS) och redovisas enligt den så kallade blandmodellen i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning, samt RKR R10 Pensioner. Pensionsskulden är den framtida skuld som kommunen har till arbetstagare och pensionstagare.

Den samlade pensionsskulden, inklusive löneskatt, återfinns under rubrikerna Avsättningar, kortfristiga skulder och ansvarsförbindelser. Under Avsättningar redovisas kompletterande ålderspension, särskild avtalspension före 65 år samt efterlevandepension. Som kortfristig skuld finns redovisat de pensioner som intjänats av de anställda under året, men som betalas ut först under nästföljande år. Under ansvarsförbindelser finns de pensionsförpliktelser som har intjänats före 1998. Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar.

Avtal som inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse. Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar och innan dess som ansvarsförbindelse. Avtal som inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse.

Pensionsåtaganden för anställda i de företag som ingår i den kommunala koncernen redovisas enligt K3.

Ersättning moms, enligt LEMK

Kommuner får bidrag för momsersättning från staten för den ingående moms som kan dras av på leverantörsfakturor. Kommuner avviker i detta fall från principen att intäkter och kostnader inte får kvittas mot varandra eftersom kommuner bokför nettokostnaden, det vill säga fakturans bruttobelopp minus moms som kostnad. Skäl eller analys anges inte eftersom detta är en generell avvikelse hos Sveriges kommuner.

Drift- och investeringsbudget

Beskrivning av uppbyggnad samt väsentliga principer för ekonomistyrning och internredovisning framgår av respektive avsnitt för rapporteringen i förvaltningsberättelsen.

Rättelse av fel

I samband med att LKBR (lagen om kommunal bokföring och redovisning) trädde i kraft 2019 uppdaterades rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Under 2020 började kommunen kartlägga och anpassa redovisningen till lag och rekommendationer, och arbetet fortsatte under 2021. Kommunen har kommit långt i arbetet med att gå igenom exploateringsredovisning, och har även gått igenom merparten av samtliga projekt för evakueringskostnader.

Effekterna av de genomgångar och rättelser som gjordes under 2021 redovisas som rättelse av fel i enlighet med RKR R12. Totalt ökade kommunens eget kapital med 459,4 mnkr, varav 12,9 mnkr rättades mot föregående års resultat som minskade med detta belopp och 472,3 mnkr rättades direkt mot eget kapital som ökade med detta belopp. Nedan beskrivs de justeringar som gjordes under 2021. Mer information finns i not 3 och not 4. Jämförelsetalen räknas i årsredovisningen om i enlighet med LKBR 5:6 och RKR R12.

Exploateringsredovisning

Arbetet med genomgång av exploateringsprojekten blev omfattande vilket gör att kommunen fortsatt redovisar markexploatering netto inom balansräkningen 2021. Netto-redovisning avviker från gällande redovisningsprincip om bruttoredovisning. Kommunen redovisar tillgångar, skulder, inkomster och utgifter inom exploatering delvis felaktigt i förhållande till gällande redovisningsprinciper. I årsbokslut redovisas exploateringsområden netto inom tillgångarna på balansräkningen. Beloppet uppgick till 222,0 mnkr. Nettot består av 32,9 mnkr i bruttointkomster och 254,9 mnkr i bruttoutgifter.

Totalt justerades eget kapital (ökade) med 459,4 mnkr genom rättelse av fel. 12,9 mnkr avser justering av resultatet år 2020 (minskade eget kapital) och 472,3 mnkr avser rättelse av år för 2020 (ökade eget kapital).

Under 2021 rättades flera poster avseende mark som redovisats som omsättningstillgång inom exploatering till att redovisas som anläggningstillgång. Beloppen som rättades och omklassificerades uppgick till 14,2 mnkr.

Rättelser av utgifter som redovisats som exploateringsprojekt eller omsättningstillgång aktiverades som anläggningstillgångar under året och skulle redan varit aktiverade tidigare år. Rättelserna redovisas som rättelse av fel. Beloppet uppgick till 414,1 mnkr och var en omklassificering inom balansräkningen. Avskrivningar som skulle ha skett på anläggningarna tidigare år uppgick till 38,2 mnkr och justerades där 16,7 mnkr rättades genom resultatet 2020 och 21,5 mnkr rättades direkt genom eget kapital (minskade eget kapital).

Genomgången av exploateringsprojekten innebar anpassning och rättning enligt RKR R2 intäkter och kommunen gick också igenom utgifter som bokats på balansräkningen för projekten. De ändrade principerna i RKR R2 medför att endast offentliga bidrag initialt skuldredovisas, för att sedan succesivt intäktsredovisas över tillgångens nyttjandeperiod. Tidigare hanterades även bidrag från andra aktörer på detta sätt, vilket medför att dessa bidrag nu ska intäktsredovisas i sin helhet.

Effekterna av tillämpningen av RKR R2 intäkter innebar att resultatet för 2020 omräknades avseende intäkter med 5,6 mnkr (ökade) och 627,7 mnkr rättades direkt mot eget kapital (ökade). Denna genomgång av utgifterna innebar att resultatet för 2020 omräknades med 22,6 mnkr (minskade) och 89,6 mnkr rättades direkt mot eget kapital avseende 2018–2019 (minskade). Rättelserna avsåg avskrivningar som skulle ha aktiverats och kostnader som skulle gått på driften tidigare år för bland annat projekt Albyberg etapp 1, Haningeterassen och Kolartorp 3.

Under 2022 fortsätter kartläggningen och anpassningen till LKBR och RKR. Det finns fyra avslutade exploateringsprojekt där kommunen successivt kommer att gå över till nya redovisningsprinciper och rättelse av mark kommer att göras (Vendelsö 4, Kolartorp 2, Nedersta och Tungelsta Lillgården). Dessa projekt uppgår totalt till 11,4 mnkr i bruttointkomster och 90,5 mnkr i bruttoutgifter.

Evakueringskostnader

I RKR R4 Materiella anläggningstillgångar fanns ett förtydligande om att utgifter för hyra av moduler inte är aktiverbara som anläggningstillgång i balansräkningen. Tidigare redovisade kommunen utgifter för evakueringar såsom modulhyra som anläggningstillgång i balansräkningen.

Under 2021 fortsatte genomgången och redovisningen rättades för felaktigt aktiverade anläggningstillgångar under 2018–2020. Aktiverade utgifter som skulle ha redovisats som kostnader det år de uppstod rättades och avskrivningar som skett på anläggningarna vändes.

Resultatet för 2020 omräknades (ökade) avseende driftkostnader och avskrivningar med 6,2 mnkr. 66,0 mnkr rättades direkt mot eget kapital avseende år 2018–2019 (minskade). Justeringar för avskrivningar 2021 gjordes innevarande år.

Förstudie

Utgifter för förstudier är inte aktiverbara som anläggningstillgång i balansräkningen utan ska belasta resultatet i den period kostnaden uppstår. Kommunen rättade under 2021 förstudie för Torvalla som redovisades som pågående investering 2020 men förstudien ledde inte till ett exploateringsprojekt. Resultatet för 2020 omräknades (minskade) med 1,4 mnkr.

Pågående investeringar

Under 2021 genomfördes rättelser av utgifter och en intäkt som bokfördes som pågående anläggningar tidigare år och som skulle gått på resultatet som kostnader det år de uppstod, vilket medförde att resultatet för 2020 omräknades (minskade) med 0,7 mnkr. Intäkten rättades direkt mot eget kapital med 0,2 mnkr (ökade).

Driftbidrag

Vid årsbokslutet justerades fordringar avseende driftbidrag genom flytt från kortfristiga skulder till fordringar inom balansräkningen. År 2020 justerades med 8,8 mnkr.

Not 2. Uppskattningar och bedömningar

Finansiella tillgångar, fondinnehav

Under 2019 placerade kommunen 400 mnkr i räntefonder som vid anskaffningstillfället klassificerades som finansiella omsättningstillgångar och värderingen gjordes enligt lägsta värdes princip (LVP).

Räntefonderna klassificerades vid bokslutet 2021 om från finansiell omsättningstillgång till finansiell anläggningstillgång eftersom kommunen kommer ha fonderna över en längre tid och de ska generera avkastning. Under december flyttades fondinnehavet till en annan andelsklass för att få lägre förvaltningsavgifter vilket resulterade i en finansiell kostnad på 0,3 mnkr som belastade årets resultat. I årsbokslutet 2020 uppgick det bokförda värdet till 400,0 mnkr enligt LVP. Fondernas verkliga värde uppgick vid bokslutet till 400,5 mnkr och en orealiserad vinst med 0,8 mnkr redovisades som finansiell intäkt i årets resultat för detta.

Foto: Johan Gustafsson

Not 3. Justerad resultaträkning 2020 (Belopp i mnkr)

	Kommunen			Kommunkoncernen		
	Fastställd resultaträkning 2020	Rättelse av fel	Omräknad resultaträkning 2020	Fastställd resultaträkning 2020	Rättelse av fel	Omräknad resultaträkning 2020
Verksamhetens intäkter	1 411,8	5,6	1 417,4	1 781,7	5,6	1 787,3
Verksamhetens kostnader	-6 201,5	-9,2	-6 210,7	-6 233,5	-13,2	-6 246,7
Avskrivningar	-130,7	-9,3	-140,1	-331,0	-5,3	-336,4
Verksamhetens nettokostnader	-4 920,5	-12,9	-4 933,3	-4 782,8	-12,9	-4 795,7
Skatteintäkter	3 905,8	-	3 905,8	3 905,8	-	3 905,8
Generella statsbidrag och utjämning	1 240,7	-	1 240,7	1 240,7	-	1 240,7
Verksamhetens resultat	226,0	-12,9	213,1	363,6	-12,9	350,7
Finansiella intäkter	23,0	-	23,0	7,8	-	7,8
Finansiella kostnader	-13,9	-	-13,9	-59,2	-	-59,2
Resultat efter finansiella poster	235,0	-12,9	222,1	312,2	-12,9	299,3
Extraordinära poster	-	-	-	-	-	-
Årets resultat	235,0	-12,9	222,1	312,2	-12,9	299,3

Resultatet för kommunen och kommunkoncernen avseende 2020 omräknades och uppgick till 222,1 mnkr respektive 299,3 mnkr, en justering med -12,9 mnkr.

Verksamhetens intäkter justerades med 5,6 mnkr för exploateringsersättningar som skulle ha redovisats som intäkter 2020.

Verksamhetens kostnader justerades med -9,2 mnkr. -5,9 mnkr avseende utgifter inom exploateringsprojekt och utgifter för förstudie med -1,4 mnkr.

-1,2 mnkr för anläggningar som inte skulle aktiverats avseende evakueringskostnader och -0,7 mnkr för utgifter som inte var aktiverbara på övriga materiella anläggningstillgångar. Dessa utgifter skulle redovisats som kostnader 2020.

Avskrivningarna justerades för rättelse av två fel. Den första rättelsen gjordes för anläggningstillgångar som aktiverats felaktigt avseende evakueringskostnader där avskrivningarna rättades med 7,4 mnkr.

Den andra rättningen gjordes för anläggningstillgångar inom exploateringsprojekt som skulle ha aktiverats och skrivits av tidigare år. Rättningen uppgick till -16,7 mnkr. 4 mnkr avseende avyttrade komponenter har justerats mellan avskrivningar och verksamhetens kostnader i kommunkoncernen.

Not 4. Justerad balansräkning 2020 (Belopp i mnkr)

	Kommunen			Kommunkoncernen		
	Fastställd balansräkning 2020-12-31	Rättelse av fel	Omräknad balansräkning 2020-12-31	Fastställd balansräkning 2020-12-31	Rättelse av fel	Omräknad balansräkning 2020-12-31
Tillgångar						
Anläggningstillgångar						
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>						
Immateriella anläggningstillgångar	0,3	-	0,3	0,3	-	0,3
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	2 494,7	356,3	2 851,0	6 916,3	356,3	7 272,6
Maskiner, inventarier	180,9	-2,1	178,8	307,7	-2,1	305,6
Övriga materiella anläggningstillgångar	473,0	-135,4	337,6	816,9	-135,4	681,5
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>						
Aktier, andelar	75,6	-	75,6	50,0	-	50,0
Långfristiga fordringar	10,4	-	10,4	10,4	-	10,4
Summa anläggningstillgångar	3 234,8	218,9	3 453,7	8 101,6	218,9	8 320,5

Not 4. Justerad balansräkning 2020 (Belopp i mnkr)

	Kommunen			Kommunkoncernen		
	Fastställd balansräkning 2020-12-31	Rättelse av fel	Omräknad balansräkning 2020-12-31	Fastställd balansräkning 2020-12-31	Rättelse av fel	Omräknad balansräkning 2020-12-31
Bidrag till infrastruktur	-	-	-	-	-	-
Omsättningstillgångar						
Förråd m.m.	3,2	-	3,2	11,8	-	11,8
Exploateringsområden	-	209,1	209,1	-	212,1	212,1
Fordringar	685,8	8,8	694,7	632,2	8,8	641,0
Kortfristiga placeringar	400,0	-	400,0	400,0	-	400,0
Kassa och bank	705,0	-	705,0	791,9	-	791,9
Summa omsättningstillgångar	1 794,0	218,0	2 011,9	1 835,9	221,0	2 056,8
Summa tillgångar	5 028,8	436,8	5 465,6	9 937,5	439,8	10 377,3
Eget kapital, avsättningar och skulder						
Eget kapital						
Årets resultat	235,0	-12,9	222,1	312,2	-12,9	299,3
Resultatutjämningsreserv	50,0	-	50,0	50,0	-	50,0
Övrigt eget kapital	1 948,0	472,3	2 420,3	2 464,8	472,3	2 937,1
Summa eget kapital	2 233,0	459,4	2 692,4	2 827,0	459,4	3 286,4
Avsättningar						
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	622,1	-	622,1	648,2	-	648,2
Andra avsättningar	-	-	-	117,3	-	117,3
Summa avsättningar	622,1	-	622,1	765,4	-	765,4
Skulder						
VA långfristiga skulder	643,7	-	643,7	643,7	-	643,7
Långfristiga skulder	16,1	-	16,1	3 931,3	-	3 931,3
Exploateringsområden	31,4	-31,4	-	28,4	-28,4	-
Kortfristiga skulder	1 482,5	8,8	1 491,3	1 741,6	8,8	1 750,4
Summa skulder	2 173,7	-22,6	2 151,1	6 345,0	-19,6	6 325,4
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	5 028,8	436,8	5 465,6	9 937,5	439,8	10 377,3

Balansräkningens utgående balans per 2020-12-31 omräknades för kommunen och kommunkoncernen för de poster som skulle ha redovisats inom perioden. Totalt har eget kapital justerats med 459,4 mnkr, varav -12,9 mnkr är hänförliga till justering av resultatet 2020 och 472,3 mnkr avser justering av tidigare år.

Mark, byggnader och tekniska anläggningar justerades med 356,3 mnkr. 414,1 mnkr justerades för investeringsutgifter inom exploatering som aktiverades som anläggningstillgång 2021 men skulle ha aktiverats tidigare år. Justeringen gjordes mot exploateringsområden.

-57,8 mnkr justerades avseende anläggningar för evakueringskostnader som inte skulle ha aktiverats som anläggningstillgång eftersom de avser driftkostnad. -7,2 mnkr justerades genom resultatet 2020 och -50,6 mnkr justerades direkt mot eget kapital.

Maskiner, inventarier justerades med -2,1 mnkr avseende inventarier som inte skulle ha aktiverats (evakueringskostnader). -1,1 mnkr justerades genom resultatet 2020 och -1,0 mnkr justerades direkt mot eget kapital.

Övriga materiella anläggningstillgångar, pågående anläggningar, justerades med -135,4 mnkr. 134,9 mnkr justerades avseende anläggningar inom exploatering som aktiverades som anläggningstillgångar under året. Justeringen gjordes mot exploateringsområden.

0,5 mnkr justerades för utgifter som inte varit aktiverbara. 0,7 mnkr justerades genom resultatet 2020 och -0,2 mnkr har justerades direkt mot eget kapital.

Exploateringsområden justerades totalt med 209,1 mnkr. -75,4 mnkr justerades för utgifter som skulle ha gått på resultatet tidigare år, varav -7,2 mnkr justerades genom resultatet 2020 och -68,2 mnkr justerades direkt mot eget kapital.

633,3 mnkr justerades avseende exploateringsersättningar (intäkter) som skulle gått på resultatet tidigare år. 5,6 mnkr justerades genom resultatet 2020 och 627,7 mnkr justerades direkt mot eget kapital.

-414,1 mnkr justerades för investeringsutgifter som skulle ha aktiverats som anläggningstillgång tidigare år.

134,9 mnkr justerades för anläggningar som aktiverades under året och som i årsboksutslut 2020 var redovisade som anläggningstillgång istället för exploateringsområden.

-31,4 mnkr avser justering av föregående års utgående balans för exploateringsområden som flyttades till tillgångssidan eftersom genomgång av exploateringsredovisning gav ett positivt saldo 2020 och flyttas till omsättningstillgång från skuldsidan.

-38,2 mnkr avser justering för anläggningar som aktiverades under året och som skulle ha aktiverats och skrivits av tidigare år. -16,7 mnkr justerades genom resultatet 2020 och -21,5 mnkr justerades direkt mot eget kapital.

Kortfristiga skulder justerades med 8,8 mnkr avseende driftbidragsfordringar som redovisades på skuldsidan 2020.

Not 5. Verksamhetens intäkter (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Försäljningsintäkter	14,6	20,1	14,6	20,1
Taxor och avgifter	460,0	482,0	586,0	565,8
Hyror och arrenden	109,8	102,5	325,6	314,3
Bidrag från staten	506,7	554,8	506,7	554,8
EU-bidrag	4,0	6,7	4,0	6,7
Övriga bidrag	14,8	11,0	14,8	11,0
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	205,5	197,8	205,5	197,8
Försäljning av exploateringsfastigheter	325,0	0,0	325,0	0,0
Försäljning av anläggningstillgångar	0,7	-	0,7	-
Övriga verksamhetsintäkter	31,6	36,9	71,7	111,2
Justering intäkter inom exploateringsområden (se not 3)	-	5,6	-	5,6
Summa	1 672,6	1 417,4	2 054,6	1 787,3

Not 6. Verksamhetens kostnader (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Inköp av vatten för distribution	24,1	22,6	24,1	22,6
Lämnade bidrag	239,3	207,2	239,3	207,2
Köp av huvudverksamhet	1 778,5	1 755,2	1 770,7	1 751,1
Inventarier	23,8	22,0	23,8	22,0
Lokalhyror	638,3	607,6	136,7	117,6
Personalkostnader	3 020,3	2 928,5	3 188,6	3 086,2
Övriga kostnader	711,9	658,4	1 102,7	1 003,9
Skattekostnader	-	-	14,9	22,9
Justeringar kostnader (se not 3)	-	9,2	-	13,2
Summa	6 436,1	6 210,7	6 500,8	6 246,7

Not 7. Avskrivningar och nedskrivningar (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Avskrivningar enligt plan				
Immateriella anläggningar	0,2	0,2	0,2	0,2
Fastigheter och anläggningar	99,4	77,9	259,9	242,3
Inventarier	54,6	52,7	90,3	88,5
Justering avskrivningar (se not 3)	-	9,3	-	5,3
Summa	154,2	140,1	350,4	336,4

Not 8. Skatteintäkter (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Preliminär kommunalskatt	4 094,1	3 993,1	4 094,1	3 993,1
Preliminär slutavräkning innevarande år	106,7	-65,4	106,7	-65,4
Slutavräkningsdifferens föregående år	15,1	-21,9	15,1	-21,9
Summa	4 215,9	3 905,8	4 215,9	3 905,8

Not 9. Generella statsbidrag och utjämning (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Inkomstutjämningsbidrag	815,3	795,9	815,3	795,9
Kommunal fastighetsavgift	161,0	158,1	161,0	158,1
Regleringsbidrag	277,6	93,7	277,6	93,7
Införandebidrag	-	10,4	-	10,4
Kostnadsutjämningsbidrag	128,9	95,8	128,9	95,8
Övriga generella statsbidrag*	39,0	189,6	39,0	189,6
Utjämningsavgift LSS	-106,1	-102,9	-106,1	-102,9
Summa	1 315,6	1 240,7	1 315,6	1 240,7

* Varav skolmiljonen 12,2 mnkr och äldreomsorgssatsningen 26,8 mnkr.

Not 10. Finansiella intäkter (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Utdelning på aktier och andelar	1,0	3,4	1,0	3,4
Erhållna dröjsmålsräntor	0,5	0,6	0,5	0,6
Ränteintäkter	0,6	1,1	0,1	0,6
Borgensavgifter	16,3	15,3	0,2	0,3
Orealiserade vinster, finansiella omsättningstillgångar	-	2,6	-	2,6
Orealiserad vinst (verkligt värde) finansiella anläggningstillgångar	1,0	-	1,0	-
Övriga finansiella intäkter	0,0	0,0	0,3	0,4
Summa	19,4	23,0	3,1	7,8

Not 11. Finansiella kostnader (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Ränta på pensionsavsättning	8,3	11,8	8,3	11,8
Räntekostnader	0,2	0,2	0,2	0,2
Orealiserade förluster, finansiella omsättningstillgångar	-	1,3	-	1,3
Övriga finansiella kostnader	1,6	0,6	48,6	45,9
Summa	10,1	13,9	57,1	59,2

Not 12. Immateriella anläggningstillgångar (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Linjär avskrivning tillämpas för samtliga anläggningar				
Ingående anskaffningsvärde	7,8	7,8	7,8	7,8
Ingående ack. avskrivningar	-7,5	-7,3	-7,5	-7,3
Årets investering	-	-	-	-
Årets avskrivningar	-0,1	-0,2	-0,1	-0,2
Summa	0,2	0,3	0,2	0,3

Not 13. Fastigheter och anläggningar (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Linjär avskrivning tillämpas för samtliga anläggningar. Pågående investeringar skrivs ej av.				
Ingående anskaffningsvärde	3 437,5	2 637,7	9 356,5	8 145,9
Justering ingående anskaffningsvärde 2021-01-01 (se not 4)	-	341,9	-	341,9
Ingående ack. avskrivningar	-586,5	-543,0	-2 083,9	-1 887,4
Justering ingående ack. avskrivningar 2021-01-01 (se not 4)	-	14,4	-	14,4
Årets investering	243,9	486,5	586,2	908,3
Årets avskrivningar	-99,4	-77,9	-259,9	-238,3
Anskaffningsvärde uträngade inventarier	-3,0	-28,6	-16,6	-39,6
Akkumulerade avskrivningar uträngade inventarier	0,9	20,0	4,9	27,4
Summa	2 993,4	2 851,0	7 587,2	7 272,6
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	26,9 år	27,8 år	34,9 år	36 år
<i>I kommunkoncernens genomsnittliga nyttjandeperiod saknas SRVs beräkning.</i>				
Specifikation fastigheter och anläggningar	2021	2020		
Allmän markreserv	254,2	254,3		
Verksamhetsfastigheter				
Fritidsanläggningar	110,5	114,1		
Skolanläggningar	6,8	4,8		
Sociala lokaler	20,8	10,9		
Övriga lokaler	-	-		
Summa	138,1	129,8		
Publika fastigheter				
Gator	769,1	741,6		
Parker	174,6	166,4		
Summa	943,7	908,0		
Fastigheter för affärsdrivande verksamhet	1 657,4	1 558,9		

Not 14. Maskiner och inventarier (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Linjär avskrivning tillämpas för samtliga anläggningar.				
Ingående anskaffningsvärde	491,6	462,8	896,8	830,6
Justering ingående anskaffningsvärde 2021-01-01 (se not 4)	-	-1,2	-	-1,2
Ingående ack. avskrivningar	-312,8	-275,9	-591,2	-518,4
Justering ingående ackumulerade avskrivningar 2021-01-01 (se not 4)	-	0,4	-	0,4
Årets investering	114,9	50,1	144,1	87,5
Justering årets investering 2021-01-01 (se not 4)	-	-1,3	-	-1,3
Årets avskrivningar	-54,6	-52,7	-90,3	-88,6
Anskaffningsvärde uträngade/sålda inventarier	-57,5	-18,8	-64,8	-18,8
Akkumulerade avskrivningar uträngade/sålda inventarier	55,3	15,4	60,4	15,4
Summa	236,9	178,8	355,0	305,6
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	7,4 år	7,0 år	6,0 år	5,9 år
<i>I kommunkoncernens genomsnittliga nyttjandeperiod saknas SRVs beräkning.</i>				
Därför finansiell leasing	2021	2020		
Ingående anskaffningsvärde	24,2	19,8		
Ingående ack. avskrivningar	-10,2	-6,6		
Årets investering	9,5	5,9		
Årets avskrivning	-4,0	-4,7		
Anskaffningsvärde finansiell leasing som upphört	-4,3	-1,5		
Akkumulerade avskrivningar finansiell leasing som upphört	3,3	1,1		
Summa	18,5	14,0		

Not 15. Pågående ny-, till- och ombyggnad (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Pågående investeringar	341,1	473,0	1 072,6	816,9
Justeringar pågående investeringar (se not 4)	-	-135,4	-	-135,4
Summa	341,1	337,6	1 072,6	681,5

Not 16. Aktier och andelar (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Aktier och andelar	118,3	57,4	99,0	31,8
Nordea Institutionell Kortränta	201,0	-	201,0	-
Nordea Swedish Bond Stars	199,5	-	199,5	-
Grundfond Tyrestaskogen	8,0	8,0	8,0	8,0
Bostadsrätter*	10,2	10,2	10,2	10,2
Summa	537,0	75,6	517,7	50,0

* 35 stycken

** Vid årsbokslutet 2021 omklassificerades fonderna från kortfristig placering till aktier och andelar, se not 2 Ändrad uppskattning och bedömning

Aktieförteckning	Antal	Andel %	Nominellt värde, kr	Anskaffningsvärde, kr
Haninge kommun Holding AB	44 100	100	1 000	44 100 000
Inera AB	5	3,3	8 500	42 500
SKL Kommentus	19	0,01	100	1 900
SRV Återvinning AB	5 600	31,5	500	350 000
Stockholmsregionens Försäkrings AB	72 956	7,1	100	7 295 600
Summa				51 790 000
Andelar (kr)				2021-12-31
Folkets Hus Vendelsö 100 och Handen 100				1
Stockholms företagarförening				1 040
Södertörns Jordbrukskassa				477
Kommuninvest ekonomisk förening***				66 498 859
Summa				66 500 377

*** Insatskapitalet enligt engagemangsbesked per 2021-12-31 uppgick till 92 952 000 kr.

Not 17. Långfristiga fordringar (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Övriga lån	1,1	1,2	1,1	1,2
Lån för gatukostnadsavgift	1,1	1,4	1,1	1,4
Lån för VA-anslutningsavgift	5,3	7,8	5,3	7,8
Summa	7,5	10,4	7,5	10,4

Not 18. Förråd m.m. (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Lager skyddsutrustning Corona	3,1	3,1	3,1	3,1
Presentshopen	0,1	0,1	0,1	0,1
Lager SRV	-	-	8,1	8,6
Summa	3,2	3,2	11,3	11,8

Not 19. Exploateringsområden (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Ingående balans	209,1	344,5	212,1	347,5
Exploateringsintäkter	-340,8	-112,9	-340,8	-112,9
Exploateringskostnader	103,5	149,2	103,5	149,2
Omklassificering av omsättningstillgångar till investeringar	-49,2	-504,6	-49,2	-504,6
Miljökostnader Albyberg	-	-20,5	-	-20,5
Exploateringsintäkter till årets resultat	337,4	90,6	337,4	90,6
Kostnader till årets resultat	-15,7	-	-15,7	-
Skuldförda exploateringsintäkter	-22,3	22,3	-22,3	22,3
Justeringar exploateringsområden (se not 4)	-	240,5	-	240,5
Summa	222,0	209,1	225,0	212,1

Not 20. Kortfristiga fordringar (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Kundfordringar	90,5	83,7	87,0	84,0
Momsfordran	56,9	62,9	56,9	62,9
Fordringar hos staten	1,5	17,7	1,5	17,7
Fordringar hos anställda	0,4	0,3	0,4	0,3
Upplupna skatteintäkter	223,5	113,2	223,5	113,2
Interimsfordringar	198,5	187,5	205,5	205,3
Upplupna projektmedel	10,9	0,5	10,9	0,5
Övriga fordringar	246,1	220,0	197,7	148,3
Justeringar kortfristiga fordringar (se not 2)	-	8,8	-	8,8
Summa	828,3	694,7	783,4	641,0

Not 21. Kortfristiga placeringar (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Nordea Institutionell Kortrränta*	-	200,0	-	200,0
Nordea Swedish Bond Stars*	-	200,0	-	200,0
Summa	-	400,0	-	400,0

* Vid årsbokslutet 2021 omklassificerades fonderna från kortfristig placering till aktier och andelar, se not 2 Ändrad uppskattning och bedömning.

Not 22. Kassa och bank (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Kassa och bank	1 254,7	705,0	1 335,9	791,9
Summa	1 254,7	705,0	1 335,9	791,9

Not 23. Eget kapital (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Ingående eget kapital*	2 642,4	2 420,3	3 236,4	2 937,1
Resultatutjämningsreserv	50,0	50,0	50,0	50,0
Övrigt eget kapital	-	-	-	-
Årets resultat	623,2	235,0	680,9	312,2
Justerat årets resultat (se not 3)	-	-12,9	-	-12,9
Utgående eget kapital	3 315,6	2 692,4	3 967,3	3 286,4

* I årsredovisningen 2021 justerades ingående eget kapital 2020 till 2 470,3 mnkr avseende rättningar som är hänförliga till perioder före 2020.

Not 24. Avsättningar till pensioner (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Ingående avsättning pensionsförpliktelser	622,1	537,0	648,2	559,8
Nyintjänad pension	55,0	70,2	55,3	70,2
varav				
- förmånsbestämd ålderspension	54,8	64,0	54,9	64,0
- särskild avtalspension	-	-	-	-
- förtroendevalda	0,3	2,5	0,3	2,5
- efterlevandepension	1,2	1,8	1,2	1,8
- övrig post	-1,2	1,9	-1,0	1,9
Årets utbetalningar	-15,0	-13,9	-16,3	-14,1
Ränte- och basbeloppsuppräknig	34,6	12,2	36,8	15,6
Förändring löneskatt	18,1	16,6	18,2	16,7
Summa avsatt till pensioner	714,8	622,1	742,2	648,2
Aktualiseringsgrad	93 %	93 %		
Pensionsmedlens Användning				
Medel använda i verksamhet, så kallade återlån.	714,8	622,1		

I enlighet med rekommendation RKR R10 ingår den särskilda löneskatten i avsättningen till pensioner med 24,26 %. Pensionsskulden är beräknad enligt prognos från KPA per 2021-12-31.

Not 25. Övriga avsättningar (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Avsättning medfinansiering Haninge Terrassen	1,6	-	1,6	-
Avsättning till skatt	-	-	86,0	77,0
Avsättning till efterbehandling/sluttäckning deponi	-	-	40,2	40,3
Summa	1,6	-	127,8	117,3

I samband med årsbokslutet bokfördes avsättning avseende medfinansiering för Haninge Terrassen eftersom det var sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen. Beloppet kunde beräknas tillförlitligt eftersom kommunen i så fall skulle stå för 50 procent av en utgift om 3,1 mnkr. Efter bokslutet har överenskommelse ingåtts och kommunen kommer att i början av 2022 betala beloppet till SL.

Not 26. Långfristiga skulder (Belopp i mnkr)

	Kommunen	
	2021	2020
VA långfristiga skulder		
VA aktiverade anslutningsavgifter	750,9	705,7
VA ackumulerade upplösningar anslutningsavgifter	-104,2	-90,0
Investeringsfond VA	40,2	28,0
Summa	687,0	643,7

	Kommunen	
	2021	2020
Långfristiga skulder		
Långfristig leasingsskuld	13,5	9,9
Skuld stiftelser	0,4	0,4
Skuld för offentliga bidrag	10,7	5,8
Ackumulerade upplösningar av offentliga bidrag (investeringar)	-0,1	-
Summa	24,4	16,1

	Kommunkoncernen	
	2021	2020
Långfristiga skulder		
Haninge kommun	24,4	16,1
Haninge Kommun Holding AB (koncern)	4069,3	3879,8
SRV Återvinning AB	14,7	35,4
Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund	-	-
Summa	4 108,4	3 931,3

Not 27. Kortfristiga skulder (Belopp i mnkr)

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Leverantörsskulder	571,9	282,9	573,2	354,4
Upplupna löner timanställda	13,5	16,8	13,5	16,8
Upplupna sociala avgifter	77,7	78,6	77,7	78,6
Semesterlöneskuld	149,3	147,2	149,3	147,2
Avgiftsbestämd ålderspension	86,3	88,8	86,3	88,8
Momsskuld	2,7	4,0	2,7	4,0
Personalens källskatt	47,4	46,3	47,4	46,3
Förutbetalda skatteintäkter	50,3	125,8	50,3	125,8
Civilförsvarsföreningen	4,1	4,2	4,1	4,2
Interimsskulder	117,7	107,6	277,5	269,5
Förutbetalda projektmedel	11,2	2,6	11,2	2,6
Övriga skulder	171,3	151,7	219,4	192,0
Kortfristiga skulder till koncernföretag	372,7	399,6	-	-
Kortfristig del av långfristig skuld	-	22,3	745,5	407,3
Kortfristig leasingsskuld	5,0	4,1	5,0	4,1
Justeringar kortfristiga skulder (se not 4)	-	8,8	-	8,8
Summa	1 681,1	1 491,3	2 263,1	1 750,4

Not 28. Ansvarförbindelser och ställda panter (Belopp i mnkr)**Pensionsförpliktelser intjänade före 1998**

PensionsförpliktelsePensionsförpliktelser intjänade före 1998 redovisas som en ansvarförbindelse. Ansvarförbindelsen är framräknad i prognosen från KPA per 2021-12-31.

	Kommunen	
	2021	2020
Ingående ansvarförbindelse pensionsförpliktelser inkl. löneskatt	1 273,8	1 290,1
- Ränte- och basbeloppsuppräknning	43,3	30,4
- Ändring av försäkringstekniska grunder	-	-
- Pension till efterlevande	-	-
- Årets utbetalningar	-63,3	-62,3
- Övrig post	1,2	18,8
Minskning av ansvarförbindelse genom tecknande av försäkring /överföring av stiftelsens tillgångar	-	-
Ökning/minskning av ansvarförbindelse med anledning av värdeöverföring på stiftelsens tillgångar	-	-
Förändring av löneskatt	-4,6	-3,2
Utgående ansvarförbindelse för pensioner inkl. löneskatt	1 250,4	1 273,8
Ansvarförbindelse förtroendevalda inkl. löneskatt*	-	-
Summa ansvarförbindelse pensioner	1 250,4	1 273,8
* Vid beräkningstillfället december 2021 fanns det inte några samordningar med arbetsinkomster för utbetalda visstidspensioner.		
Övriga upplysningar om pensioner		
Antal visstidsförordnanden	1826 st	
Politiker	202 st	
Tjänstemän	350 st	
Aktualiseringsgrad	93 %	
Borgensåtaganden		
Föreningar	Ursprungligt lånebelopp	Återstående lånebelopp
Bostadsrättsföreningar	480,6	376,9
Samfällighetsföreningar	30,0	30,0
Västerhaninge Tennisklubb	5,1	1,2
Ornö Fiber Ekonomisk förening	7,5	6,7
Summa	523,2	414,8
Bolag med kommunal anknytning		
Tornberget Fastighetsförvaltnings AB i Haninge	3 780,0	3 780,0
SRV återvinning AB*	31,5	37,9
Summa	3 811,5	3 817,9
Kommuninvest**		4 330,3
Summa		4 330,3

* Beloppen avser Haninge kommuns andel, vilken uppgår till 31,5 % av det totala borgensåtagandet som ägarkommunerna har ställt för SRV återvinning AB per 2021-12-31.

** Haninge kommun ingick i januari 2003 en solidarisk borgen som för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga förpliktelser. Samtliga 294 kommuner som per 2021-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening ingick i likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar ingicks ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna.

Per 2021-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 510 966,1 mnkr och Haninge kommuns del är 0,8 % av dessa.

Not 28. Ansvarförbindelser och ställda panter (forts.) (Belopp i mnkr)**Leasing**

Beräkningarna av kommunens leasingåtaganden är framtagna av Leaseright KB.

Finansiella leasingavtal över 3 år	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Fordon				
Totala minimileasingavgifter	18,8	14,2	18,8	14,2
Nuvärde minimileasingavgift	18,5	14,0	18,5	14,0
Därav som förfaller inom ett år	5,0	4,1	5,0	4,1
Därav som förfaller om ett till fem år	13,5	9,9	13,5	9,9
Därav som förfaller efter fem år	-	-	-	-
Operationella leasingavtal	Kommunen		Kommunkoncernen	
(avser ej uppsägningsbara avtal som överstiger 3 år)	2021	2020	2021	2020
Nuvärde minimileasingavgifter	4,5	9,1	46,8	56,5
Framtida leasingavgifter som förfaller inom ett år	3,0	7,9	14,3	19,6
Framtida leasingavgifter som förfaller om ett till fem år	1,5	1,2	21,3	24,3
Framtida leasingavgifter som förfaller efter fem år	-	-	11,2	12,6
Pensionsåtaganden i kommunala bolag				
Bolag	Andel av totalt åtagande			
Södertörns Brandförsvarsförbund, totalt 112,5 mnkr	25,04 %	28,2		
Summa		28,2		

Ansvarförbindelse avseende sanering i företagsområdet Albyberg

Sedan 2018 pågår sanering av företagsområdet Albyberg etapp 1.

I dagsläget råder osäkerhet kring hur stora utgifter som kommer att uppstå för sanering och under hur lång tid saneringsbehovet kommer att finnas. Det pågår ett arbete med att utreda hur framtida saneringsmetod och frekvens kommer att se ut.

När detta är utrett kommer beräknad utgift för sanering att bokföras som avsättning. Utgifter för sanering av etapp 1 uppgår idag till ca 12 mnkr per år för kommunen.

Utredning av framtida sanering pågår. Så länge nuvarande lösning används kommer saneringskostnaderna att ligga på samma nivå som i dagsläget (ca 1 mnkr i månaden).

En utbyggnad av Albyberg etapp 2 behöver inte generera samma behov av sanering. För Albyberg 2 är det dels tveksamt om berggrunden är i samma behov av att sanera och tillvägagångssättet att skapa tomterna kommer att anpassas efter markförutsättningar för att minska kostnader och miljöpåverkan.

Albyberg etapp 2 är fortfarande i planeringsstadiet så det är inte aktuellt med marksanering för Albyberg etapp 2 under kommande år.

Ansvarförbindelse avseende rivnings- och saneringskostnader fastigheter

Det finns ett behov av att riva och eventuellt sanera marken för tre skolfastigheter, Runstensskolan, Hagaskolan hus A-C och Gamla Fredrik.

Vid årsbokslutet fanns ingen legal förpliktelse om att rivning ska ske eller när vilket gör att avsättning avseende kommande utgifter för rivning och sanering inte kan bokas upp.

Beräknade utgifter för rivning uppgår för Runstensskolan till 15 mnkr, för Hagaskolan hus A-C 13,6 mnkr och Gamla Fredrik 36,6 mnkr varav 1,5 mnkr togs i samband med tomställning.

Saneringsutgifter avseende Hagaskolan och Gamla Fredrik är ej beräknade.

När legal förpliktelse finns (påskrivet avtal om rivning och sanering) kommer avsättning att bokföras.

Not 29. Justering för ej likviditetspåverkande poster (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Justering av eget kapital	-	461,0	-	461,0
Omklassificering av omsättningstillgångar till investeringar	-49,2	-783,8	-49,2	-783,8
Förändring pågående investeringar	-	15,5	-	15,5
Förändring fastigheter och anläggningar	-	57,8	-	57,8
Förändring maskiner och inventarier	-	0,8	-	0,8
Förändring omsättningstillgångar	-	136,5	-	136,5
Avskrivningar	154,2	140,1	350,4	336,4
Förändring pensionsavsättning	92,7	85,1	94,0	88,4
Förändring övriga avsättningar	1,6	-	10,5	6,6
Förändring långfristiga fordringar	2,9	16,8	2,9	16,8
Orealiserade kursförändringar	0,8	-1,2	0,8	-1,2
Försäljningspris och bokfört värde finansiella anläggningstillgångar	0,2	-	0,2	-
Försäljningspris och bokfört värde finansiella omsättningstillgångar	0,4	-	0,4	-
Ökning av skulden till VA kunderna i kommunen	57,4	54,0	57,4	54,0
Summa	261,0	182,6	467,4	388,8

Not 30. Poster som redovisas i annan sektion (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Realisationsvinster/förluster	2,6	-	14,7	4,0
Summa	2,6	-	14,7	4,0

Not 31. Investeringar i immateriella anläggningstillgångar (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Årets investeringar i immateriella anläggningstillgångar	-	-	-	-
Summa	-	-	-	-

Not 32. Investeringar i materiella anläggningstillgångar (Belopp i mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Årets investering i fastigheter och mark	243,9	486,5	586,2	908,3
Investeringsutgifter som skulle ha aktiverats tidigare år, har justerat ingående anskaffningsvärde (se not 4)	-	414,1	-	414,1
Årets investering i inventarier	114,9	50,1	144,1	87,5
Justering årets investering i inventarier, har justerat ingående anskaffningsvärde (se not 4)	-	-1,3	-	-1,3
Årets förändring av investeringar i pågående ny-, till- och ombyggnader	3,5	261,8	391,1	263,7
Justering årets förändring av investeringar i pågående ny-, till och ombyggnader (se not 4)	-	-0,7	-	-0,7
Summa	362,3	1 210,5	1 121,4	1 671,6
Omklassificering av omsättningstillgångar till investeringar	-49,2	-369,7	-49,2	-369,7
Justering omklassificering av omsättningstillgångar till investeringar (se not 4)	-	-414,1	-	-414,1
Summa	313,1	426,7	1 072,2	887,8

Not 33. Upplysning om räkenskapsrevision (Kr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2021	2020	2021	2020
Kostnad för räkenskapsrevision				
Sakkunnigt biträde*	430 000,0	350 000,0	944 262,0	855 740,0
Förtroendevalda revisorer	30 000,0	30 000,0	30 000,0	30 000,0
Total kostnad för räkenskapsrevision	460 000,0	380 000,0	974 262,0	885 740,0

Kostnader för räkenskapsrevision avser kostnader för granskning av bokföring, delårsrapport samt årsredovisning.

* För koncernen ingår även kostnader för den auktoriserade revisionen.

Not 34. Upplysningar om finansiella instrument

Finansiella instrument i Haninge kommun

Haninge kommun innehar inga säkringsinstrument.

Finansiella instrument i Tornberget Fastighetsförvaltnings AB i Haninge

Tornberget Fastighetsförvaltnings AB i Haninge innehar inga säkringsinstrument.

Finansiella instrument i Haninge Bostäder AB

Avtal om ränteswappar ingås i syfte att minimera ränterisker och att uppnå önskad räntebindningstid. Intäkter och kostnader för ränteswappar nettoredovisas under räntekostnader. Marknadsvärdeförändring under swapavtalens löptid redovisas inte i resultatet. Redovisning av finansiella instrument sker enligt kapitel 11 i K3 vilket innebär tillämpning av säkringsredovisning.

På balansdagen fanns ränterörliga lån på tillsammans 565 272 tkr, swapavtal om nominellt 400 000 tkr ingicks för att säkra framtida räntekostnader. Effektiviteten av säkringen förväntas vara hög.

Marknadsvärdet har beräknats som de kostnader/intäkter som hade uppstått om kontrakten stängts på balansdagen. Marknadsvärdet baseras på förmedlade kreditinstituts värdering, vars rimlighet prövas genom diskontering av beräknade framtida kassaflöden enligt kontraktens villkor och förfallodagar och med utgångspunkt i marknadsräntan för liknande instrument på balansdagen.

Swappportföljens totala marknadsvärde uppgick till 269 tkr på balansdagen. Genomsnittlig löptid per balansdagen är 5,0 år.

Not 35. Upprättad särredovisning

Kommunen upprättar särredovisning för kommunens VA-verksamhet i enlighet med lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. Den presenteras i årsredovisningen.

Resultaträkning (tkr), Vatten och avlopp		2021	2020
Verksamhetens intäkter		204 254	192 054
Verksamhetens externa intäkter			
Brukningsavgifter		193 898	159 058
Övriga intäkter	Not 1	4 247	3 932
Anläggningsavgifter		48 946	51 132
Periodisering årets anläggningsavgifter		-45 275	-47 397
Periodisering tidigare års anläggningsavgifter		14 113	13 165
Förändring av kortfristig skuld till abonnentkollektivet (f.d. Va-fonden)		-14 202	1 537
Avsättning till investeringsfond		-12 158	-6 641
Interna intäkter (inom koncernen)	Not 1 A	14 685	17 268
Verksamhetens kostnader		193 031	178 400
Verksamhetens kostnader	Not 2	138 816	126 109
Interna kostnader (inom koncernen)	Not 3	12 056	12 063
Avskrivningar	Not 4	42 159	40 228
Verksamhetens nettoresultat		11 223	13 654
Finansiella intäkter	Not 5	8 025	8 871
Finansiella kostnader	Not 6	-19 248	-22 525
Resultat före extraordinära poster		0	0
Extraordinära intäkter		0	0
Extraordinära kostnader		0	0
Periodens resultat		0	0
Balansräkning (tkr), Vatten och avlopp		2021-12-31	2020-12-31
Anläggningstillgångar			
Mark, bygggn, tekn anl.	Not 7	1 843 393	1 724 005
Maskiner, inventarier	Not 8	429	452
Summa anläggningstillgångar		1 843 822	1 724 457
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar	Not 9	21 972	17 955
Kassa och bank	Not 10	14 971	13 114
Summa omsättningstillgångar		36 943	31 069
Summa tillgångar		1 880 765	1 755 526
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Ingående eget kapital			-
Årets resultat			-
Summa eget kapital			-
Avsättning för pensioner (pensionsskuld)	Not 11		
Skulder			
Långfristiga skulder	Not 12	649 120	616 150
VA kommunlån	Not 13	1 140 300	1 080 266
Investeringsfond		40 200	28 041
Kortfristiga skulder	Not 14	29 536	12 318
Övriga skulder	Not 15	21 609	18 751
Summa skulder		1 880 765	1 755 526
Summa skulder och eget kapital		1 880 765	1 755 526

Not 1. Övriga intäkter	2021 (tkr)	2020 (tkr)
Externslam Hallsten	3 093	2 882
Radio- och mobilmaster	124	122
Uthyrning och försäljning av vattenmätare	150	449
Tekniska tjänster	549	283
Driftbidrag	331	196
Summa	4 247	3 932

Not 1A. Interna intäkter	2021 (tkr)	2020 (tkr)
VA-avgifter future	2 425	2 038
Intern övrig tjänst	2 133	2 209
Internt debiterad tid mot plan och investeringar	10 127	13 021
Interna intäkter anslag	0	0
Summa	14685	17268

Not 2. Verksamhetens kostnader	2021 (tkr)	2020 (tkr)
Tjänster, material och förnödenheter	33 668	29 424
Köpt dricksvatten från Stockholm Vatten	24 134	22 567
Avlopp till Stockholm Vatten	32 517	25 714
Elenergi	4 815	5 035
Personalkostnader	43 682	43 369
Summa	138 816	126 109

Not 3. Interna kostnader	2021 (tkr)	2020 (tkr)	Fördelningsnyckel	Motiv
Interna årsavtal KSF	2 159	2 565	Omsättn.- personalrelaterat i %	Schablon nyttjandegrad
Interna data- och teletjänster	1 812	1 637	Per dator och anknötning	Schablon per användare
Intern lokalhyra	1 817	2 330	Antal rum och yta	
Interna tekniska tjänster SBF	2 920	2 294	Omsättn.- personalrelaterat i %	Schablon nyttjandegrad
Fordonskostnader	2 345	2 412	Faktiskt debiterad kostnad	
Övriga interna tjänster	1 003	825	Faktiskt debiterad kostnad	
Summa:	12 056	12 063		

Not 4. Avskrivningar	2021 (tkr)	2020 (tkr)
Avskrivning fastigheter enl plan	41 936	39 910
Avskrivningar inventarier	223	318
Summa:	42 159	40 228

Not 5. Finansiella intäkter	2021 (tkr)	2020 (tkr)
Ränta VA-fond	87	23
Ränta dagssaldo	257	130
Ränta på anläggningsavgifter	7614	8630
Övriga finansiella intäkter	68	88
Summa	8 026	8 871

Not 6. Finansiella kostnader	2021 (tkr)	2020 (tkr)
Internräntekostnad	19 168	22 525
Övrig räntekostnad	80	0
Summa	19 248	22 525

Not 7. Mark, byggn. tekniska anläggningar	2021	2020
Ingående anskaffningsvärde	1 858 134	1 783 642
Årets aktivering	140 026	74 492
Utgående anskaffningsvärde	1 998 160	1 858 134
Ingående avskrivning enligt plan	-310 537	-264 267
Årets avskrivningar enl plan	-41 937	-46 270
Utgående avskrivningar	-352 474	-310 537
Restvärde	1 645 686	1 547 597
Pågående arbete	197 707	176 408
Summa	1 843 393	1 724 005

Not 8. Maskiner, inventarier	2021	2020
Ingående anskaffningsvärde	15 527	11 339
Årets inköp	200	4 188
Utgående anskaffningsvärde	15 727	15 527
Ingående avskrivning enligt plan	-15 075	-10 569
Årets avskrivningar enl plan	-223	-4 506
Utgående avskrivningar	-15 298	-15 075
Summa	429	452

Not 9. Kortfristiga fordringar	2021 (tkr)	2020 (tkr)
Upplupna bruksintäkter	20 897	14 750
Övriga fordringar	1 075	3 205
Övriga upplupna intäkter	0	0
Summa	21 972	17 955

Not 10. Kassa och bank	2021 (tkr)	2020 (tkr)
Bank	14 971	13 114
Summa	14 971	13 114

Not 11. Avsättning för pensioner (pensionsskuld)	2021 (tkr)	2020 (tkr)
---	-------------------	-------------------

Värde har ej kunnat beräknas.

Not 12. Långfristiga skulder	2021 (tkr)	2020 (tkr)
Skuld till VA-kollektivet t o m 2006 *	89 575	92 063
Skuld till VA-kollektivet fr. o m 2007 **	557 193	523 544
Skuld för offentliga bidrag (investering)	2 352	543
Summa	649 120	616 150

* Motsvarar inbetalda anläggningsintäkter netto från år 1989-2006.

** Motsvarar inbetalda anläggningsintäkter netto under år 2007-2019

Not 13. VA-Kommunlån	2021 (tkr)	2020 (tkr)
Bokfört värde anl. tillgångar	1 843 822	1 724 457
Skuld till VA-kollektivet fr. o m 2007	-646 768	-615 606
Skuld för offentliga bidrag	-2 352	-544
Investeringsfond	-40 200	-28 041
Resultatutjämningsfond (F.d. eget kapital)	-14 202	0
Summa	1 140 300	1 080 266

Motsvarar kommunlån för VA- anläggningstillgångarnas bokförda värde minus det som finansierats via inbetalda anläggningsavgifter (långfristig skuld VA-kollektivet) med avdrag för VA-avdelningens f.d. egna kapital och fonder.

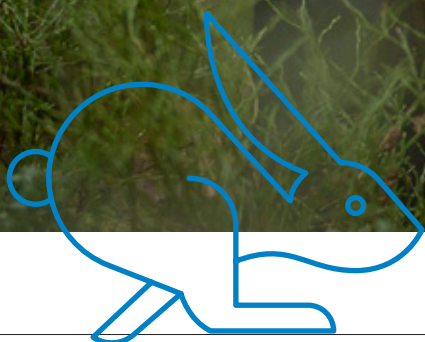
Not 14. Kortfristiga skulder	2021 (tkr)	2020 (tkr)
Upplupna div. kostnader	15 334	12 318
Skuld till VA kollektivet kortfristig	14 202	0
Summa	29 536	12 318

Not 15. Övriga skulder	2021 (tkr)	2020 (tkr)
Leverantörsskulder	21 609	18 751
Summa	21 609	18 751

Foto: Johan Gustafsson

Revisionsberättelse för år 2021

Vi, av fullmäktige valda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse och nämnder, inklusive de gemensamma nämnderna Södertörns överförmyndarnämnd och Södertörns upphandlingsnämnd, samt som utsedda lekmannarevisorer även verksamheten i kommunens företag. Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Revisorerna granskar på uppdrag av kommunfullmäktige men är oberoende och genomför sin granskning självständigt med utgångspunkt från sin riskanalys.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Revisionsbyrån EY har biträtt oss vid granskningen.

Årsredovisningen visar ett positivt ekonomiskt resultat och omfattar en tydlig utvärdering av gällande mål och uppdrag. Kommunen beslutade om riktlinjer för god ekonomisk hushållning i maj 2021. I riktlinjerna finns inriktningsmål och finansiella indikatorer för god ekonomisk hushållning. I årsredovisningen gör kommunen bedömningen att fyra av de fem finansiella indikatorerna är helt uppfyllda, vilket vi ser positivt på. Det lagstadgade balanskravet uppfylls och balanskravsavstämningen visar på ett positivt resultat.

Revisionen noterar att nämnderna sammantaget och individuellt redovisar positiva resultatavvikelser mot budget vilket är positivt. Revisionen ser positivt på att Socialnämnden samt Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden vidtagit åtgärder för att hantera det tidigare prognostiserade underskotten inom verksamheterna och att nämnderna vid årets slut redovisar ett överskott.

Kommunen gör bedömningen att två av fem fullmäktigemål bedöms helt uppfyllda, och tre bedöms delvis uppfyllda. Revisorerna noterar att kommunen inte når upp till mål för trygghetsområdet. Kommunen har flera utmaningar inom trygghetsområdet och revisorerna följer särskilt frågan.

Revisionen har under 2021 genomfört flera fördjupade granskningar där både styrkor och brister i kommunens

verksamheter har synliggjorts. Bland dessa vill vi särskilt lyfta fram den granskning av kommunens demokratiska processer och krisledning under pandemin. Av granskningen framgår att kommunen på en övergripande nivå har bedrivit ett ändamålsenligt arbete för att säkerställa att de demokratiska processerna under pandemin varit i enlighet med tillämplig lagstiftning, samt att krisledningsorganisation har fungerat väl under pandemin.

Vi har också genomfört en granskning av planprocessen som visar att stadsbyggnadsnämnden har en tillräcklig verksamhet rörande detaljplaneringen. Granskningen pekar dock på att det pågår ett prioriteringsarbete samt att samordningen med andra avdelningar behöver stärkas. Vi konstaterar också att i relation till jämförbara kommuner har Haninge kommun långa ledtider från planuppdrag till antagande av detaljplan, i flera fall mer än dubbelt så lång tid. Revisorerna ser allvarligt på detta och följer utvecklingen för att säkerställa att pågående utvecklingsarbete får effekt.

En granskning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt har dock påvisat vissa brister. Kommunstyrelsens uppsikt av nämnderna är ändamålsenlig men granskningen påvisar vissa brister i uppsikten av de kommunala bolagen. Revisionen har påvisat flera punkter som behöver stärkas och kommunstyrelsen har vidtagit åtgärder för att stärka detta framgent. Revisionen kommer fortsatt att följa hanteringen av frågan.

Revisorerna har i sin årligen återkommande granskning av administrativ intern kontroll återigen påpekat de sedan många år kvarstående bristerna i intern kontroll avseende löneprocessen fortsatt inte har åtgärdats. Vidare har revisionen genomfört sin årliga uppföljning av granskningar som ligger två till tre år tillbaka i tiden. Vår bedömning är att kommunen i viss utsträckning har beaktat revisorernas iakttagelser och rekommendationer, samt vidtagit relevanta åtgärder. Dock noteras att det fortfarande är flera rekommendationer som inte har hörtsammats fullt ut. Det pågår ett arbete med att åtgärda revisionens rekommendationer rörande tidigare granskning av korruptionsförebyggande arbete i kommunen samt informationssäkerhet. Revisionen kommer fortsatt att följa utvecklingen.

En annan återkommande fråga för revisionen har varit att följa utvecklingen kring de medialt och genom rättsprocesser uppmärksammade modulhusbostäder. Revisionen har tagit del av den interna utredning rörande hantering av hyresavtal som har genomförts under året. Utredningen har pekat på flera brister. Flera åtgärder har vidtagits för att kvalitetssäkra processen framgent, vilka revisionen kommer att följa.

Under året har vi noterat att kommunen bedriver ett projekt för att tydliggöra sin finansiella redovisning av exploateringsprojekt, vilket framgår av årsredovisningen. Detta för att fullt ut följa god redovisningssed. Vi ser positivt på detta.

Avslutningsvis vill vi lyfta fram att vi under året har träffat samtliga nämndpresidier och i dessa samtal bland annat diskuterat varje nämnds hantering av covid-19 och de risker och utmaningar som respektive verksamhet ställts inför. Utifrån dessa samtal och våra fördjupade granskningar är vår bedömning att Haninge kommun under året har bedrivit ett tydligt, sammanhållet och strukturerat arbete för att minska de negativa effekterna av pandemin.

Med utgångspunkt från ovanstående iakttagelser och noteringar gör vi följande bedömningar:

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Haninge kommun har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillräckligt sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna, i allt väsentligt är rättvisande. Dock med noteringen att det pågår ett arbete i kommunen för att följa god redovisningssed fullt ut.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig. Dock noteras att det fortfarande kvarstår rekommendationer från tidigare år som inte har åtgärdats fullt ut, vilket utgör en brist.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen i huvudsak är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige fastställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt de enskilda ledamöterna i dessa organ. Vi tillstyrker också att kommunens årsredovisning godkänns. Som underlag för vår bedömning åberopar vi bifogade rapporter.

Haninge den 25 mars 2022

Rolf Brehmer

Göran Eriksson

Wulf Schroeder

Ella Carlsson

Krister Selling

Per-Erik Åkerman

Mikael Gillersand

Tommy Larsson

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:

- De sakkunnigas rapporter
- Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna och revisionsberättelser från bolag/förbund

Kvalitet och verksamhetsutveckling

Haninge kommun ska växa från förort till stad fram till år 2030. Detta är den långsiktiga målbilden som formulerades i kommunens översiktsplan. Till detta fastställde fullmäktige fem övergripande mål som ska uppfyllas under mandatperioden. Men för att nå fullmäktiges mål och utvecklas i takt med omvärlden behövs förändring. För att uppnå denna förändring har tjänstemannaledningen identifierat fyra kritiska kvalitetsområden som koncernen måste ha ökat fokus på under mandatperioden.

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning innebär att kommunen når både sina verksamhetsmässiga och finansiella mål på kort och lång sikt. Inom den finansiella delen av god ekonomisk hushållning ska kommunen formulera, besluta och uppnå finansiella strategiska mål. De finansiella målen finns för att betona att ekonomin begränsar verksamhetens omfattning.

För att använda resurser effektivt krävs tydliga roller och ansvarsfördelning, god planering och budgetering, löpande uppföljning av verksamhet och ekonomi, samt att korrigeringar görs vid avvikelser. Eftersom Haninge kommun är inne i en expansiv fas ska kommunens lokaler användas ännu mer kostnadseffektivt och samutnyttjas.

Under 2021 beslutade fullmäktige om nya riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Riktlinjerna ska ligga till grund för Haninge kommuns budget och anger kommunens finansiella och verksamhetsmässiga mål. Det finns ett lagkrav enligt kommunallagen (2017:725) att fullmäktige ska besluta om kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Nämnder och styrelsen ska förhålla sig till riktlinjerna så att verksamheten över tid bedrivs ändamålsenligt och bidrar till en hållbar utveckling och en god ekonomisk hushållning ur ett helhetsperspektiv. I Haninge kommun sker denna styrning genom mål- och budgetprocessen.

Kommunens upphandlingar är ett strategiskt verktyg för att nå god ekonomisk hushållning och säkerställa att kommunens medel används på effektivt sätt. Under 2021 implementerades ett digitalt stöd för inköpsanalys där verksamheten kan följa avtalstroheten. Syftet är att undersöka hur kommunens inköpsmönster ser ut och hur verksamheten tillämpar ingångna avtal. Inköpsanalysen kan även användas för att identifiera områden där det saknas avtal och påvisa behov av nya upphandlingar.

Kommunen beslutade under 2021 om ett gemensamt arbetssätt och en metod för att beräkna effekthemtagningen av projekt, investeringar och utvecklingsinsatser. Att arbeta utifrån en gemensam modell ökar kunskapen om nyttan av genomförandet. Det förenklar även möjligheten att

prioritera mellan förslag då nyttorna utvärderats enligt samma modell. De nyttor som fångas av nyttokalkylerna är kostnadsbesparingar och eventuella intäkter.

En annan viktig del i arbetet med god ekonomisk hushållning är att kommunens lokaler ska nyttjas mer effektivt. Detta innebär att kommunens verksamheter arbetar löpande tillsammans med att öka graden av samutnyttjande i kommunens lokaler. Trots att målet att öka samlokaliseringen funnits under en längre tid har samutnyttjandet inte ökat i önskad utsträckning. En erfarenhet är att samlokalisering har fungerat i nybyggnation och ombyggnation när samutnyttjandet funnits med redan vid planeringsstadiet, men att det uppstår svårigheter att införa samutnyttjande i befintliga lokaler. Kommunen påbörjade ett arbete för att analysera behoven av samlokalisering hos kommunens verksamheter samt behoven hos företag och föreningslivet.

Det finns dock konkreta exempel på platser där samlokalisering genomförts på ett framgångsrikt sätt. Nästa Jordbro invigdes i september 2021 och omfattar bibliotek, fritidsgård, kafé och lounge med scen för framträdanden. Här samutnyttjar verksamheterna stora delar av lokalen samtidigt som kommunen även tillgängliggör lokalen för föreningslivet. Nästa Jordbro är ett sätt att arbeta med multifunktionella lokaler i syfte att få ut mer verksamhet på mindre yta och sänka hyreskostnaderna.

Inom ramen för intern kontroll kan kommunens verksamheter följa upp och kontrollera att kommunens resurser används på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Under 2021 genomförde social- och äldreförvaltningen kontroller av tids- och insatsregistrering inom hemtjänsten. Nya rutiner gjorde att kontrollerna kunde ske mer systematiskt och arbetet förstärktes även med personella resurser för att nå en högre effekt. Förvaltningen kontrollerade om enskilda fått de insatser som beställts och att rätt ersättning utbetalades till utföraren. Förvaltningen har med den ökade granskningen fått cirka 2,7 miljoner kronor återbetalda av privata utförare.

Kompetensförsörjning och långsiktigt hållbar attraktiv arbetsgivare

Det råder stor konkurrens om arbetskraften i Stockholmsområdet och i hela den offentliga sektorn. Kommunens arbete med kompetensförsörjning och kompetensmedvetenhet ska organiseras och utvecklas för att möta framtidens utmaningar och möjligheter. Behovet av kompetens ska analyseras kontinuerligt och leda till aktiviteter som ger uttryck för Haninge kommuns ambition och färdriktning och därmed ger möjlighet att nå uppsatta mål och visioner.

Under 2021 fortsatte kommunen att utveckla ledarskapet i organisationen. Ett exempel på detta är den så kallade ledarskapskompassen som kompletterar det personalpolitiska programmet, kommunens arbetsmiljöpolicy, och är ett ramverk som förtydligar chefs- och ledaruppdraget. Ledarskapskompassen knyter ihop chefsuppdraget och bygger på det transformativa ledarskapet för att uppnå en tillitsbaserad styrning och stödja ett hälsofrämjande arbetssätt. Syftet är att skapa förutsättningar att rekrytera och behålla rätt kompetens för att därigenom bedriva och utveckla kommunens verksamheter.

Flera av kommunens verksamheter genomlyste roller och kompetens under 2021 för att identifiera nuvarande och framtida behov av kompetensförstärkning. Genomlysningarna resulterade i att nya roller definierades och att vissa personalgrupper erbjöds kompetenshöjande insatser och utbildning. Ett konkret exempel är rollen förskoleassistent som infördes inom förskolan och avser utbildade barnskötare. Avsikten är att de som i framtiden har rollen som barnskötare ska ha lämplig utbildning och därför erbjuds personal som saknar utbildning att påbörja en sådan utbildning inom två år. Vidare erbjuder samtliga kommunala förskolor barnskötare att vidareutbilda sig till förskolelärare med bibehållen lön.

Från och med 1 juli 2023 är titeln undersköterska en skyddad yrkestitel. Detta innebär att det kommer att krävas ett bevis för att ha rätt att använda denna titel inom vård och omsorg. Detta kommer att påverka förutsättningarna för att arbeta med vård och omsorg i framtiden och kommunen påbörjade redan under 2021 insatser för att möta detta krav. Vid slutet av 2021 var 49 procent av alla tillsvidareanställda inom vård- och omsorgsboende examinerade undersköterskor. För att öka den andelen startade kommunen utbildningsinsatser för medarbetare inom äldreomsorgen. Detta skedde med hjälp av nationella kompetensmedel inom ramen för Äldreomsorgslyftet och möjliggör studier på arbetstid. Under 2021 påbörjade 57 kommunalt anställda inom äldreomsorgen en upphandlad gymnasial vuxenutbildning med slutmålet att bli vårdbiträde eller undersköterska. Utbildningen bidrar till att öka kompetensnivån hos kommunens anställda och stärker arbetet att skapa en trygg vardag för kommunens äldre medborgare.

Värdegrund och varumärke

Att stärka varumärket för platsen, organisationen och kommunen som arbetsgivare ger oss bättre förutsättningar att attrahera investeringar och företagare till kommunen – så att fler väljer att bo, verka, arbeta i och besöka Haninge kommun. Som arbetsgivare ser kommunen att en gemensam värdegrund är en viktig hörnsten i att vara attraktiv arbetsgivare.

Att utveckla varumärket är ett långsiktigt arbete som ska sätta Haninge ännu tydligare på kartan hos kommunens målgrupper. Kommunens samtliga förvaltningar är involverade i detta arbete, och även lokala företagare, föreningar och andra som verkar i kommunen.

Den 26 april 2021 beslutade kommunstyrelsen att kommunens varumärkesinriktning ska implementeras i form av ett varumärkesprogram. Varumärkesprogrammet Attraktiva Haninge omfattar perspektiven plats, organisation och arbetsgivare. Genom att gå från ett eget varumärke till ett varumärkesprogram kan kommunen bättre stötta den tillväxtfas Haninge befinner sig i. Denna förändring pekar även på att det finns utmaningar som går utanför den kommunala organisationen och som därmed kräver samverkan med andra aktörer i samhället.

Under 2021 genomfördes kampanjen #HemesteriHaninge som med dagspressannonser och youtube-film nådde cirka 680 000 stockholmare. Kampanjens främsta budskap var "Nära upplevelser kan också vara stora". Kampanjen bidrog till att fler fick upp ögonen för Haninge och samtal med det lokala näringslivet visade att uppfattningen var att kommunen attraherade många besökare.

Andra aktiviteter som genomfördes 2021 för att visa upp kommunen var Företagardagarna och Almedalsveckan där kommunen anordnade och deltog i flera seminarium. Båda dessa evenemang hölls digitalt till följd av covid-19-pandemin.

Digitalisering och innovation

För att kommunen ska dra nytta av digitaliseringens möjligheter och innovationskraft behöver verksamheterna förändras. Digitalisering innebär verksamhetsutveckling genom användning av teknik och förändrade arbetsätt.

Kommunens verksamheter utvecklar service, tjänster, produkter och processer. Utvecklingen av verksamheterna ska planeras och genomföras så att kommunen prioriterar aktiviteter som bidrar till effektiv och ändamålsenlig verksamhet.

I takt med att fler verksamhetsprocesser digitaliseras krävs en samordnad och säker IT på hög nivå, med insikt om att detta utgör en grund i hållbar digitalisering.

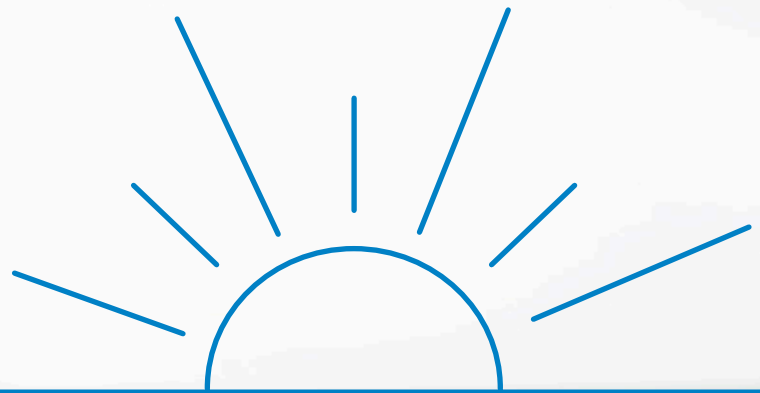

Foto: Johan Gustafsson

Under året arbetade kommunen för att öka medvetenheten om verksamheternas digitala förutsättningar. Bland annat gjordes en samlad rapport och nulägesanalys över alla verksamhetssystem och deras förvaltning i kommunen. Dessutom såg kommunen över förvaltningsmodellen och utvecklade denna för att underlätta styrningen av kommunens förvaltningsobjekt.

Kommunen ska leverera digitala tjänster när det är möjligt och relevant, och flera verksamheter har framgångsrikt bidragit till verksamhetsutveckling med hjälp av digitalisering. Under 2021 utvecklade kommunen arbetet med tjänstedesign för att bättre möta behoven hos medborgare och företag som använder kommunens digitala tjänster. Detta ledde till förbättringar och effektivare arbetssätt. En utgångspunkt i arbetet med att utveckla e-tjänster var igenkänning – kommunens invånare ska känna igen avsändaren Haninge kommun. Det innebär att kommunens e-tjänster ska utgå ifrån hemsidans struktur och design för att förenkla för användaren.

Under året fortsatte kommunen att arbeta med målet att digitalisera samhällsbyggnadsprocessen genom projektet SmartSam (smart samhällsbyggnadsprocess). Fokus var digitala detaljplaner för att möta kommande lagkrav. Satsningarna inom digitalisering fick positiva effekter och kommunens angreppssätt – att ha nytto- och kundperspektiv vid digitaliseringen – väckte stort intresse inom landets kommuner.

Kommunen driftsatte under 2021 organisationens första robot som har effektiviserat ett antal arbetsuppgifter inom löneadministration. Tekniken kallas Robotic Process Automation (RPA) och kan liknas vid en digital medarbetare. Det handlar om att automatisera vissa arbetsflöden och uppgifter som är regeldrivna, repetitiva, autonoma och arbetsintensiva, och som ofta görs i stor omfattning. Införandet ledde till kompetensväxling där resurser nu kan nyttjas mer effektivt.

Det nybyggda vård- och omsorgsboendet Terrassen är kommunens första helt nyckelfria boende och även bland de första i Sverige att satsa på avancerad AI (artificiell intelligens) för de boendes trygghetslarm. En studie inleddes för att utreda nyttoeffekterna av det nya trygghetslarmssystemet på Terrassen. Den befintliga analysen visar ökad trygghet, minskade fallolyckor, mindre stressfylld arbetsmiljö, bättre omvårdnadsbeslut, bättre nattsömn samt frigörande av tid. Arbetet med studien fortsätter under 2022 och om studien visar att denna teknik ger stor nytta i förhållande till kostnader, så bör kommunen överväga att införa liknande välfärdsteknik på övriga vård- och omsorgsboenden på sikt.

Covid-19-pandemin ledde till ökad digital utveckling och kompetens inom organisationen genom att nya arbetssätt utvecklades och digitala verktyg tillämpades. När restriktioner infördes var verksamheterna tvungna att hitta nya sätt att möta medborgarna, vilket är centralt för många av kommunens verksamheter. Under perioder tvingades skolorna bedriva undervisning på distans och såväl föräldramöten som utvecklingssamtal med vårdnadshavare var digitala.

Familjecentralen startade ett digitalt mötesforum för föräldrar under våren 2021, i syfte att skapa möjligheter för föräldrar att mötas och utbyta erfarenheter. Socialförvaltningen erbjöd mer lättillgänglig, flexibel och individanpassad service genom digitala tjänster, till exempel e-ansökan, digital behandling och digitala föräldrakurser.

Även biblioteken ställde om en stor del av sin verksamhet under pandemin och utvecklade nya digitala format för att kunna ha verksamhet på ett smittsäkert sätt. Biblioteken utvecklade och genomförde till exempel digitala bok- och filmsamtal som var uppskattade och där det digitala formatet fungerade väl. Digitala möten ökade tillgängligheten i viss mån, inte minst för de invånare som har svårt att förflytta sig eller bor långt ifrån kommunens bibliotek.

Ordlista

Anläggningstillgång

Tillgång som används för stadigvarande bruk och som är av betydande värde, till exempel fastigheter, maskiner och inventarier.

Avskrivningar

Fördelning av en anläggningstillgångs anskaffningskostnad under tillgångens förväntade nyttjandeperiod.

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen på balansdagen. Balansräkningen delas upp i tillgångar, skulder och eget kapital.

Driftbudget

Alla nämnder har en driftbudget som avser löpande kostnader för nämnden.

Driftredovisning

Redovisar det ekonomiska utfallet för perioden i förhållande till budgeterade intäkter och kostnader.

Eget kapital

Kommunens eget kapital är skillnaden mellan kommunens tillgångar och skulder. Eget kapital anger hur stor del av tillgångarna som finansierats med egna medel.

Investeringsbudget

Investeringsbudgeten avser investeringar i anläggningstillgångar. Kommunens investeringsbudget fördelas per nämnd.

Investeringsredovisning

I investeringsredovisningen redovisas kommunens investeringar i anläggningstillgångar under året. Investeringarna jämförs med investeringsbudgeten.

Internränta

Internräntan anger kommunens genomsnittliga finansieringskostnad. Kommunens anläggningstillgångar belastas med internränta.

Jämförelsestörande post

Post som saknar tydligt samband med ordinarie verksamhet och som inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet. Posten har ett väsentligt belopp som stör jämförelser med andra perioder.

Kapitalkostnad

Samlingsbegrepp för avskrivningar och internränta.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen visar förändringen av likvida medel. Betalningsflödena delas upp på löpande verksamhet, investeringsverksamhet och finansieringsverksamhet.

Kommunkoncernen

De kommunala förvaltningsorganisationer och bolag som ingår i den sammanställda redovisningen.

Komponentavskrivning

En anläggningstillgång kan bestå av olika komponenter vilka skrivs av under olika nyttjandeperioder.

Kortfristig fordran och skuld

Fordran, lån eller skuld som förfaller till betalning inom 1 år.

Likvida medel

Kontanter eller tillgångar som kan användas på kort sikt. Likvida medel består av kassa (kontanter, mottagna checkar, postväxlar, utbetalningskort), bankmedel samt bank- och plusgiro.

Likviditet

Betalningsförmåga på kort sikt. Likviditeten beräknas genom att dividera omsättningstillgångar (minus varulager) med kortfristiga skulder.

Långfristig fordran och skuld

Fordran, lån eller skuld som förfaller till betalning senare än 1 år.

Nettoinvestering

Bruttoinvesteringar med avdrag för de investeringsbelopp som finansierats med offentliga bidrag.

Nettokostnad

Skillnaden mellan driftbudgetens intäkter och kostnader. För en enskild förvaltning består nettokostnaden av såväl interna som externa poster.

Nyttjandeperiod

Den tid under vilken en tillgång förväntas bli utnyttjad för sitt ändamål.

Omsättningstillgång

Tillgång avsedd för omsättning eller förbrukning. Omsättningstillgångar delas in i varulager, fordringar, kortfristiga placeringar samt likvida medel.

Periodisering

Metod för att fördela intäkter och kostnader till den period de tillhör, detta i syfte att få ett rättvisande resultat i perioden.

Resultaträkning

Beskriver periodens ekonomiska resultat för verksamheten.

RIPS

Innehåller riktlinjer för att beräkna pensionsskulden. RIPS är en beräkningsmodell som Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har antagit.

Ränteswap

Innebär en överenskommelse mellan två aktörer om att under en bestämd tidsperiod utbyta ränteflöden. Exempelvis kan en aktör välja att betala en fast ränta i utbyte mot att erhålla rörliga räntebetalningar.

Självfinansieringsgrad

Kassaflödet från den löpande verksamheten dividerat med nettoinvesteringarna.

Soliditet

Betalningsförmåga på lång sikt. Soliditeten beräknas genom att dividera det egna kapitalet med totalt kapital.

Swapavtal

En swap är en form av derivatinstrument som utgör ett avtal mellan två parter om att göra betalningar till varandra i framtiden enligt vissa villkor, ofta med syfte att justera finansiell risk. Derivatinstrument är ett samlingsnamn på en form av värdepapper. De vanligaste derivaten är optioner, terminer, warranter och swappar. Kännetecknande för finansiella derivat är att de är kopplade till händelser eller förutsättningar vid en specifik tidpunkt i framtiden.

Utdebitering

Anger hur många kronor per intjänad hundralapp som ska betalas i kommunalskatt.

Årsarbetare

Årsarbetare anger hur många anställda man skulle ha haft om den faktiska sysselsättningsgraden för månadsavlönade och arbetade timmar för timavlönade summeras till heltidsanställningar.

Förkortningar

AB	Aktiebolag	Mnkr	Miljoner kronor
APU	Arbetsplatsundersökning	m2	Kvadratmeter
BNP	Bruttonationalprodukt	NKI	Nöjd kund-index
COSO	Ramverk för arbete med intern kontroll	NMI	Nöjd medborgar-index
CO2e	Koldioxidekvivalenter (klimatmått)	NRI	Nöjd region-index
e-	Elektroniskt (digital kommunikation, exempelvis e-förslag)	RIPS	Riktlinjer för beräkning av pensionseskuld
F-9	Förskoleklass till årskurs 9	RKR	Rådet för kommunal redovisning
HME	Hållbart medarbetararrangemang	RPA	Datorprogram som instrueras att göra ett arbete
HVO	Fossilfri diesel	SCB	Statistiska centralbyrån
IT	Digital informationsteknik	SFI	Svenskundervisning för invandrare
KreMiMa	Haninge förskolors hållbarhetscenter	SKR	Sveriges kommuner och regioner (hette tidigare SKL)
kWh	Kilowattimmar	Tkr	Tusen kronor
LED	Energisnåla lysdioder	VA	Vatten och avlopp
LEMK	Lag om ersättning till kommuner för viss moms	Åk	Årskurs
LOV	Lag om valfrihetssystem	ÖJ	Öppna jämförelser
LSS	Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade	ÖP	Översiktsplan

Kontakt

Postadress: Haninge kommun, 136 81 Haninge

Besöksadress: Rudsjöterrassen 2

Telefon: 08-606 70 00

haningekommun@haninge.se

www.haninge.se

